

Et land i endring
**Lesja og kommune-Norge
mot 2040?**

Lesja kommune

Lesja, 11. September 2025

Håvard Moe, seniorrådgiver, KS Konsulent as

Kort om Håvard

- Begynte i KS Forskning i august 2000
- Rådgiver KS-Konsulent as fra september 2003
 - Jobber særlig med spørsmål knyttet til kommuneøkonomi, omstilling, strategi, Kommunekompass, ledelse- og organisasjonsutvikling, samt administrative og politiske analyser.
 - 23 år i KS-Konsulent as
 - Prosjektleder for KOMØK siden 2008
- Ledererfaring fra Oslo kommune
- Utdannet cand.mag UiO (sosiologi, historie, statsvitenskap) og Master of Management BI (strategi, økonomi, ledelse og scenarier).

havard.moe@ks.no

@havardmoe

48 14 88 13

Håvard Moe

Brutto driftsinntekter 2024

Lesja kommune

326 948 000,-

Noen fundamentale perspektiver/disposisjon for innlegget:

1. Det er ekte penger!
 - Er det tomt så er det tom
2. Kommuneøkonomi er et 0-sumspill
 - Mellom kommune og mellom sektorer og avdelinger og mellom år
3. Langsiktighet
 - tæring etter næring og generasjonsansvar
4. Man kan ikke få noe for ingenting
 - Realisme – ikke ønsketenkning
 - Vil du målet så må du ville virkemiddelet

Behov for et kommuneopprør?

Sist oppdatert: 27.11.2023

Del

Sammen tar vi kampen for en utjevning av skatteinntektene som sikrer likeverdige tjenester - uavhengig av hvor du bor i Norge. Bli med på konferanse i Larvik mandag 22. januar.

Eirik Lae Solberg: – Oslo-fiendtlig regjering

Regjeringen tar fra de rike og gir til de fattige. Asker og Bærum er blant dem som taper mest på Robin Hood-politikken. Men også Oslo kommer dårlig ut.

✉ Olav Juven
Journalist

✉ Dag Aasdalen
Journalist

✉ Andreas de Brito Jonassen
Journalist

Publisert 14. mai kl. 10:46
Oppdatert 14. mai kl. 16:28

FRIR TIL SV: Byrådsleder i Oslo, Eirik Lae Solberg.

FOTO: HALLGEIR BRAASTAD / NRK

over våre innbyggere og gir ikke et likeverdig tjenestetilbud.

NOU

Norges offentlige utredninger 2022: 10

Inntektssystemet for kommunene

Lisbeth Hammer Krog, ordfører i Bærum og leder av storbynettverket til KS, håper på et skifte i fokus fra bygd til by. Foto: Terje Lien

– Nå håper jeg det blir byenes tur

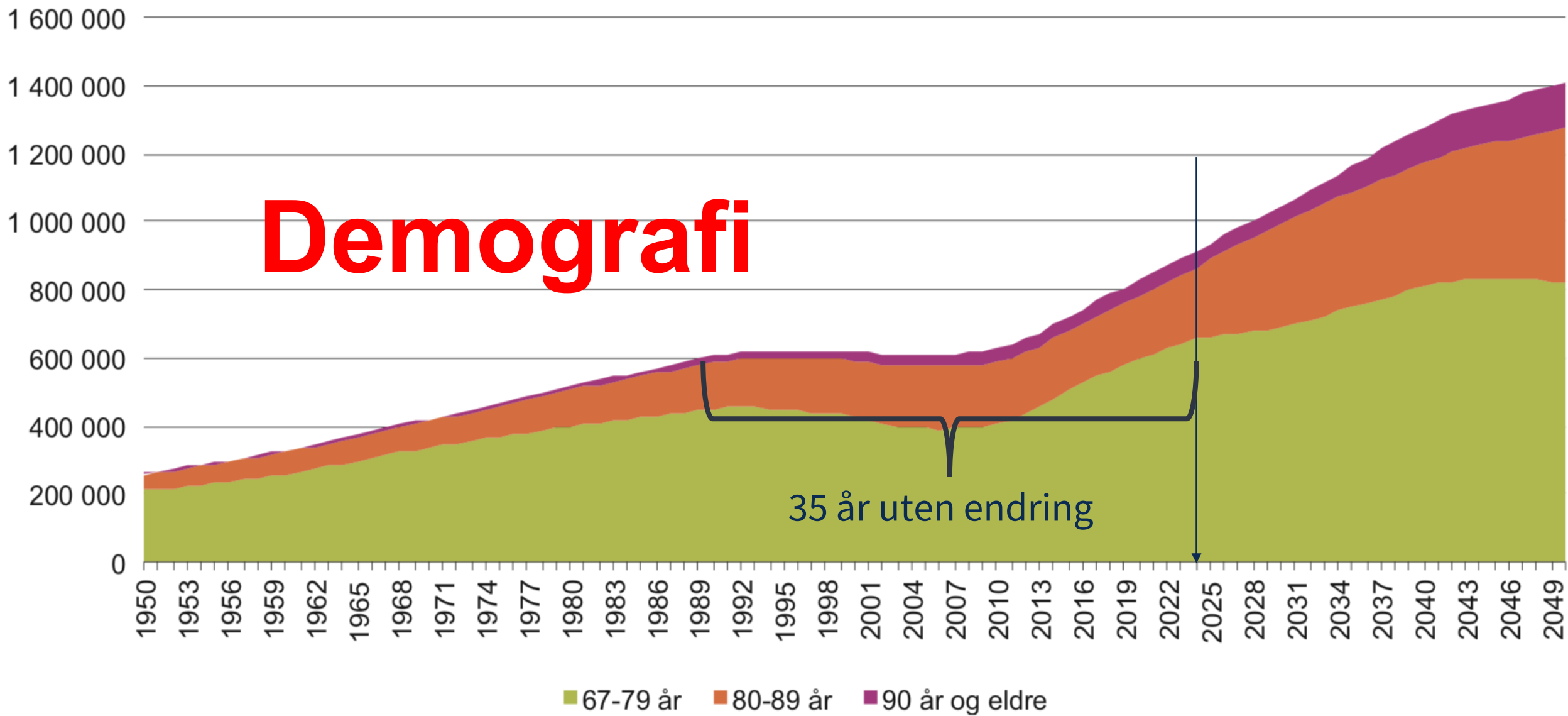
"Et tydeligere uttrykk for byenes utfordringer. "Så langt går Jonas Gahr Støre i å antyde et skifte i kommunalpolitikken når Sp går ut av regjering. Bærums ordfører er håpefull.

Anslag på fordelingsvirkninger av forslag til endringer i inntektssystemet og toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester

		Kostnadsnøkkel og tabell C		Regionalpolitiske tilskudd		Skatt og inntektsutjevningen		Vekst fordelt etter inntektsnivå, tapskompensasjon		Samlet med vekst og tapskompensasjon		Anslag samlet effekt første år	
		1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.
Fylke	Kommune	3A	3B	4A	4B	5A	5B	8A	8B	9A	9B	10A	10B
34 Innlandet	3430 Os	1 227	656	167	89	2 577	1 378	622	333	5 905	3 158	6 778	3 624
34 Innlandet	3438 Sør-Fron	5 937	1 906	1 387	446	1 336	429	451	145	9 812	3 151	10 962	3 520
34 Innlandet	3450 Etnedal	2 357	1 885	112	89	722	577	421	337	3 612	2 889	3 974	3 179
34 Innlandet	3422 Åmot	2 546	609	4 459	1 066	2 417	578	864	207	11 361	2 716	12 636	3 021
34 Innlandet	3419 Våler (Innlandet)	4 210	1 158	325	89	2 342	644	1 048	288	9 285	2 554	10 220	2 811
34 Innlandet	3417 Grue	5 030	1 105	407	89	2 422	532	1 555	341	9 664	2 122	10 867	2 387
34 Innlandet	3452 Vestre Slidre	4 366	2 087	187	89	-1 074	-513	122	58	4 350	2 080	5 320	2 543
34 Innlandet	3426 Tolga	2 118	1 336	142	89	1 172	739	293	185	3 259	2 055	3 624	2 285
34 Innlandet	3416 Eidskog	1 349	224	-1 284	-213	4 115	682	2 073	344	11 896	1 971	13 414	2 223
34 Innlandet	3415 Sør-Odal	8 514	1 053	-3 972	-492	4 278	529	2 728	338	15 487	1 916	18 088	2 238
34 Innlandet	3441 Gausdal	4 018	652	4 258	691	2 884	468	2 055	333	11 622	1 885	13 782	2 235
34 Innlandet	3440 Øyer	4 808	935	2 056	400	2 018	393	1 641	319	9 654	1 878	12 187	2 371
34 Innlandet	3414 Nord-Odal	2 982	596	448	89	3 375	674	1 647	329	8 276	1 653	9 614	1 920
34 Innlandet	3428 Alvdal	1 590	634	878	350	1 329	530	611	243	4 000	1 595	4 812	1 919
34 Innlandet	3412 Løten	4 658	588	708	89	5 033	636	2 692	340	12 615	1 594	14 790	1 868
34 Innlandet	3443 Vestre Toten	6 724	491	1 225	89	7 780	568	4 650	339	21 796	1 591	26 050	1 901
34 Innlandet	3425 Engerdal	595	429	33	24	868	626	447	322	2 144	1 547	2 544	1 835
34 Innlandet	3424 Rendalen	1 712	939	163	89	1 094	600	203	111	2 819	1 545	3 365	1 845
34 Innlandet	3439 Ringeby	4 725	1 067	-1 014	-229	2 160	488	1 488	336	6 829	1 543	8 254	1 865
34 Innlandet	3453 Øystre Slidre	2 639	793	-829	-249	2 576	774	600	180	4 985	1 498	6 528	1 962
34 Innlandet	3447 Søndre Land	1 829	329	-1 207	-217	3 971	714	1 884	339	7 501	1 348	8 880	1 596
34 Innlandet	3442 Østre Toten	855	57	5 444	365	7 781	522	5 018	337	19 883	1 334	24 558	1 648
34 Innlandet	3434 Lom	1 374	619	199	89	1 274	574	66	30	2 956	1 331	3 649	1 643
34 Innlandet	3448 Nordre Land	698	107	2 540	388	4 215	644	1 608	246	8 104	1 239	9 942	1 520
34 Innlandet	3403 Hamar	-7 603	-234	2 906	89	19 069	587	10 868	334	39 398	1 212	50 045	1 540
34 Innlandet	3420 Elverum	5 287	244	1 936	89	10 962	506	7 331	339	26 112	1 206	33 142	1 531
34 Innlandet	3418 Åsnes	-1 981	-272	651	89	4 695	645	2 496	343	8 147	1 119	10 129	1 391
34 Innlandet	3431 Dovre	611	245	222	89	1 596	642	826	332	2 715	1 091	3 395	1 365
34 Innlandet	3407 Gjøvik	5 521	180	2 735	89	13 318	435	10 307	337	31 725	1 037	42 602	1 393
34 Innlandet	3411 Ringsaker	-9 565	-269	3 179	89	17 306	487	11 977	337	36 514	1 027	48 582	1 366
34 Innlandet	3435 Vågå	-307	-87	317	89	2 070	584	898	253	3 376	952	4 462	1 259
34 Innlandet	3446 Gran	-1 327	-97	1 217	89	6 022	442	4 541	334	11 794	867	16 336	1 200
34 Innlandet	3413 Stange	-7 521	-352	1 913	89	11 355	531	7 197	336	18 299	855	25 354	1 185
34 Innlandet	3449 Sør-Aurdal	-2 395	-841	255	89	1 577	554	971	341	2 400	843	4 527	1 590
34 Innlandet	3436 Nord-Fron	-732	-130	502	89	4 453	793	168	30	4 396	782	6 310	1 123
34 Innlandet	3437 Sel	-2 938	-523	502	89	4 187	745	1 851	329	3 955	704	5 331	949
34 Innlandet	3433 Skjåk	-940	-436	193	89	1 801	836	64	30	1 202	558	2 088	969
34 Innlandet	3451 Nord-Aurdal	3 171	495	-5 192	-811	2 700	421	1 287	201	3 210	501	5 583	872
34 Innlandet	3405 Lillehammer	-20 347	-712	2 555	89	17 766	622	9 588	336	12 115	424	31 763	1 112
34 Innlandet	3421 Trysil	-3 488	-531	587	89	3 112	474	1 942	296	2 442	372	5 651	861
34 Innlandet	3427 Tynset	-2 942	-523	-1 222	-217	2 822	502	1 705	303	1 911	340	5 392	959
34 Innlandet	3429 Folldal	-1 106	-730	135	89	977	645	409	270	401	265	1 319	870
34 Innlandet	3423 Stor-Elvdal	-2 088	-914	204	89	1 599	700	708	310	429	186	2 132	933
34 Innlandet	3432 Lesja	-1 744	-886	176	89	1 086	551	384	195	0	0	1 607	816
34 Innlandet	3401 Kongsvinger	-3 413	-188	-17 911	-989	6 787	375	11 106	613	1	0	22 310	1 232
34 Innlandet	3454 Vang	539	319	-6 375	-3 772	1 606	950	49	29	-4 247	-2 513	1 765	1 044

Demografi

Brytningstid

Meninger Det blir ubehagelig

←
GUNN MARIT HELGESEN
styreleder i KS

Det er helt nødvendig at vi alle forbereder oss på store endringer i velferden. Den realiteten må norske politikere, både nasjonalt og lokalt, snakke ærlig om.

<https://www.vg.no/nyheter/i/Mn95zJ/ks-leder-helgesen-innbyggerne-er-gitt-falske-forhaapninger>

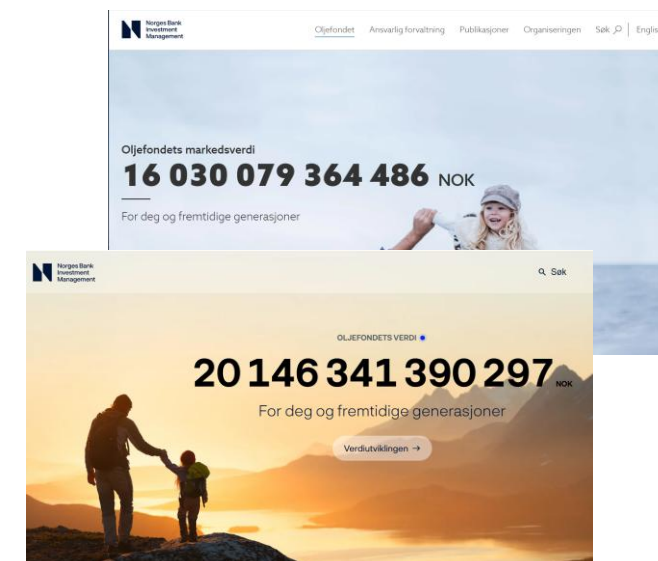
Nåsituasjon frem mot 2025

- Begynnelsen av 2000-tallet var de gyldenen tiår i Lesja
 - Oljeformuen økte kraftig så de økonomiske rammevilkårene i kommunesektoren var (svært) gode
 - Teknologikutviklingen skjøt virkelig fart ut over 2010-tallet og muliggjorde effektivisering og optimalisering av driftssystemer og støttefunksjoner
 - Kraftig vekst i andel ansatte med høyere utdanning muliggjorde økt kvalitet
 - Relativt god tilgang på arbeidskraft (men stadig mer presset ettersom etterkrigsgenerasjonen begynte å pensjonere seg)

2015:

2024:

Lesja 2040?

2037

2033

2031

2029

2027

2026

2025

KS KONSULENT

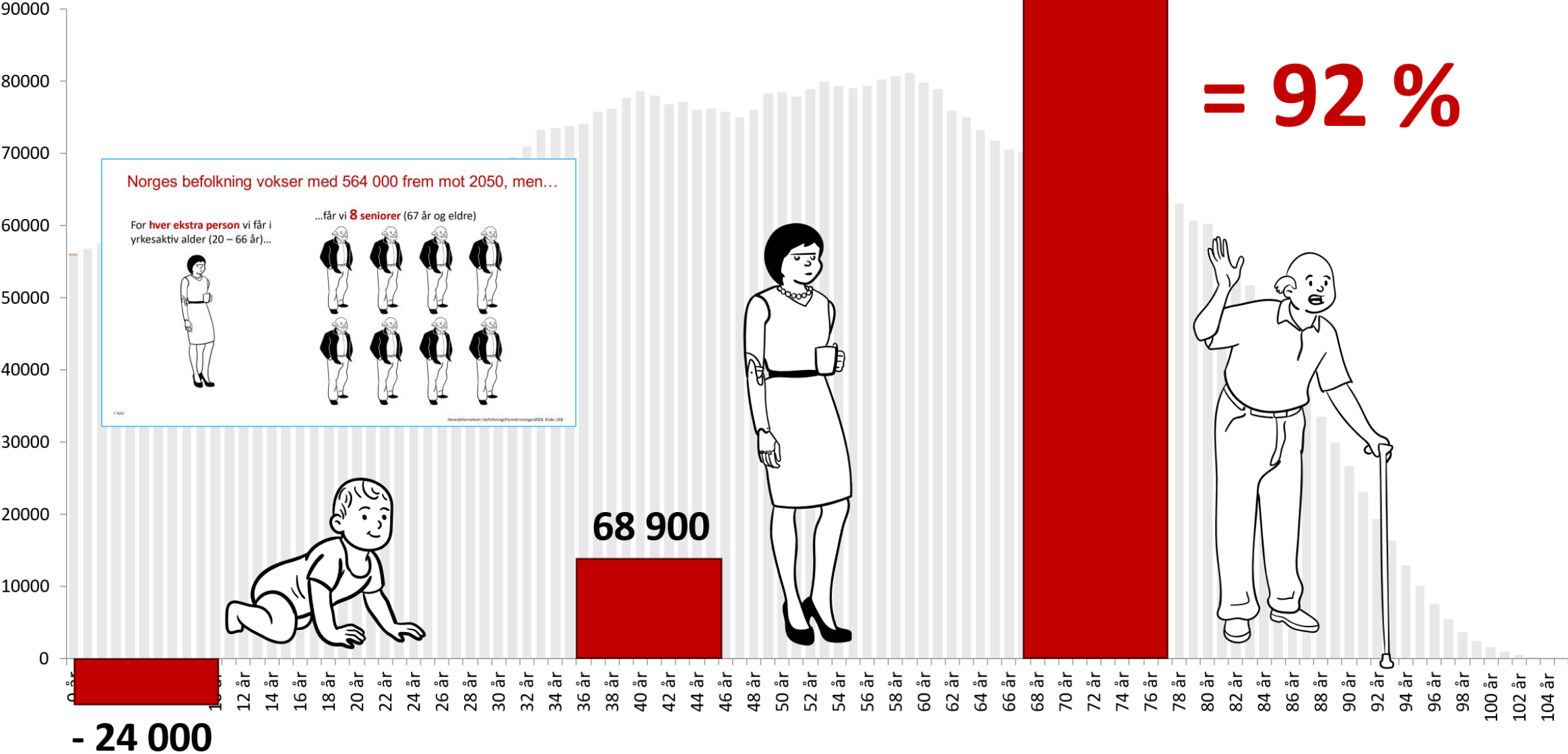
Drivkrefter som utfordrer bærekraften i Lesja?

Demografi – flere eldre – færre barn og unge

Norge vil vokse til
6,1 millioner
innbyggere i 2050

Befolkningen i Norge

Og hva hvis det blir fred i Ukraina og alle flyktningene reiser hjem?

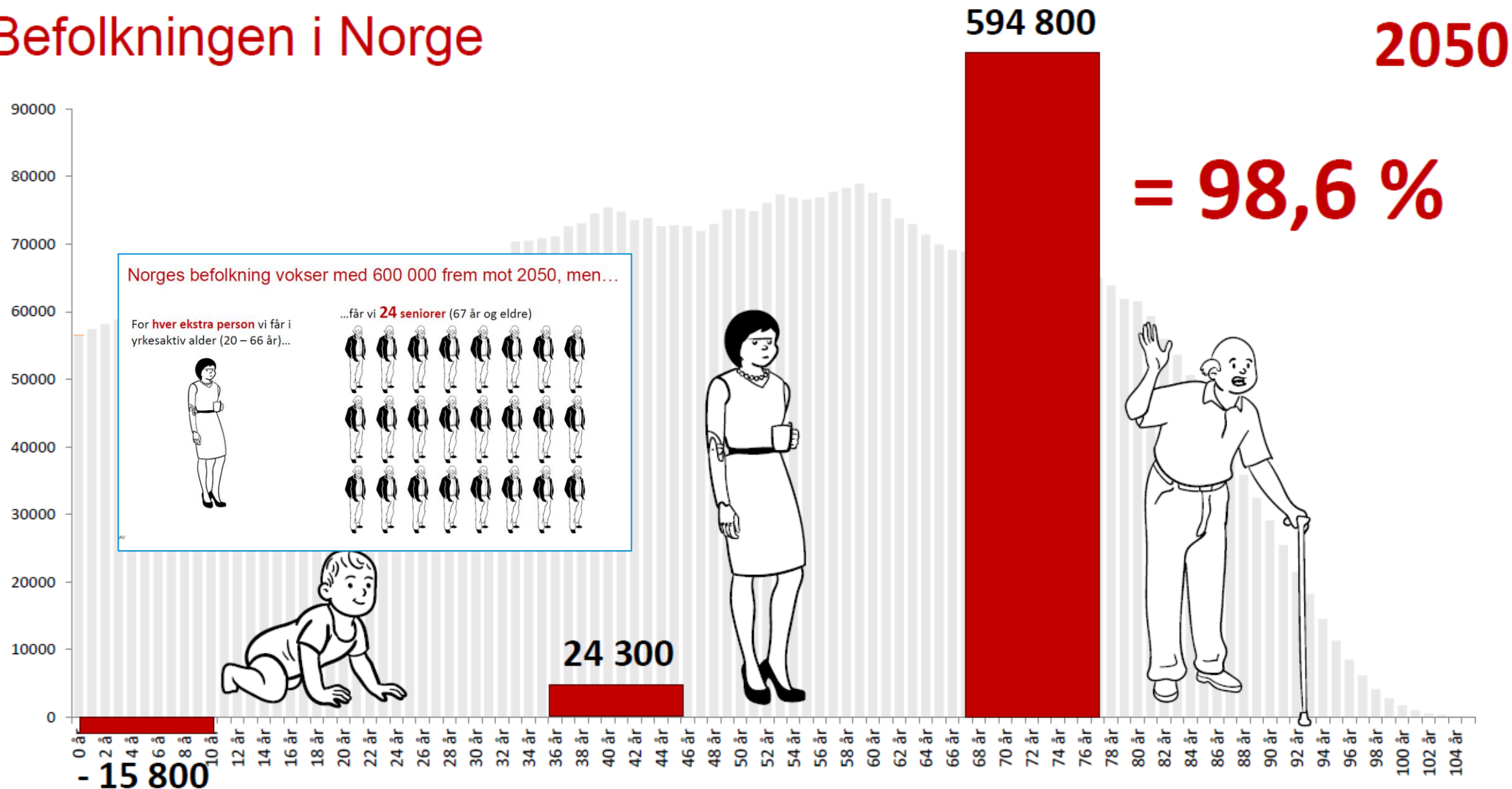
Foto: Lise Åserud / NTB

Eide og Brenna i Kyiv: Forbereder hjemreise for 90.000 ukrainere når freden kommer

Onsdag morgen kom utenriksminister Espen Barth Eide (Ap) og arbeids- og integreringsminister Tonje Brenna (Ap) til Ukrainas hovedstad Kyiv.

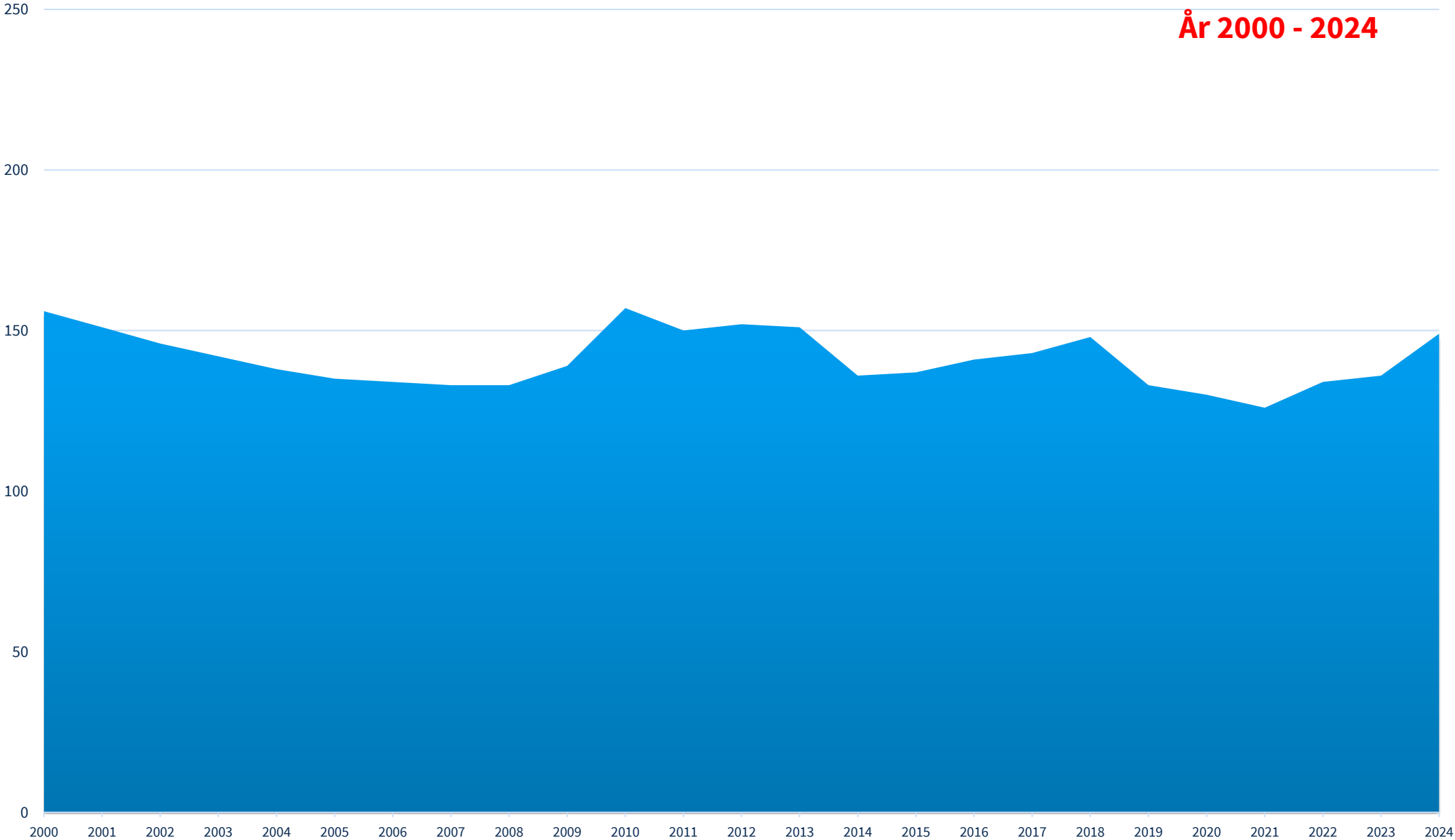
<https://www.vg.no/nyheter/i/zAyUw/eide-og-brenna-i-kyiv-forbereder-retur-for-90-000-ukrainere>

Befolkningen i Norge

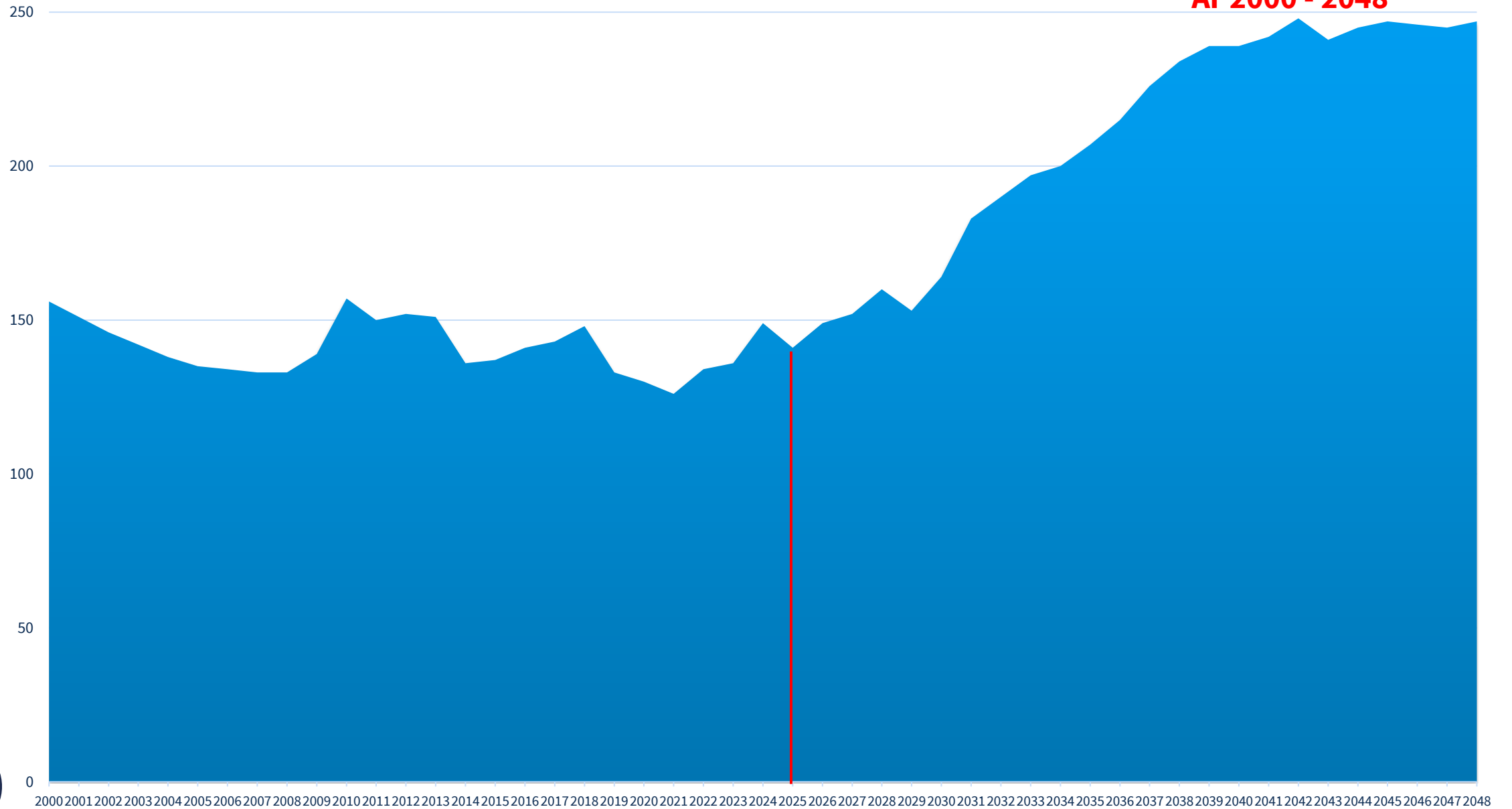
Antall innbyggere 80+ i Lesja

År 2000 - 2024

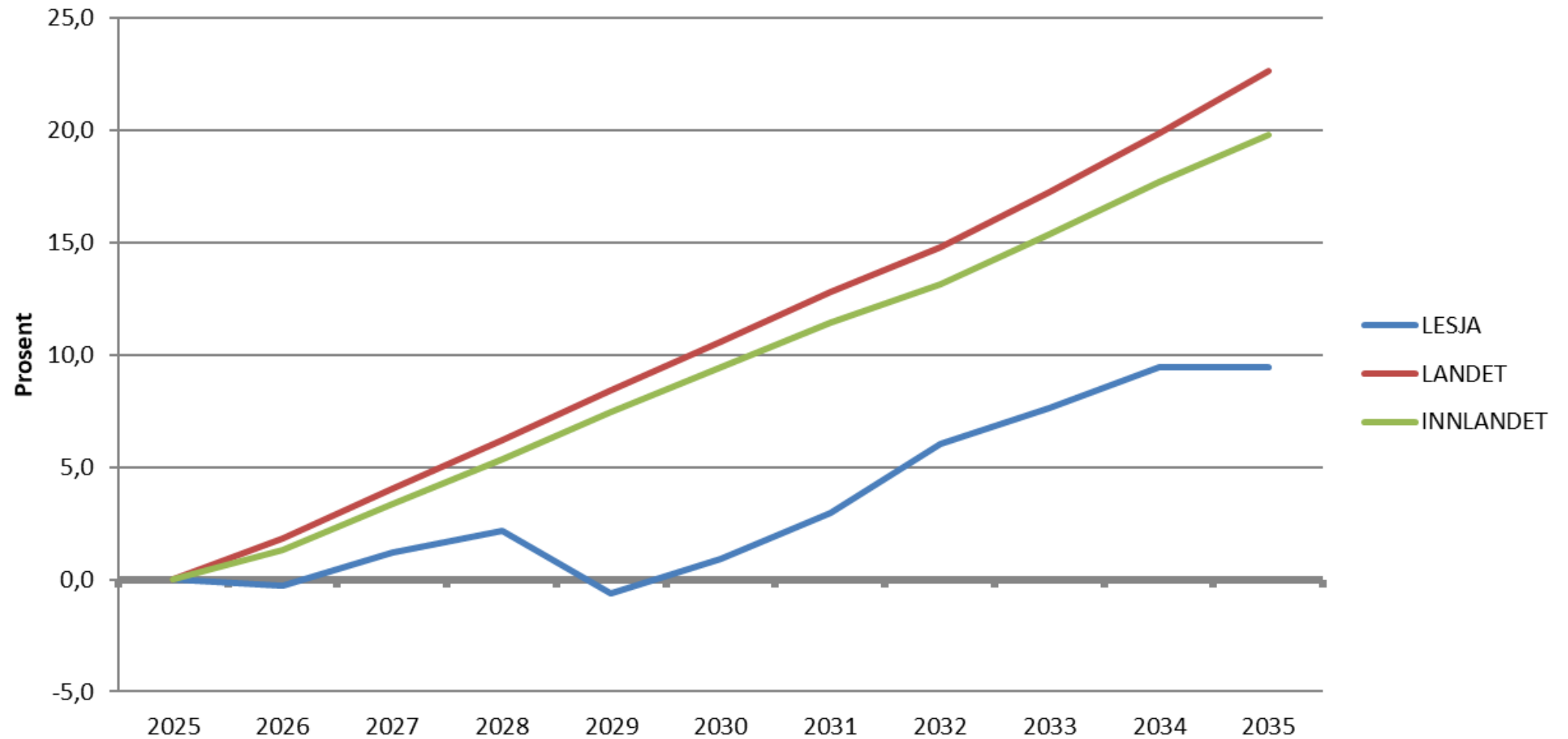
Antall innbygger 80 + i Lesja

År 2000 - 2048

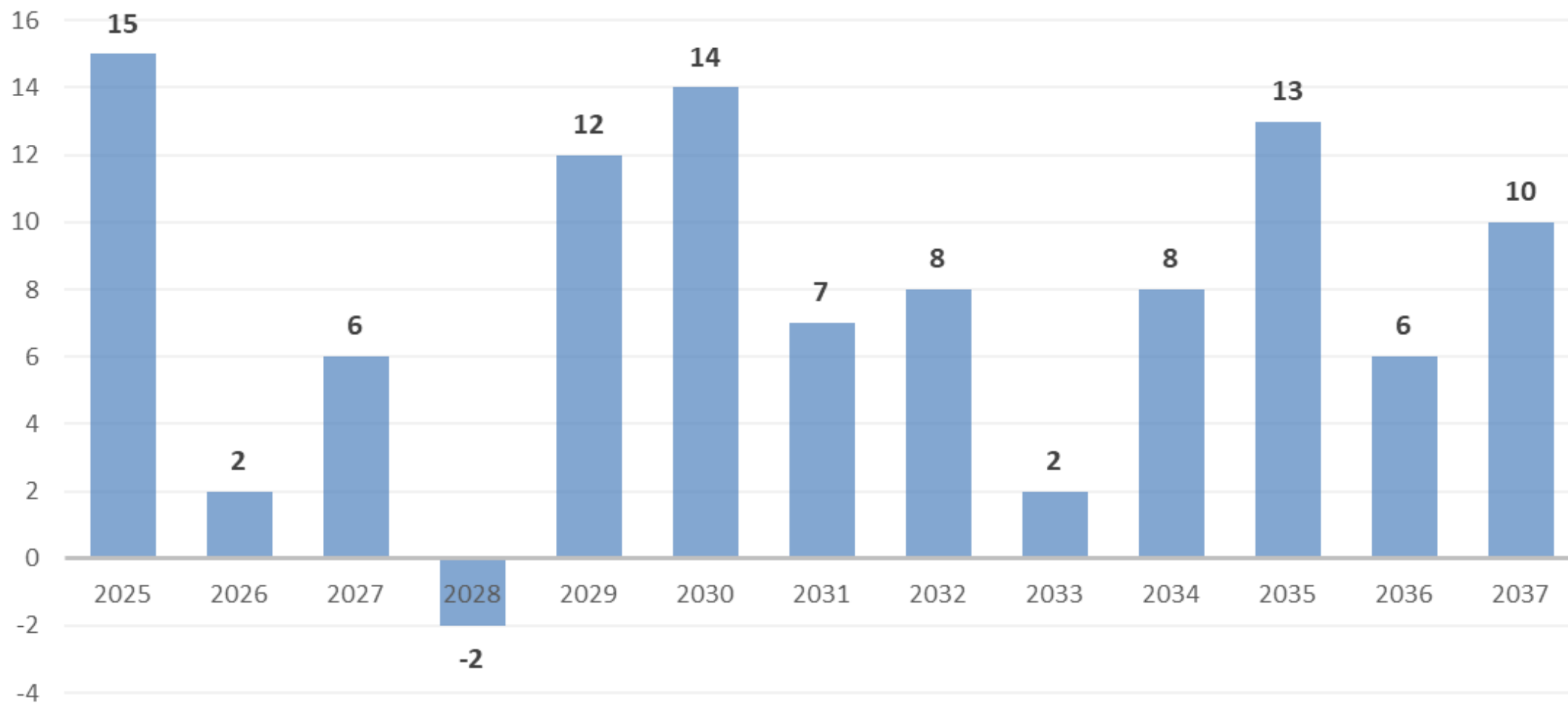

Utgiftsbehov demografi pleie og omsorg

(målt ved inngangen til det enkelte år)

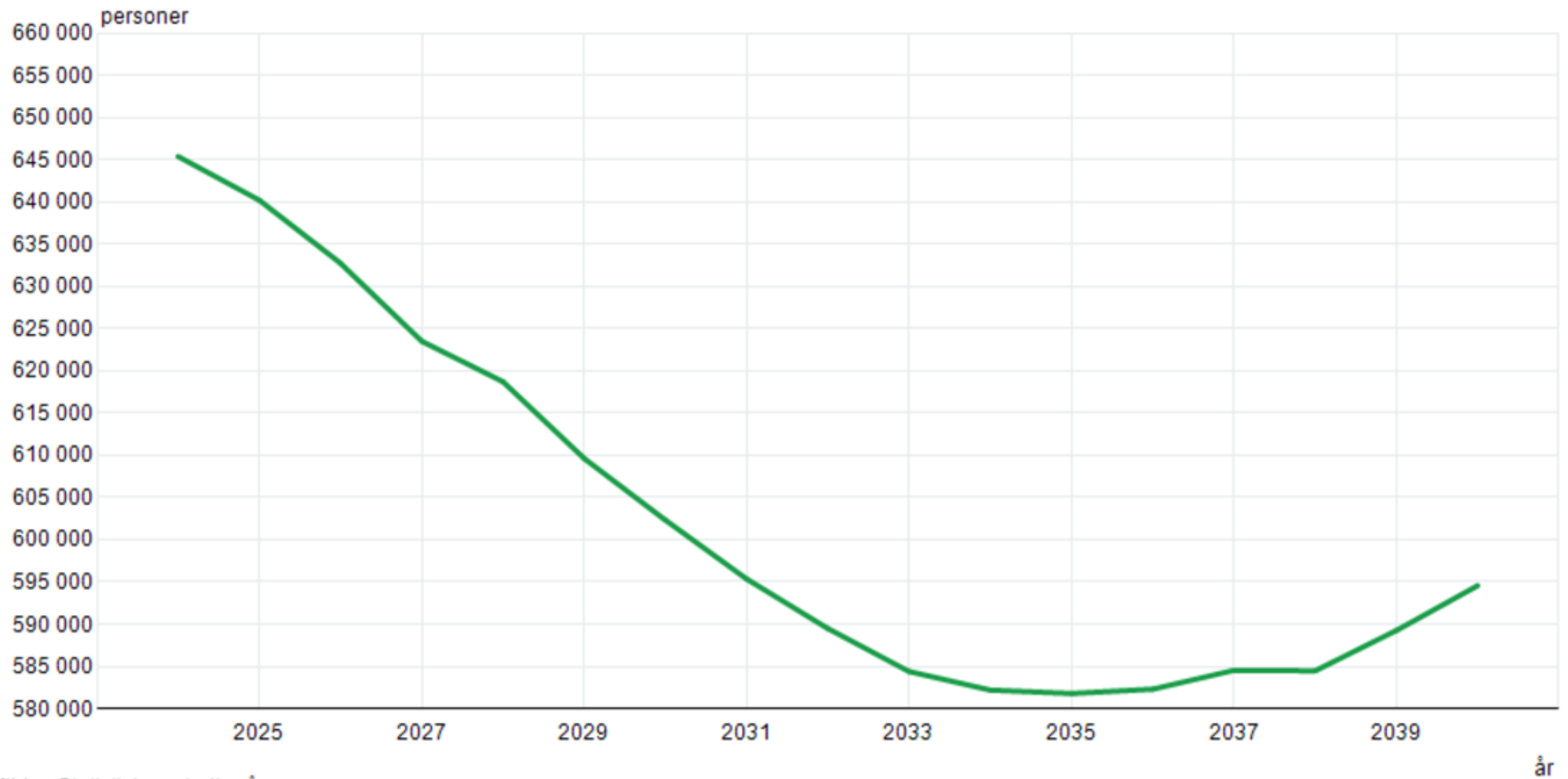
Årlig endring 80+ i Lesja kommune fra foregående år
N=147 (2025)

Færre barn og unge

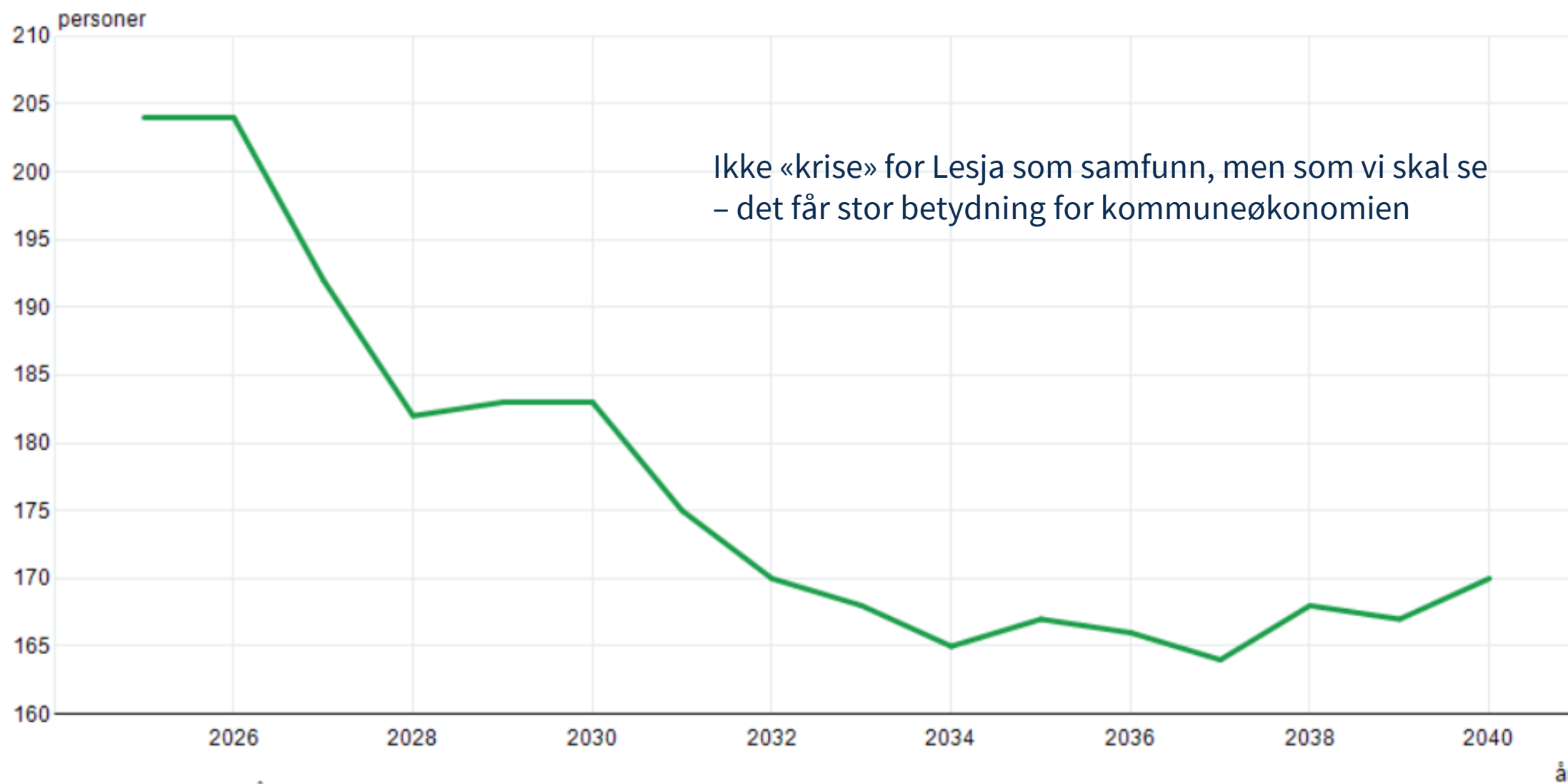
14288: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM), 6-15 år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

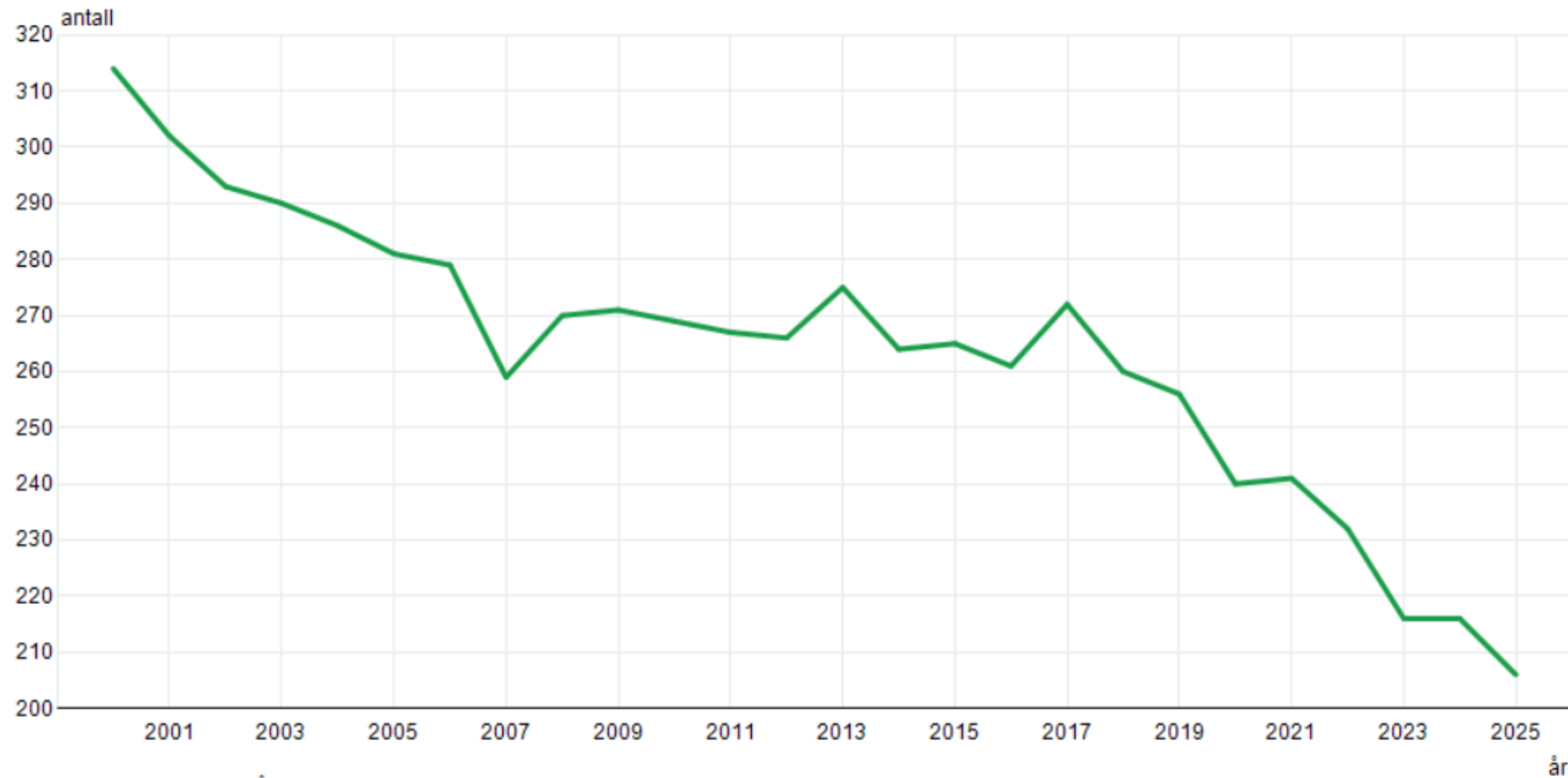
14288: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM), Lesja, 6-15 år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

07459: Befolkning, etter år. Lesja, 6-15 år, Personer.

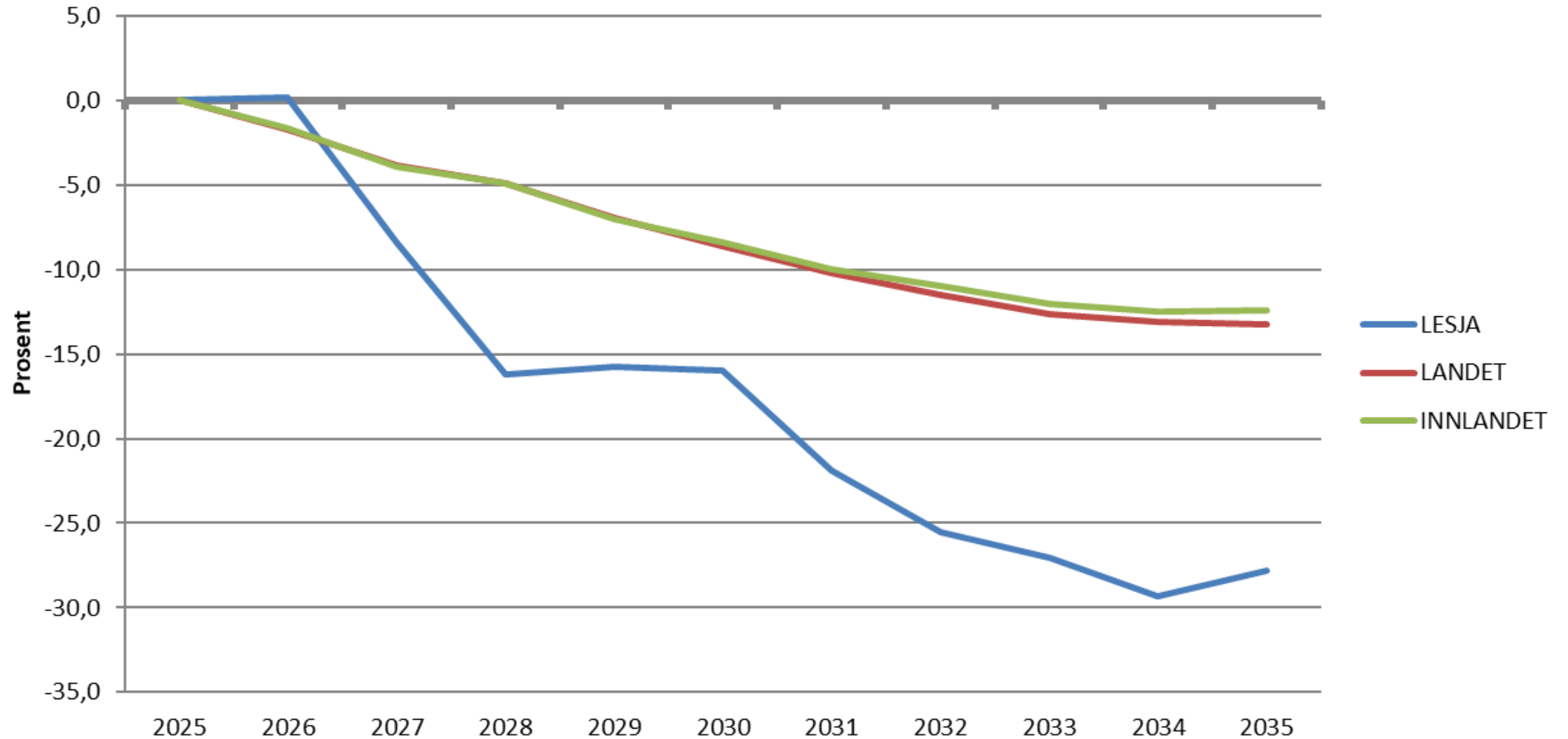

Kilde: Statistisk sentralbyrå

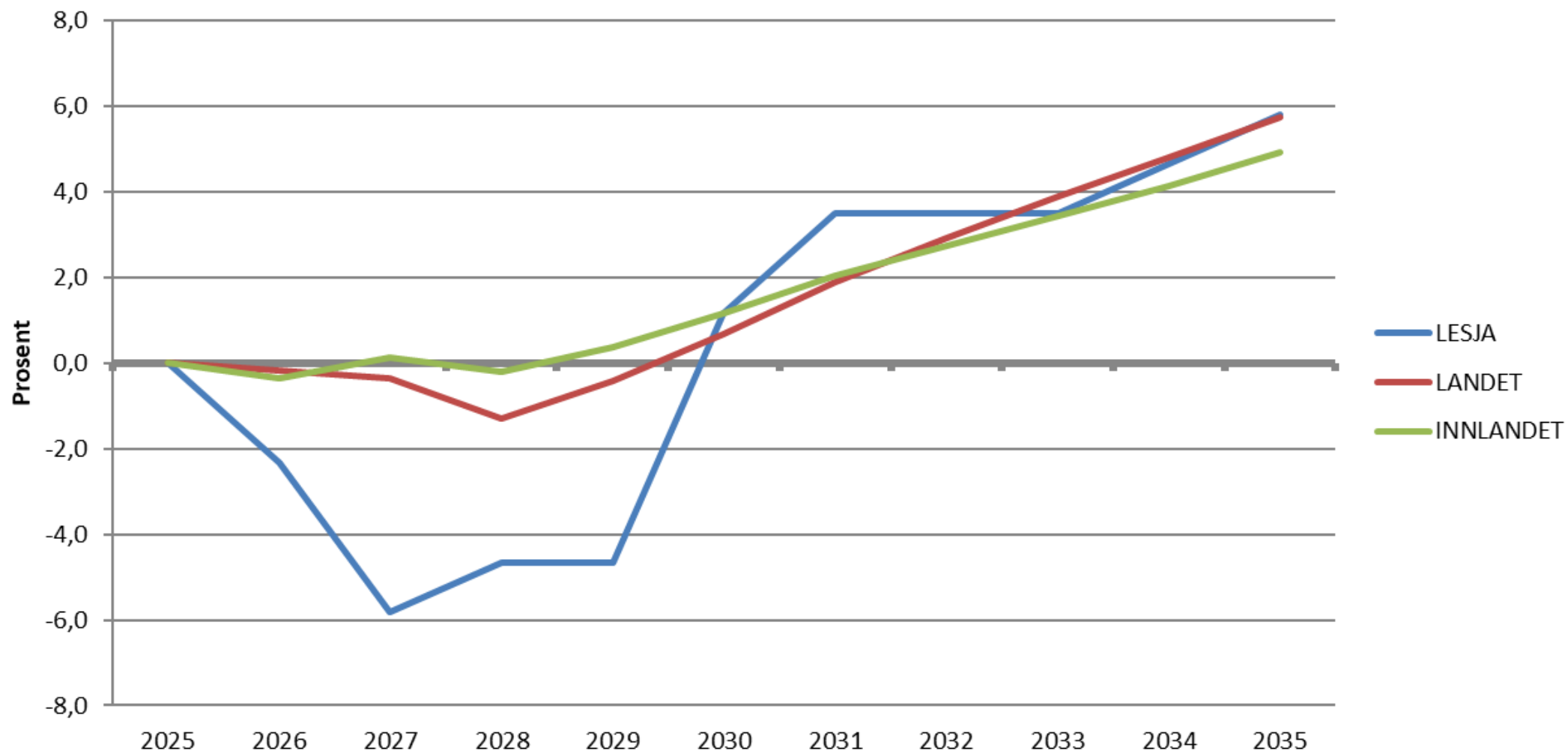
Utgiftsbehov demografi grunnskole

(målt ved inngangen til det enkelte år)

Utgiftsbehov demografi barnehage

(målt ved inngangen til det enkelte år)

Hva skjer?

- Demografisk «bølger»
 - 1945-generasjonen blir 80 år 2025 og barnebarna deres forlater skolepliktig alder
- Redusert og utsatt fertilitet
 - Gjennomsnittsalderen for en førstegangsfødende har nå rundet 30 år
 - Barnekullene blir stadig mindre
- Sentralisering

Rekordlav fruktbarhet for tredje år på rad

PUBLISERT:
11. mars 2020

I 2019 ble det født 54 500 barn i Norge, som er 600 færre enn i 2018. Samlet fruktbarhetstall (SFT) ble målt til 1,53 barn per kvinne. Dette innebærer at vi for tredje året på rad registrerer rekordlav fruktbarhet i Norge.

Foto: Dan P. Neegaard

«Ingen» vil ha mange barn lenger. Det overrasker ikke trebarnsmor Ida Kathrine Gravensteen.

Aftenposten
422 006 liker/klikk på side

Rekordlav fruktbarhet i 2022

Samlet fruktbarhetstall (SFT) ble målt til 1,41 barn per kvinne i 2022. Det er kraftig nedgang fra 1,55 året før, og det laveste som noen gang er målt i Norge.

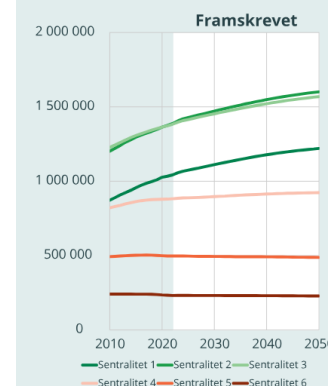
Publisert: 7. mars 2023

Forfatter: Linn Krokedal

I 2022 ble det født 51 500 barn i Norge. Det er 4 500 færre enn året før, og 1 500 færre enn i 2020, viser nye tall fra [statistikken Fødsle](#).

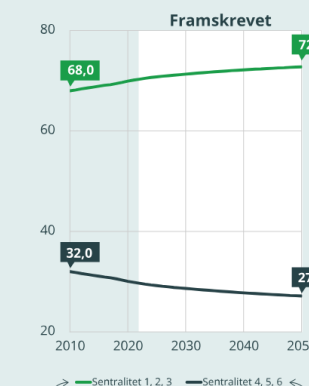
Norges befolkning sentraliseres, liten eller ingen vekst i distriktene

Folkemengde etter sentralitetsklasser¹
Hovedalternativet (MMMM)
Personer

¹ Sentralitetsindeksen kan deles inn i 6 klasser, fra de mest sentrale kommunene (1) til de minst sentrale (6).

Andel av befolkningen
Hovedalternativet (MMMM)
Prosent

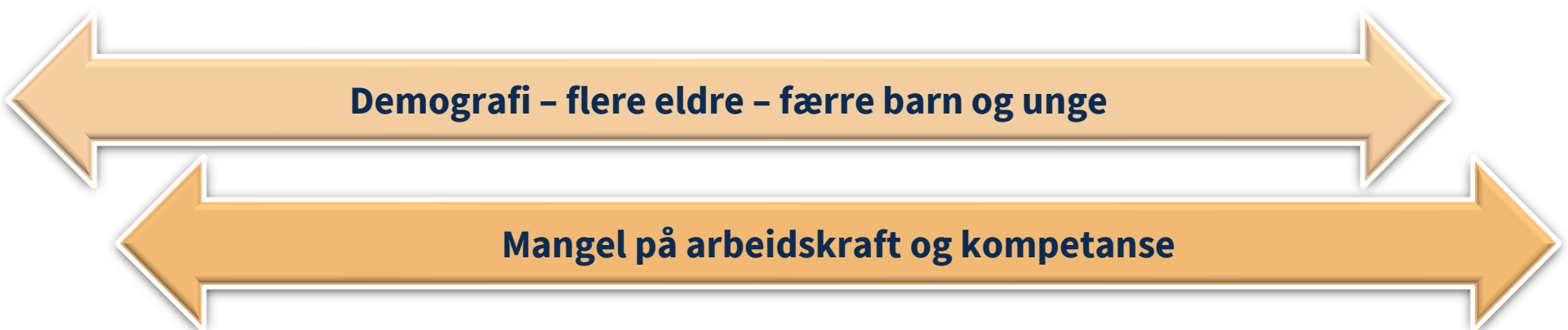

De 76 mest sentrale kommunene

De 280 minst sentrale kommunene

Kilde: www.ssb.no/regfram

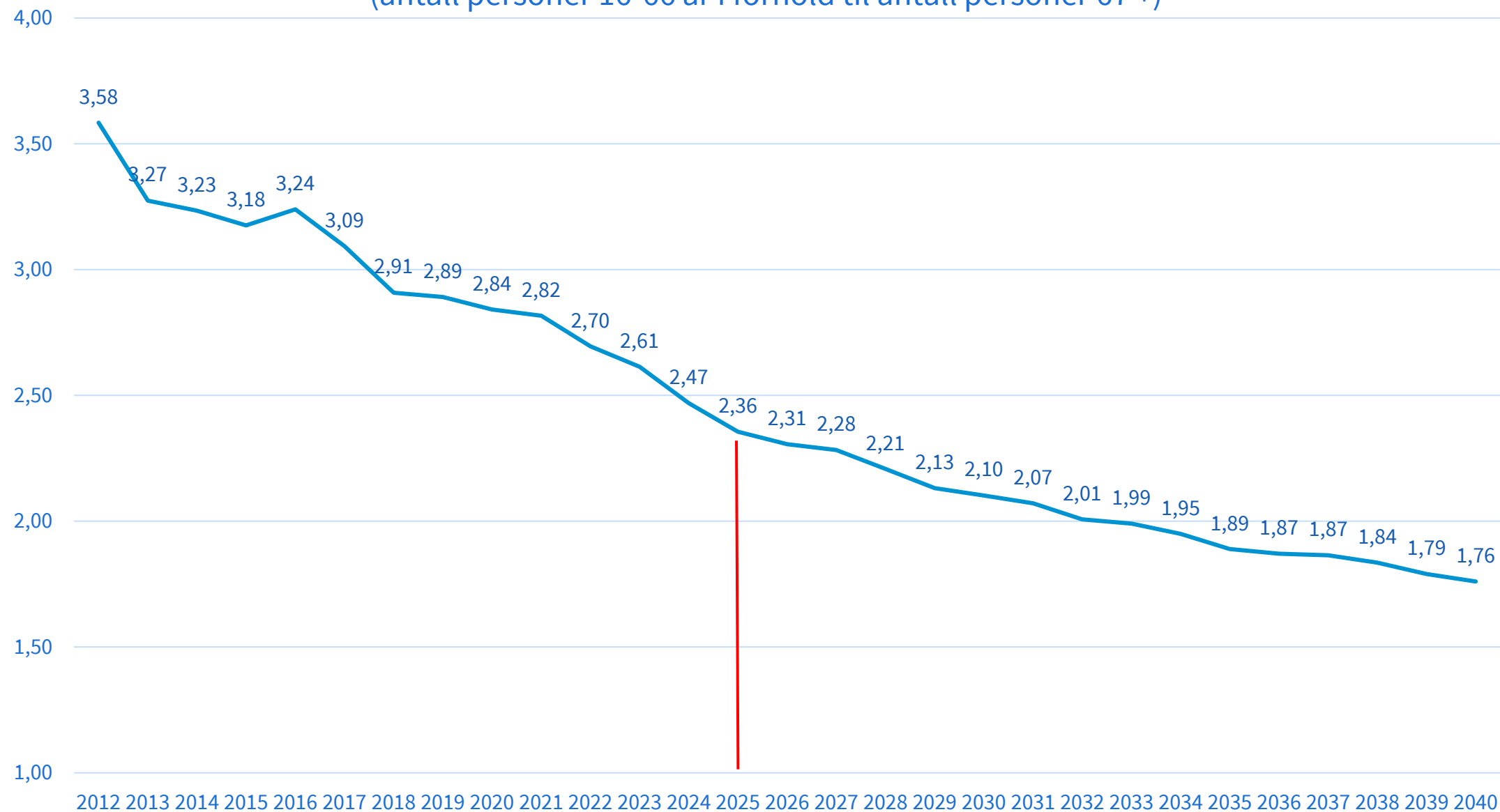
Drivkrefter som utfordrer bærekraften i Lesja?

Demografi – flere eldre – færre barn og unge

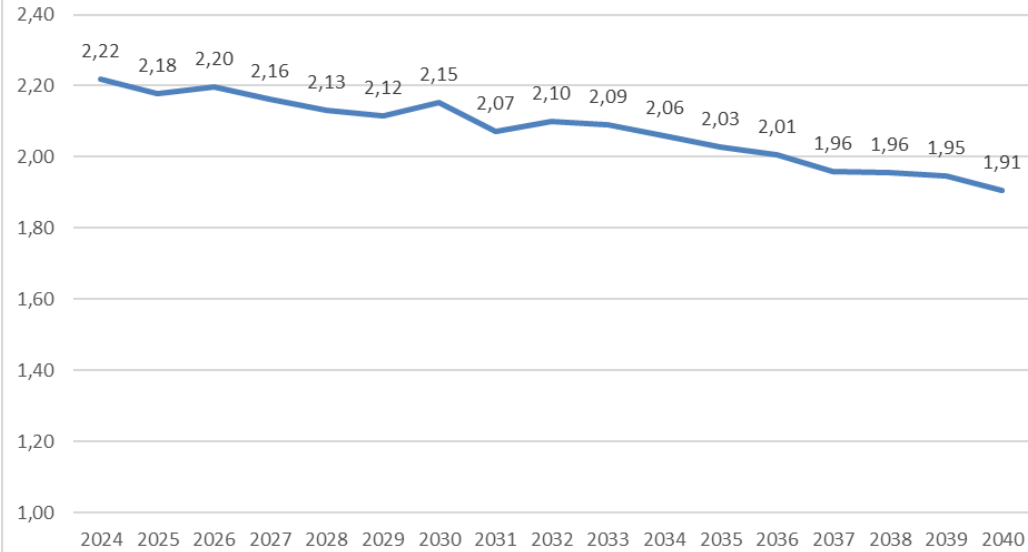
Mangel på arbeidskraft og kompetanse

Alderbæreevne Lesja (antall personer 16-66 år i forhold til antall personer 67 +)

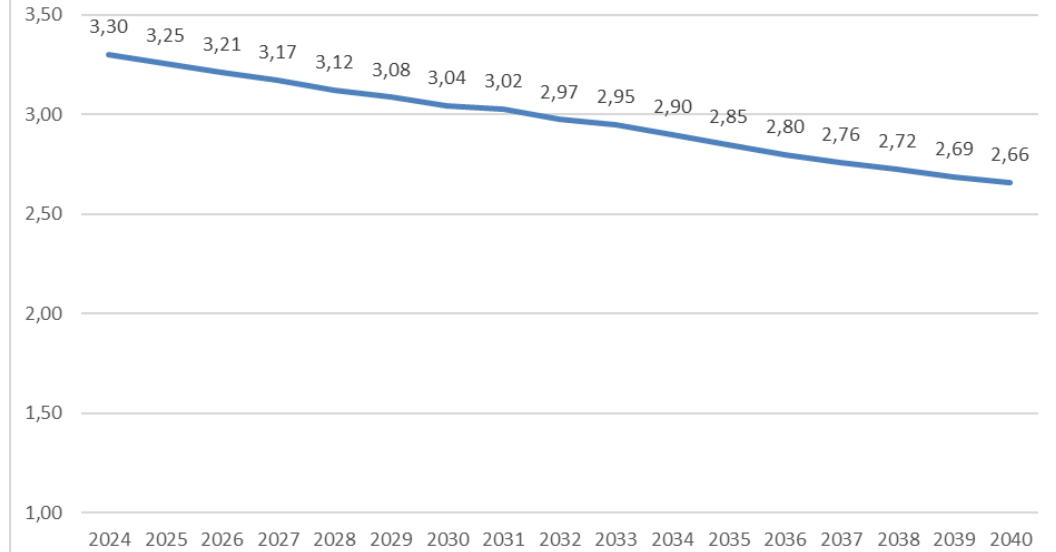

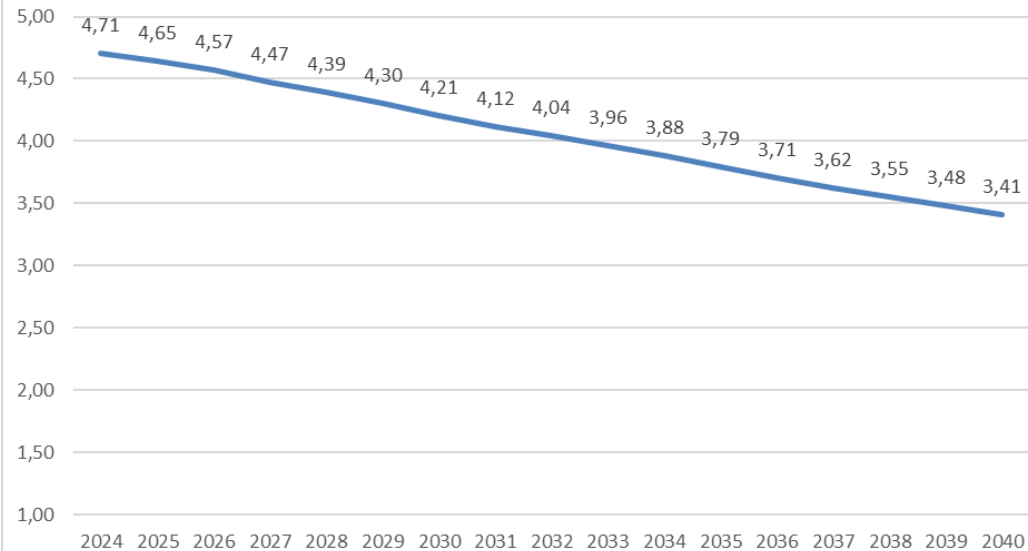
Alderbæreevne Dovre
(antall personer 16-66 år i forhold til antall personer 67 +)

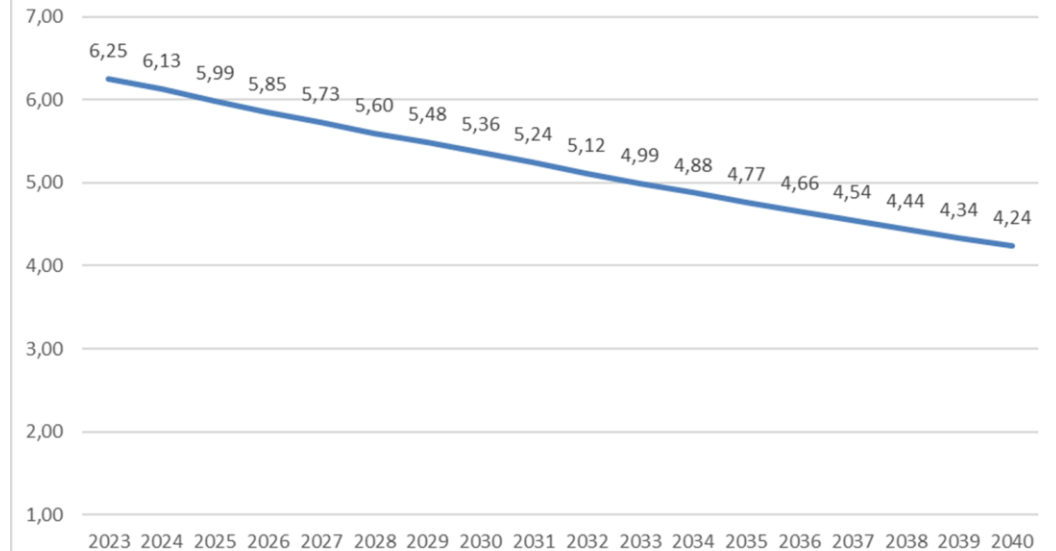
Alderbæreevne Lillehammer
(antall personer 16-66 år i forhold til antall personer 67 +)

Alderbæreevne Bergen
(antall personer 16-66 år i forhold til antall personer 67 +)

Alderbæreevne Oslo
(antall personer 16-66 år i forhold til antall personer 67 +)

Stoltenberg slår alarm: – Det er viktigere enn oljen

Norge vil ikke ha nok arbeidskraft til å dekke det voksende behovet i helse- og omsorgssektoren de neste årene, advarer finansministeren.

Mens veksten i antall personer i arbeid vil falle dramatisk, fortsetter behovet for arbeidskraft i helsesektoren å øke.

– De viktigste beslutningene vi tar kommer til å handle om hvor arbeidskraften vi har settes inn, sier finansminister Jens Stoltenberg (Ap) til VG.

<https://www.vg.no/nyheter/i/JbyM14/jens-stoltenberg-advarer-norge-mangler-arbeidskraft-til-helsesektoren>

Vil trenge 180.000 flere i helsevesenet

Framover vil Norge få flere eldre, færre unge og på kort sikt mer penger å rutte med. Men i helsevesenet tikker en stor mangel på arbeidskraft som politikerne ikke kan kjøpe seg ut av.

<https://www.nrk.no/norge/slik-vil-norge-endres-framover-vil-trenge-180.000-flere-i-helsevesenet-1.16995492>

SSB: Norge vil mangle 28 000 sykepleiere i 2035

[Karoline Johannessen Litland](#)
Journalist

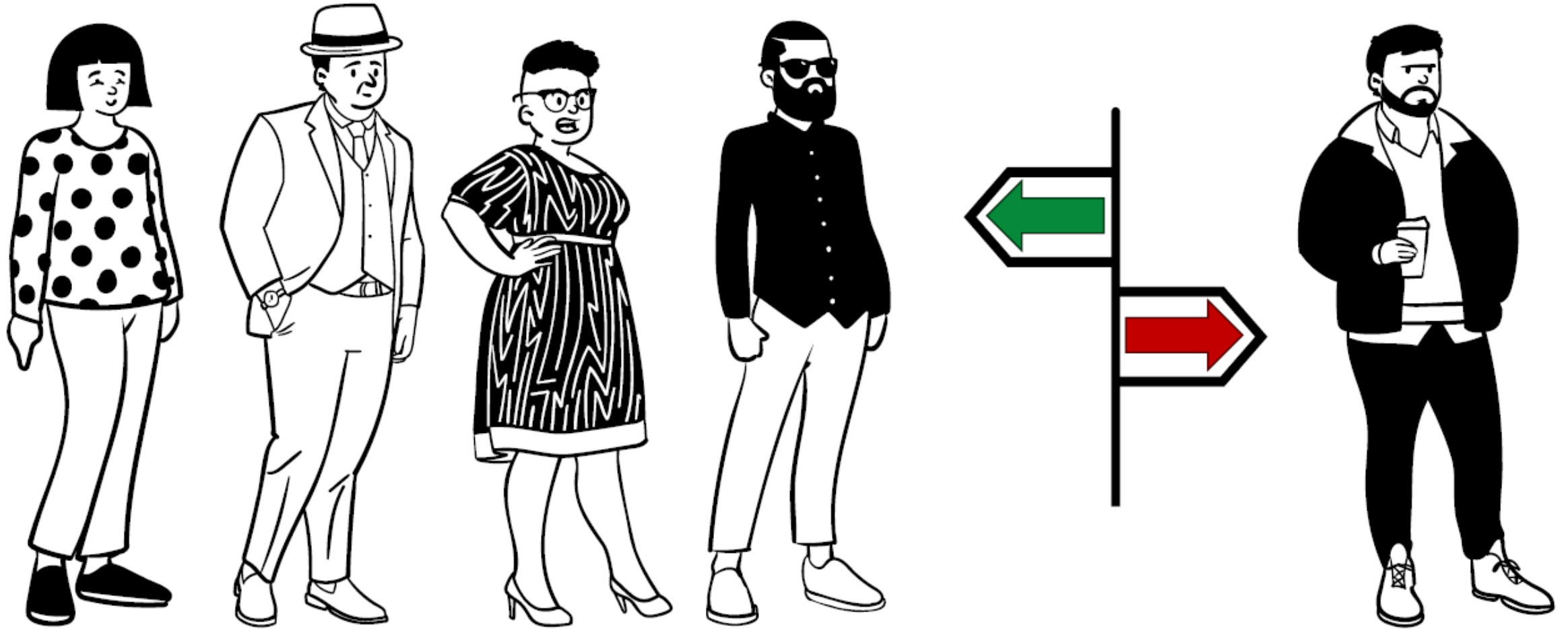
[Anders Børringbo](#)
Journalist

Publisert 9. aug. 2024 kl. 11:45
Oppdatert 12. aug. 2024 kl. 15:42

**Er løpet kjørt for Lesja når det
gjelder arbeidskraft?
Er det ingen ting å gå på?**

1 av 5 i yrkesaktiv alder står på utsiden av arbeidslivet vårt

Lysarket er lånt av Ulf Andersen, statistiksjeff i NAV

= 659 000 personer

17% av alle 20-29 år

120 000

unge voksne

59 000 (50%) mottar trygd

60 000 (50%) mottar ingenting

45 000 har innvandrerbakgrunn

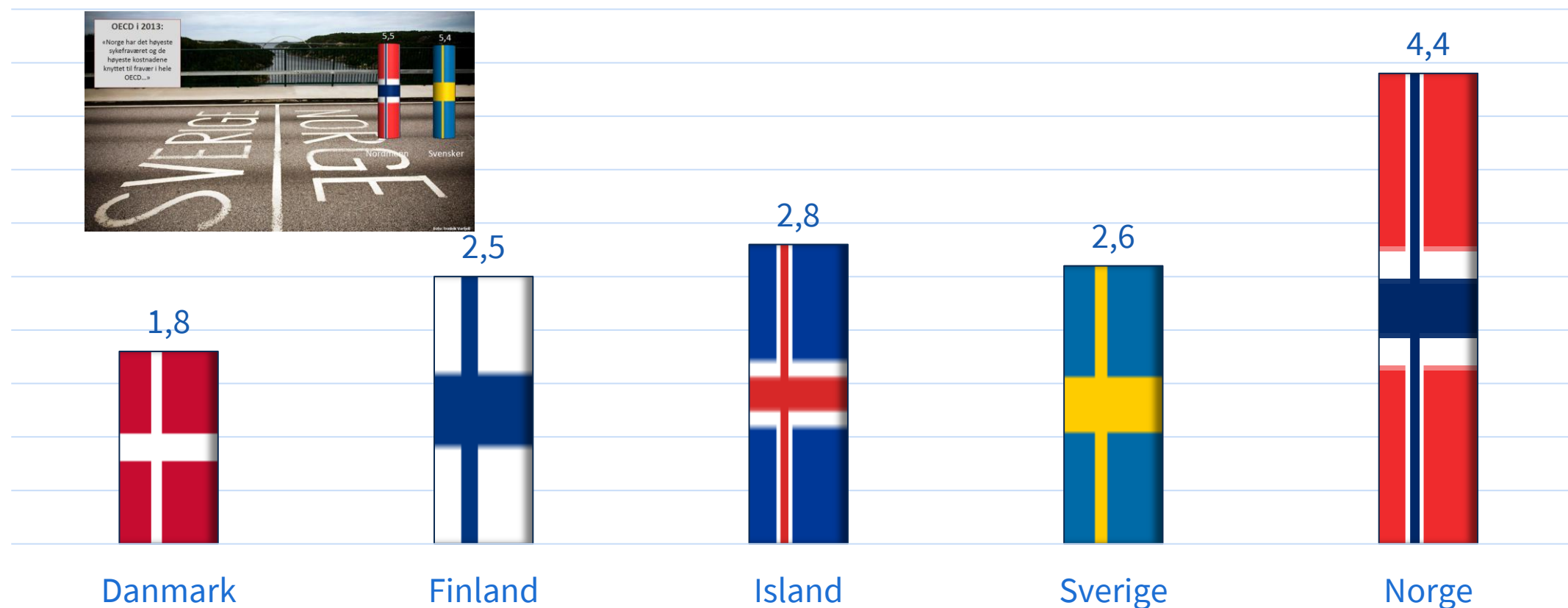
Lysarket er lånt av Ulf Andersen, statistiksjeff i NAV

 Kun trygd (8%)
 Ingenting (9%)

Ingen har høyere sykefravær enn Norge...

Sysselsatte midlertidig fraværende i hele referanseuka på grunn av sykdom i prosent av sysselsatte i alt. Personer 20-64 år. LFS/AKU. 2024

Lysarket er lånt av Ulf Andersen, statistiksjeff i NAV

Kilde: Arbeidskraftundersøkelsen i de ulike landene. Filuttrekk fra Eurostat.

Det sesongjusterte sykefraværet i Norge

Ulf Andersen • 1.
Statistiksjeff i Nav
2u • 6

Hva kan norsk arbeidsliv spare på å få ned sykefraværet?
Ganske mye, vil jeg mene.

I 2023 skulle det jobbes 580 millioner dagsverk, tilsvarende 2,3 millioner årsverk. Dette er de samlede avtalte dagsverkene (og årsverkene) når vi teller opp hvor mye alle sysselsatte lønnstakere hadde av avtalt arbeidstid i 2023.

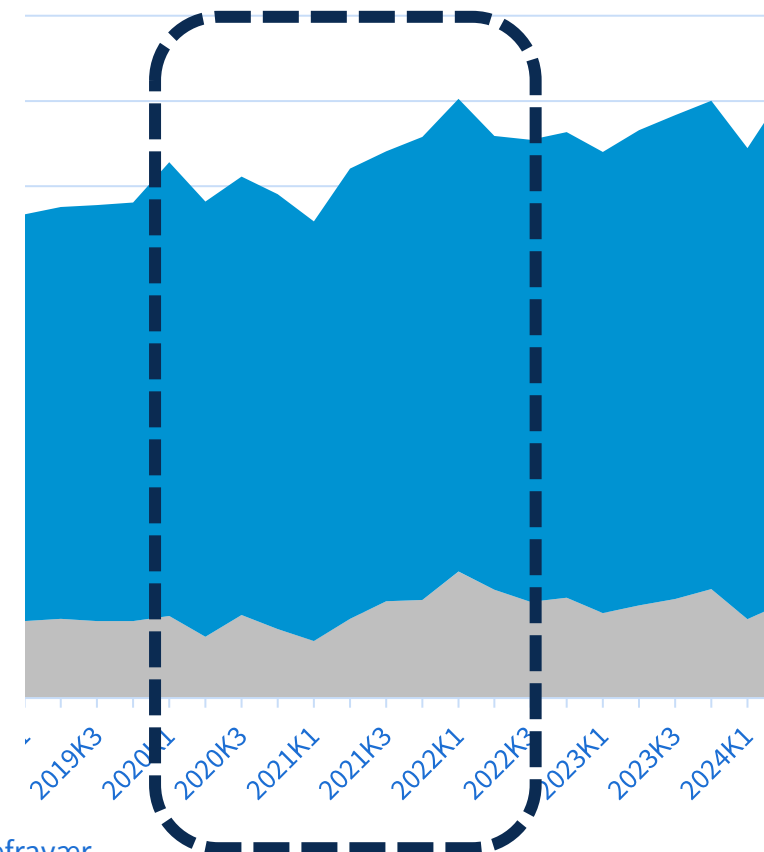
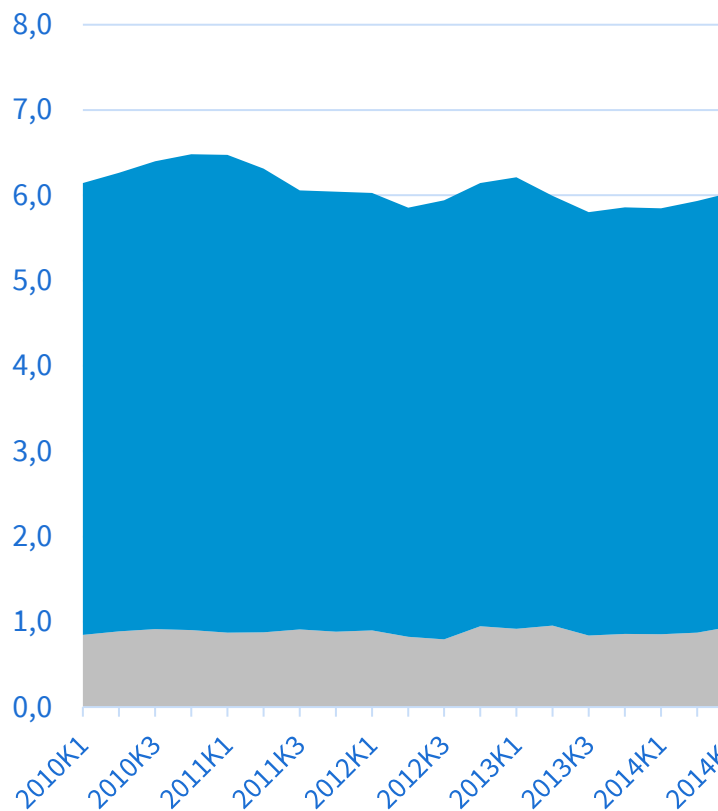
Sånn ble det ikke, fordi nesten 40 millioner dagsverk, eller 160 000 årsverk, gikk tapt til egenmeldt og legemeldt sykefravær.

✓ Hvis sykefraværet hadde vært på nivå med 2018, hadde norsk arbeidsliv spart 23 200 årsverk i 2023.

✓ Hvis sykefraværet hadde vært i tråd med målet i gjeldende IA-avtale, som er en 10 prosent reduksjon fra sykefraværet i 2018, hadde norsk arbeidsliv spart 36 500 årsverk i 2023.

✓ Hvis sykefraværet hadde vært i tråd med fraværet i Sverige, som i 2023 hadde omtrent 60 prosent færre sysselsatte borte en uke på grunn av sykdom enn Norge, hadde norsk arbeidsliv spart 62 000 årsverk i 2023.

■ Egenmeldt sykefravær ■ Legemeldt sykefravær

Lysarket er lånt av Ulf Andersen, statistiksjeff i NAV

Sesongjusterte kvartalstall (inneholder effekter av sesongmessig unormal influensa og evt. brudd knyttet til overgangen til a-ordningen).

Topp 10 vanligste diagnosene blant nye AAP-mottakere hvert år

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Depressiv lidelse	Depressiv lidelse	Depressiv lidelse	Depressiv lidelse	Depressiv lidelse	Depressiv lidelse
2	Muskelsmerter/ fibromyalgi	Muskelsmerter/ fibromyalgi	Muskelsmerter/ fibromyalgi	Muskelsmerter/ fibromyalgi	Slapphet/tretthet	Slapphet/tretthet
3	Angstlidelse	Ryggsyndrom med smerteutstråling	Ryggsyndrom med smerteutstråling	Slapphet/tretthet	Muskelsmerter/ fibromyalgi	Muskelsmerter/ fibromyalgi
4	Ryggsyndrom med smerteutstråling	Posttraumatisk stresslidelse	Posttraumatisk stresslidelse	Posttraumatisk stresslidelse	Posttraumatisk stresslidelse	Posttraumatisk stresslidelse
5	Slapphet/tretthet	Angstlidelse	Slapphet/tretthet	Ryggsyndrom med smerteutstråling	Angstlidelse	Psykiske symptomer/plager
6	Posttraumatisk stresslidelse	Slapphet/tretthet	Angstlidelse	Angstlidelse	Ryggsyndrom med smerteutstråling	Ryggsyndrom med smerteutstråling
7	Skuldersyndrom	Skuldersyndrom	Skuldersyndrom	Psykiske symptomer/plager	Psykiske symptomer/plager	Angstlidelse
8	Stoffmisbruk	Stoffmisbruk	Hyperkinetisk forstyrrelse	Hyperkinetisk forstyrrelse	Hyperkinetisk forstyrrelse	Hyperkinetisk forstyrrelse
9	Psykiske symptomer/plager	Psykiske symptomer/plager	Psykiske symptomer/plager	Skuldersyndrom	Psykisk lidelse IKA	Psykisk lidelse IKA
10	Psykisk lidelse IKA	Psykisk lidelse IKA	Stoffmisbruk	Psykisk lidelse IKA	Skuldersyndrom	Skuldersyndrom

NAV

Blåfarger = psykiske lidelser Rødfarger = Muskel-/skjelettlidelser Grønnfarger = Andre sykdommer og lidelser

(23) Legg ut | [LinkedIn](#)

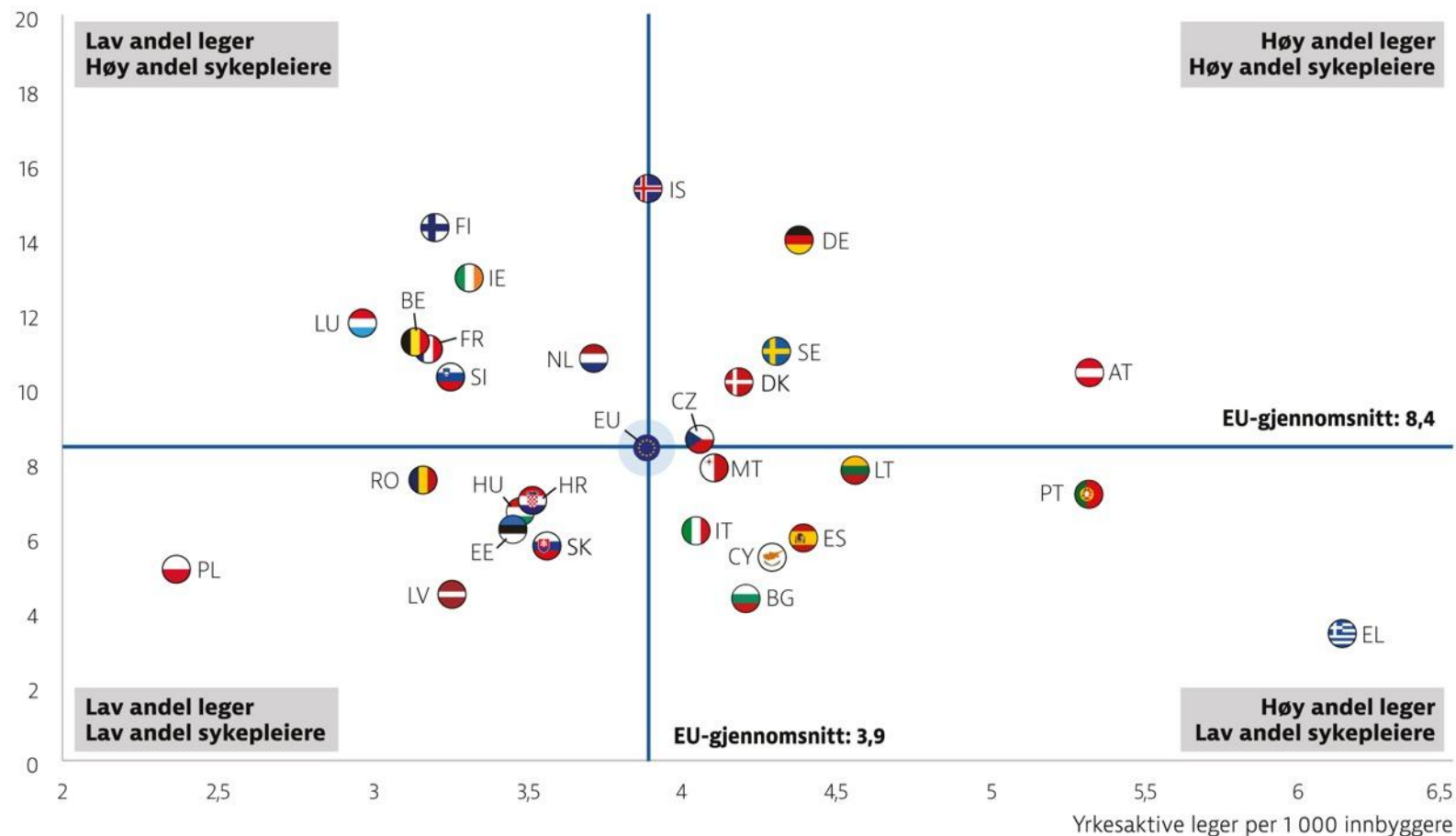

Lysarket er lånt av Ulf Andersen, statistiksjeff i NAV

Andre land: Praktiserende leger og sykepleiere pr. 1 000 innbyggere

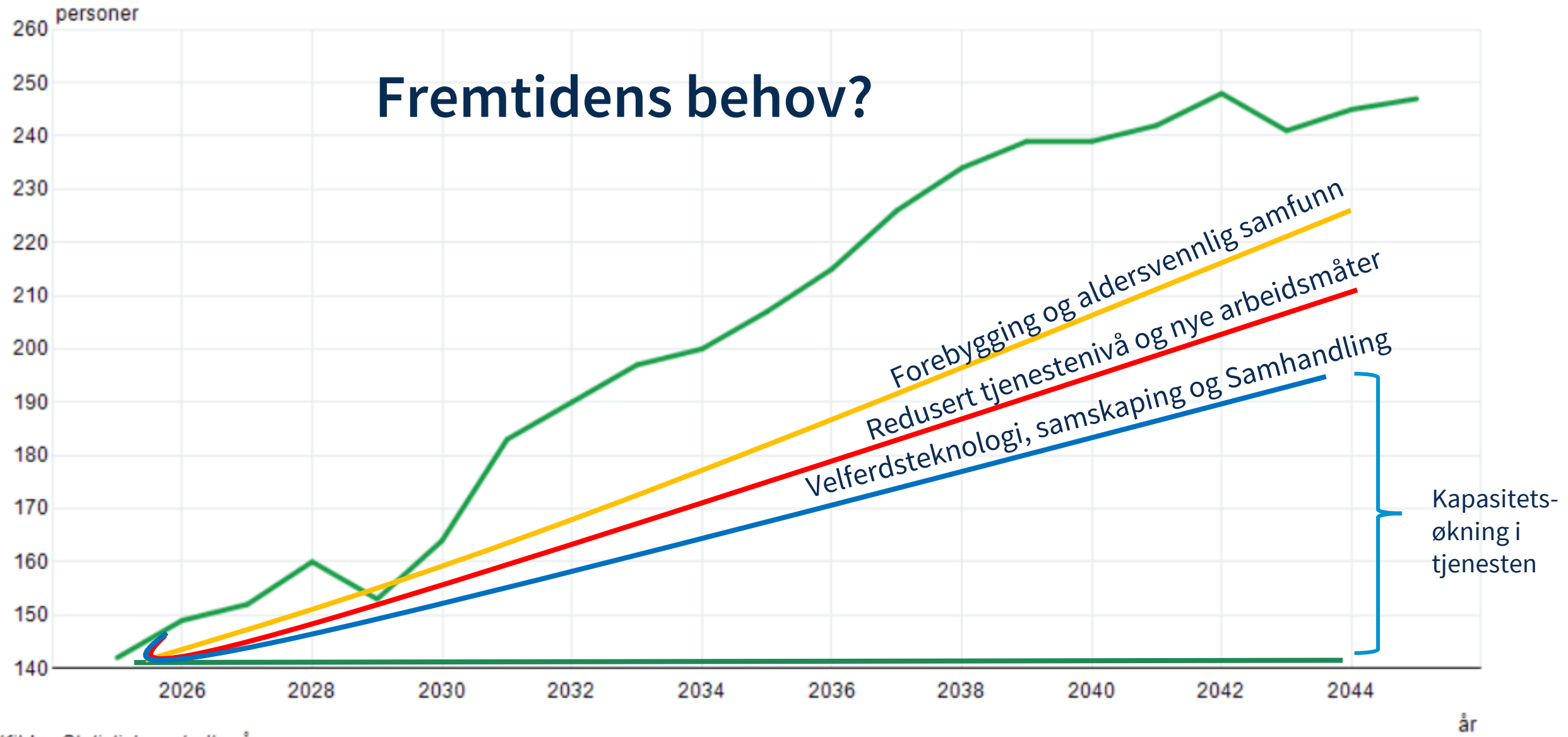
Yrkesaktive sykepleiere per 1 000 innbyggere

Kilde: Eurostat Database, *State of the Health in the EU*. Landhelseprofil Norge 2021 (2019-tall eller seneste tilgjengelige tall)

Det eneste valget vi ikke har...

- Er å legge opp til at vi skal løse morgendagens utfordringer innen for helse og omsorg (og alle andre tjenester...) med mer av de samme virkemidlene, arbeidsformene, standardene og lokasjonene som vi gjør/har i dag

Konklusjon:

Lesja kommune må omstille (kraftig) de neste årene for å møte fremtiden

Paradigmeskifte;

Vi må ta struktur-, samarbeids-, produktivitets-, og
tjenestebestillingene ut i fra hva vi får tak i av kvalifisert personell
– ikke hva vi har råd til eller lyst på!

Drivkrefter som utfordrer bærekraften i Lesja?

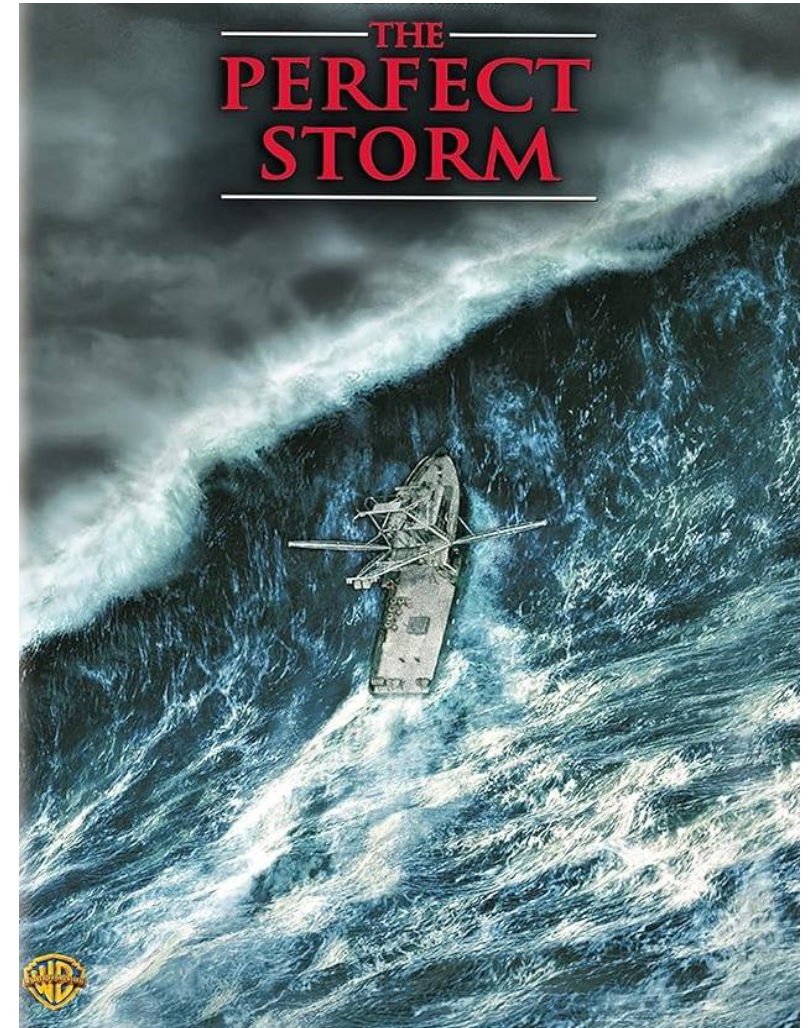
Demografi – flere eldre – færre barn og unge

Mangel på arbeidskraft og kompetanse

Presset økonomisk handlingsrom – strekk i laget

I 2024/25 ser det ut til at «alt» treffer samtidig:

- Lønns- og prisvekst
- Fallende skatteinngang

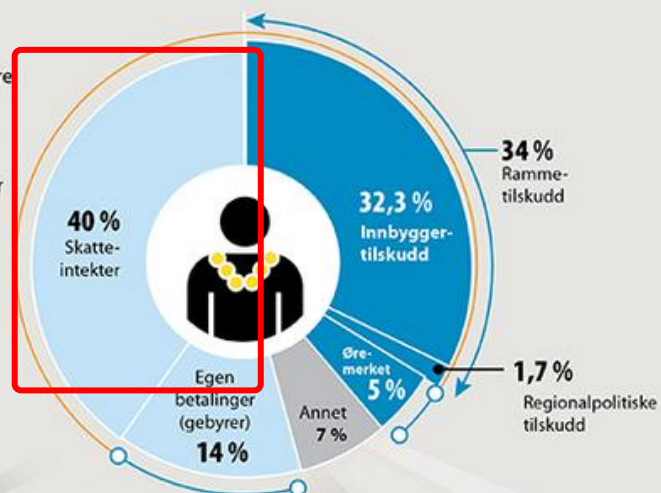

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNETKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

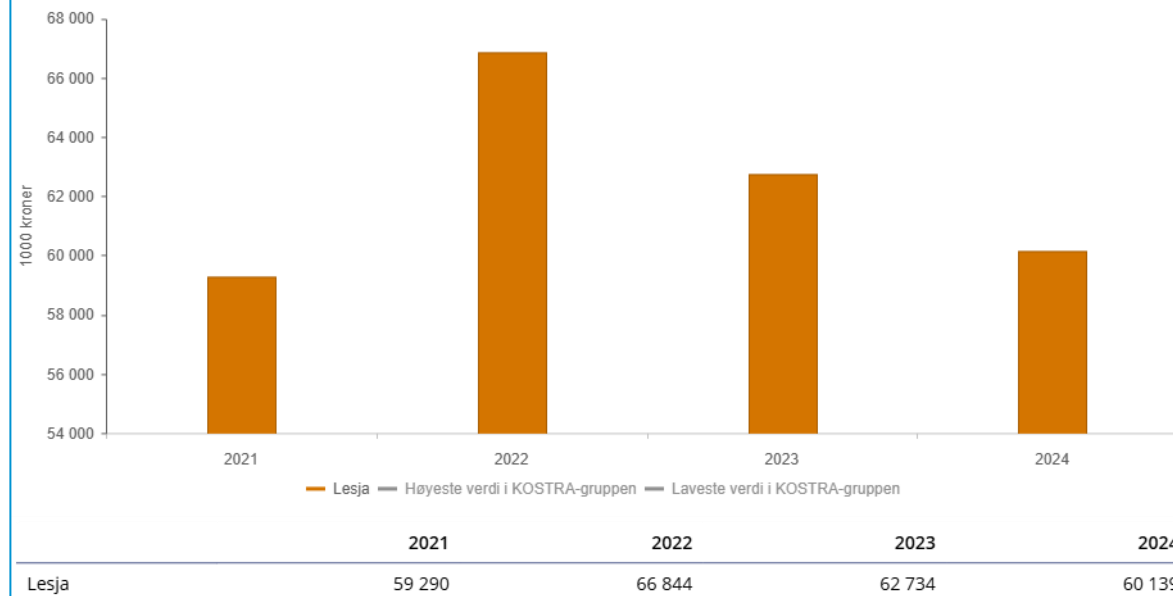
RAMMETILSKUDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter
- Bundet

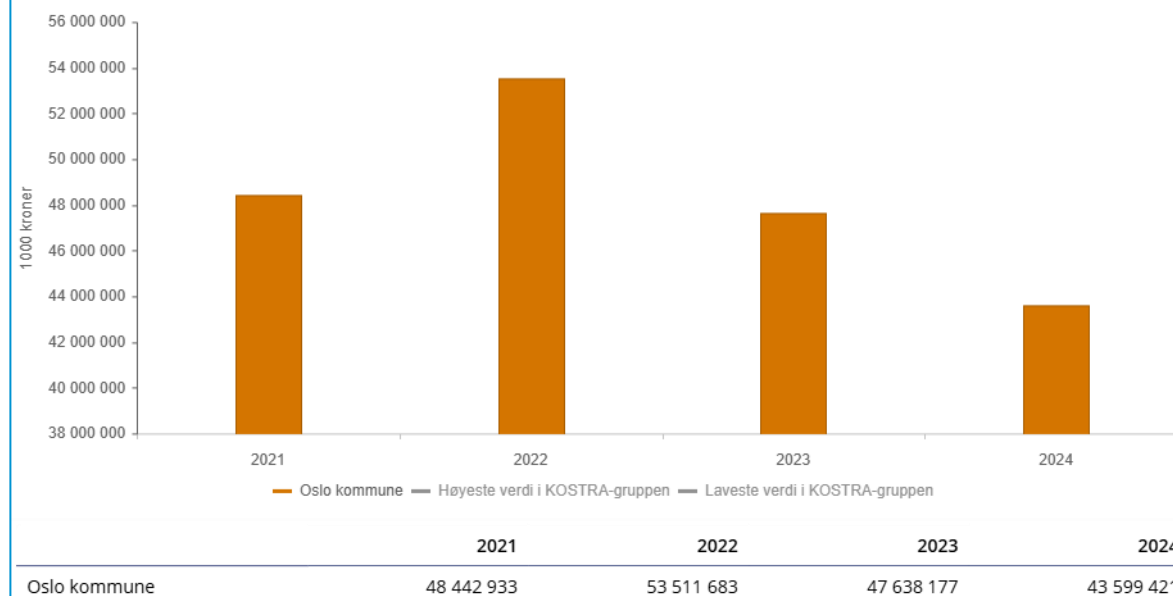
Skatt på inntekt og formue Beløp (1000 kr)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Skatt på inntekt og formue Beløp (1000 kr)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Litt bedre

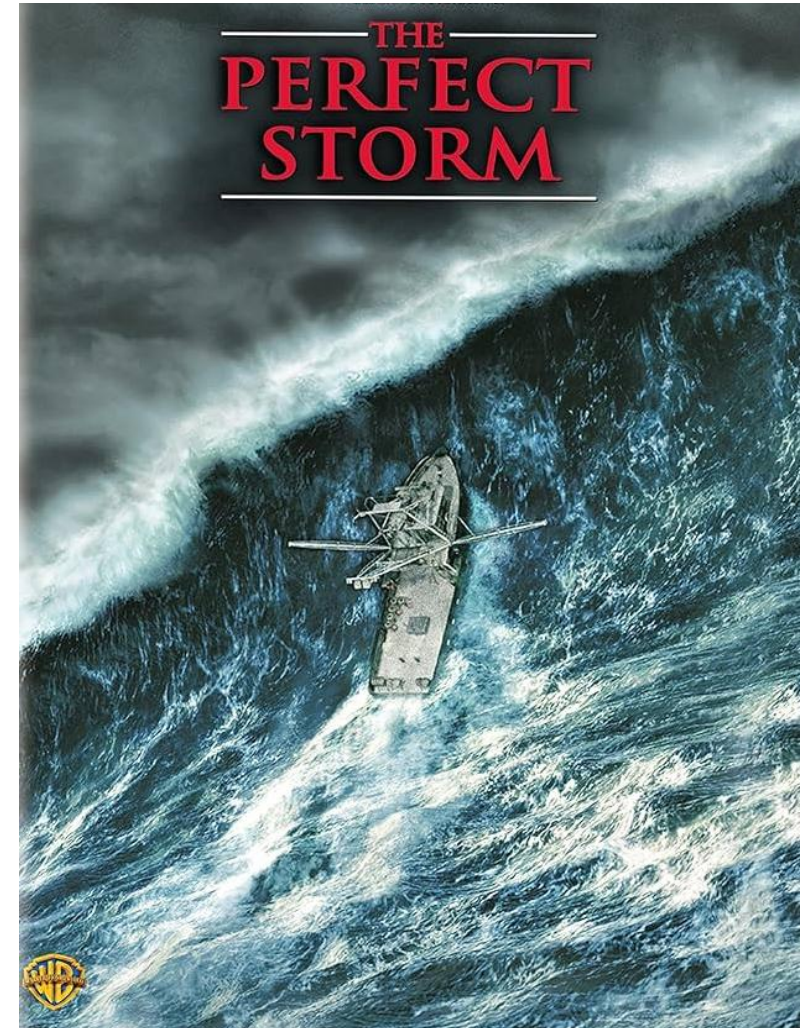
Kommunalminister Kjersti Stenseng sa i mai at hun mente det vil bli over 30 kommuner på Robek i løpet av året. Bye og Engdal tror altså at det blir litt bedre.

I årene før 2024 reddet skatteinntekten på slutten av året økonomien. Det gjorde den absolutt ikke i 2024.

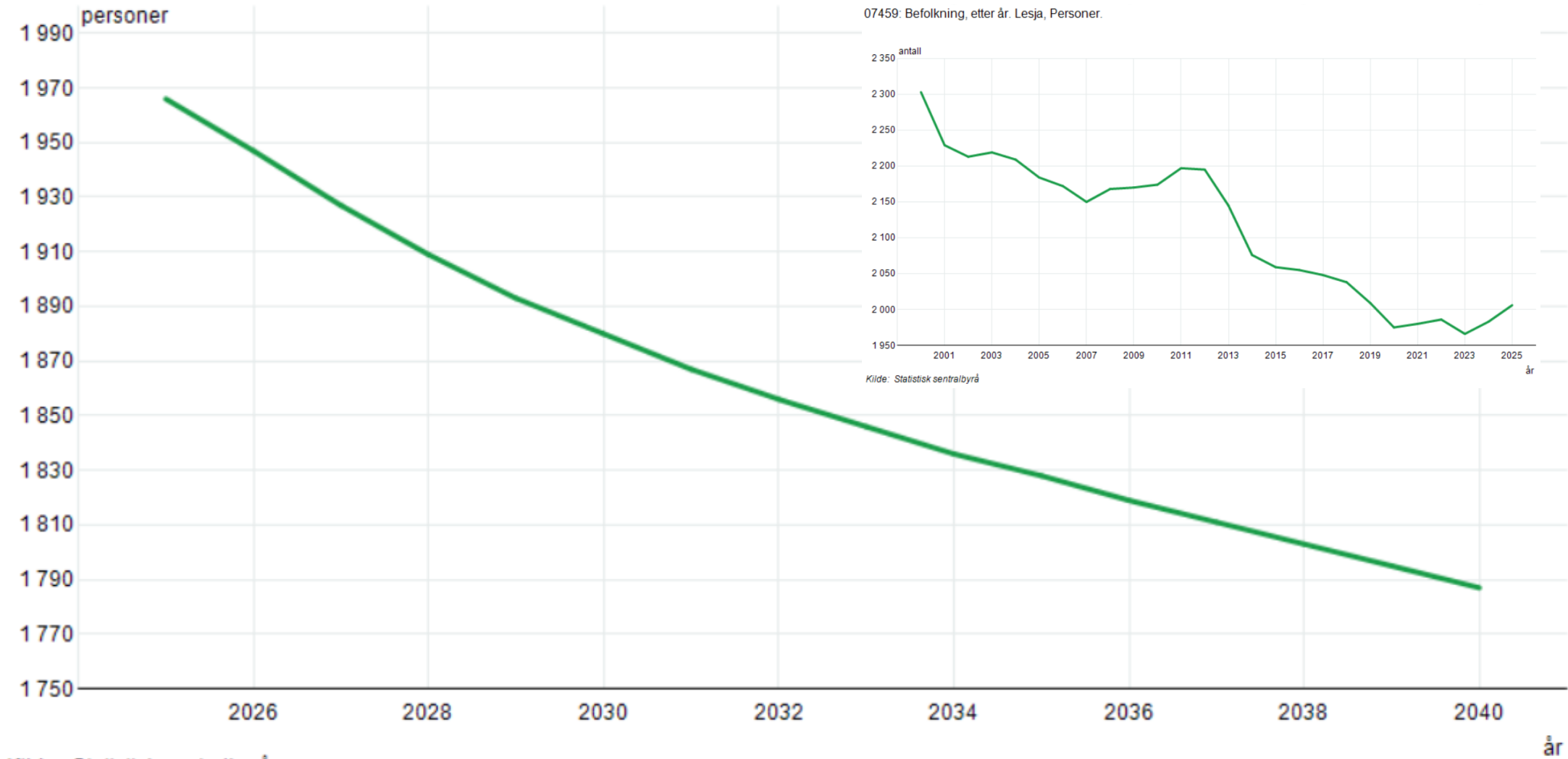
– For 2025 ser det ut som vi lander omtrent på anslaget fra RNB, sier Bye.

I 2024/25 ser det ut til at «alt» treffer samtidig:

- Lønns- og prisvekst
- Fallende skatteinngang
- Fallende folketall i 50% av kommunene

14288: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM), Lesja.

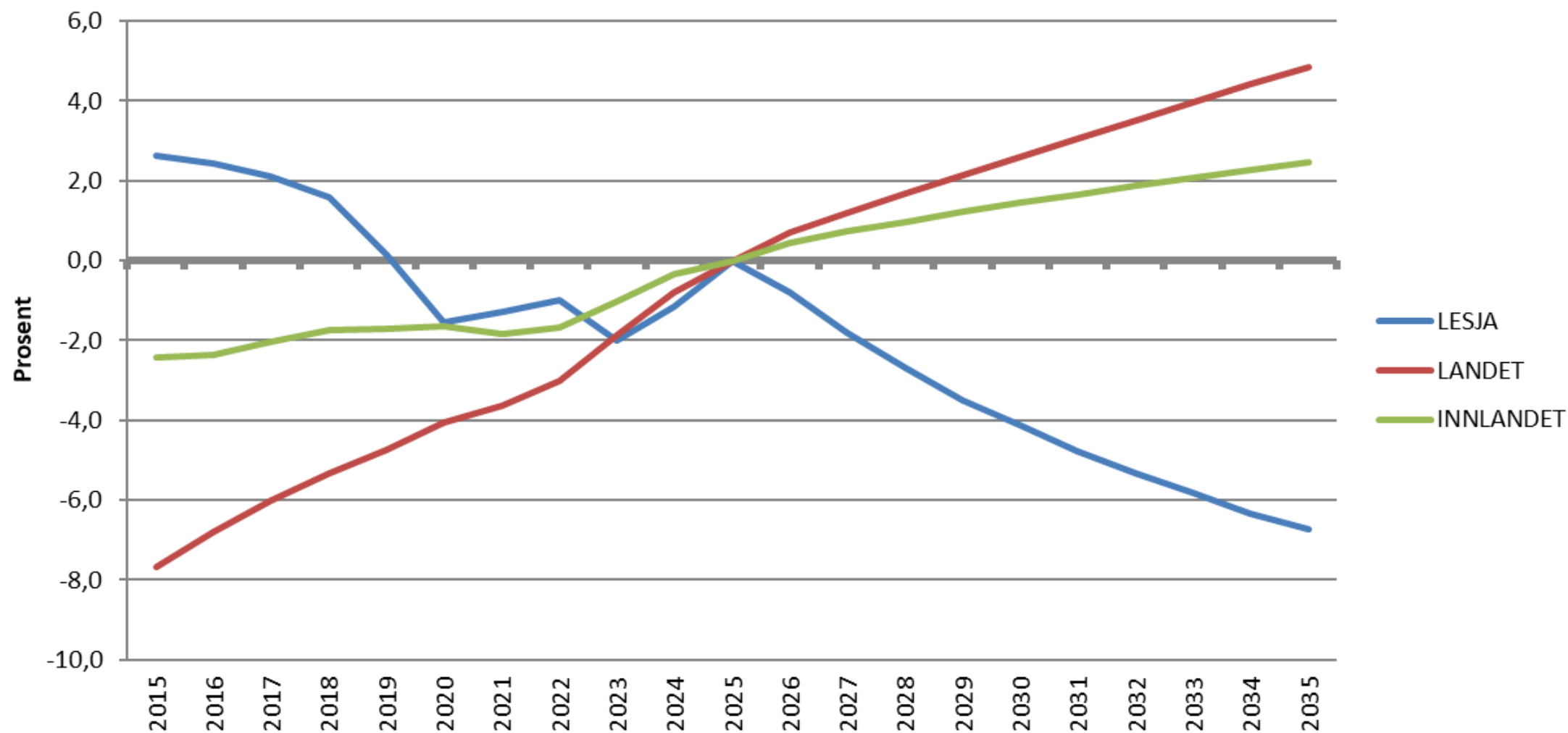

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Utvikling i folketall per 1.1

(2025 = 0, SSB MMMM-alternativ TBU metode/ kommunens egen fremskriving)

Sentralisering og lyset fra byene

Når halvparten av landets kommuner faller i folketall, så er det letteste å skylda på staten...

Én innbygger = ca 75 000 i skatt og rammetilskudd (2024)

Kommunal Rapport Logg inn Abonner

199 kommuner mister innbyggere

ØKONOMI. Lavere vekst i folketallet betyr at det er lenge enn for ett år siden. Sjekk din kommunes tall her.

Norge | Befolkningsvekst

Folketallet faller i nesten annenhver kommune

Folketallet i Norge har økt med 17.400 personer i første halvår, men kun 208 av landets 422 kommuner tok del i veksten. I 201 kommuner gikk folketallet ned.

Folketallet vil krympe i 40 prosent av kommunene fram mot 2050

områdene rundt fortsetter å vokse, mens svært mange distriktskommuner vil oppleve en synkende folketall fram mot 2050. Disse kommunene vil få en befolkning på under 1000 personer, og høy andel eldre.

Markertid i nord. Folketallet falt i Nord-Norge i 2019. Bildet er tatt under markertiden og viser Tromsøbrua og Tromsdalen kirke, også kalt Ishavskatedralen. FOTO: Rune Stoltz Bertinussen / NTB scanpix

Folketallet faller i Nord-Norge – øker kraftig på Østlandet

NTB-Marius Helge Larsen | Publisert 27. feb 20 kl. 12:56

Helgelendingen

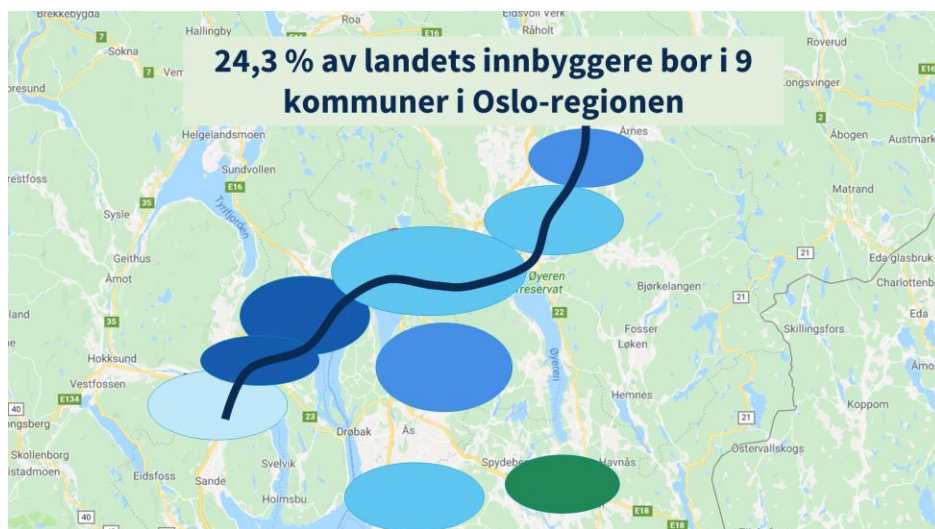
eAvis (+) ISandnessjøen Annonsering Tips oss Dødsannonser (+) Direktesport (+)

DEBATT LESERBREV MOSJØEN POLITIKK

Budsjett: Mye bra, men kommunen er fortsatt underfinansiert!

Kommunereformen i 2020 skapet et enda større strekk i laget – de store kommunene i sentrale strøk ble større, mens de fleste små kommunene forble små

I 2024 bor 52 % av alle innbyggere i Norge i de 25 største kommunene

Prosentvis har Stavanger/Sandnes høyere befolkningsvekst enn Oslo. Foto: Colourbox

Fortsatt økning i hvor mange som bor i tettstedene

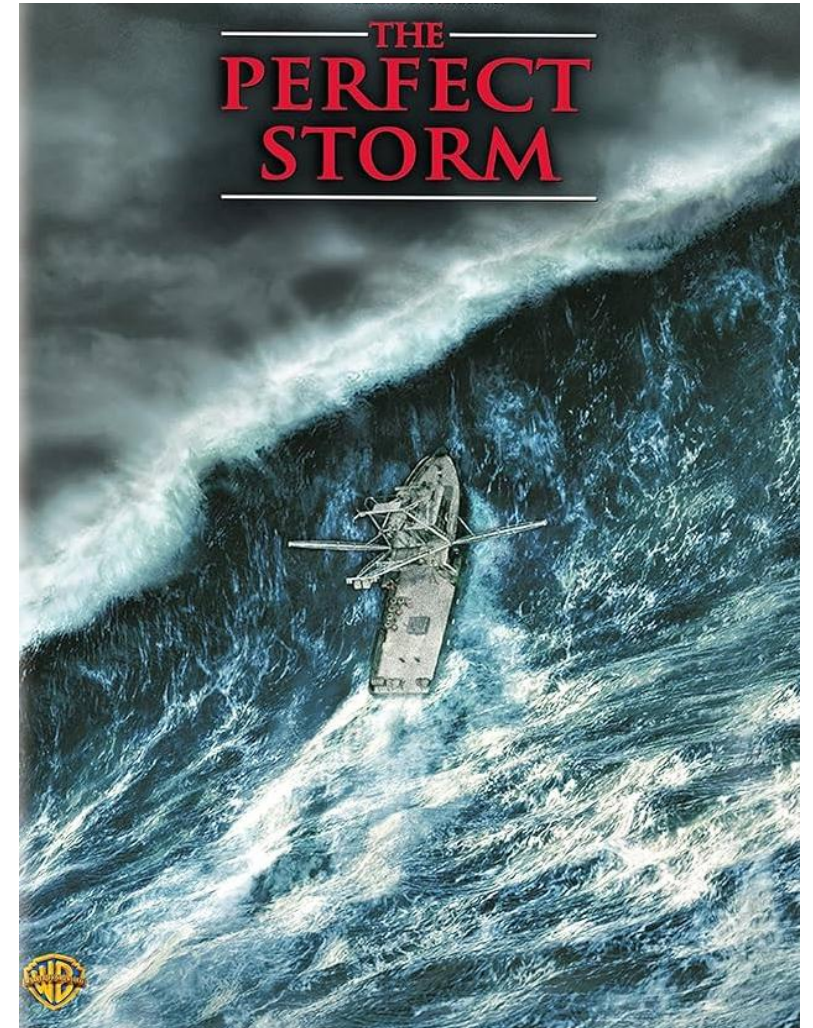
Inkludert ukrainske flytninger!

Det bodde 65.407 flere personer i et tettsted per 1. januar 2024 enn på samme tid i fjor. De store tettstedene har størst vekst.

83,24 prosent av landets befolkning bor nå i tettbygde strøk, en oppgang på 0,26 prosentpoeng fra i 2023. Samtidig faller befolkningen i spredtbygde strøk med drøyt 4300 personer, ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB).

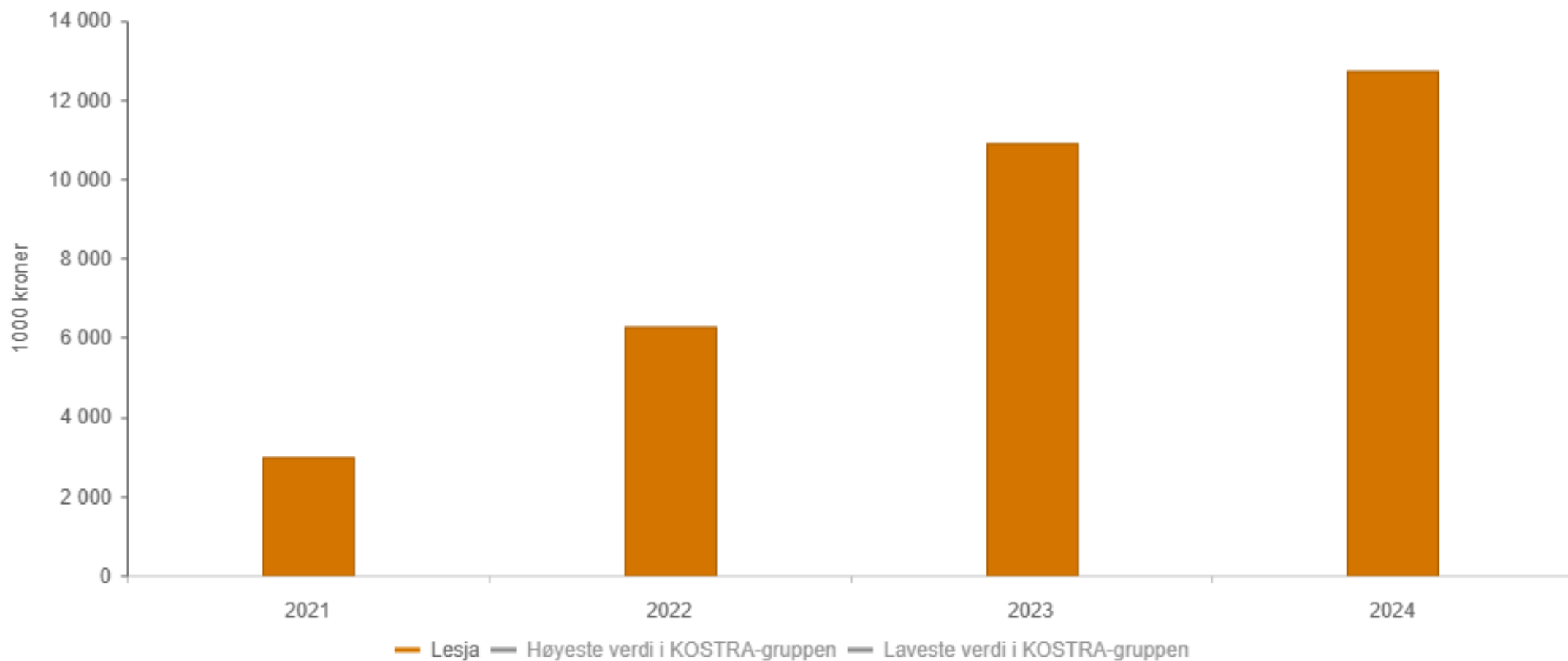
I 2024/25 ser det ut til at «alt» treffer samtidig:

- Lønns- og prisvekst
- Fallende skatteinngang
- Fallende folketall i 50% av kommunene
- Renteøkningene biter (hardt)

Renteutgifter Beløp (1000 kr)

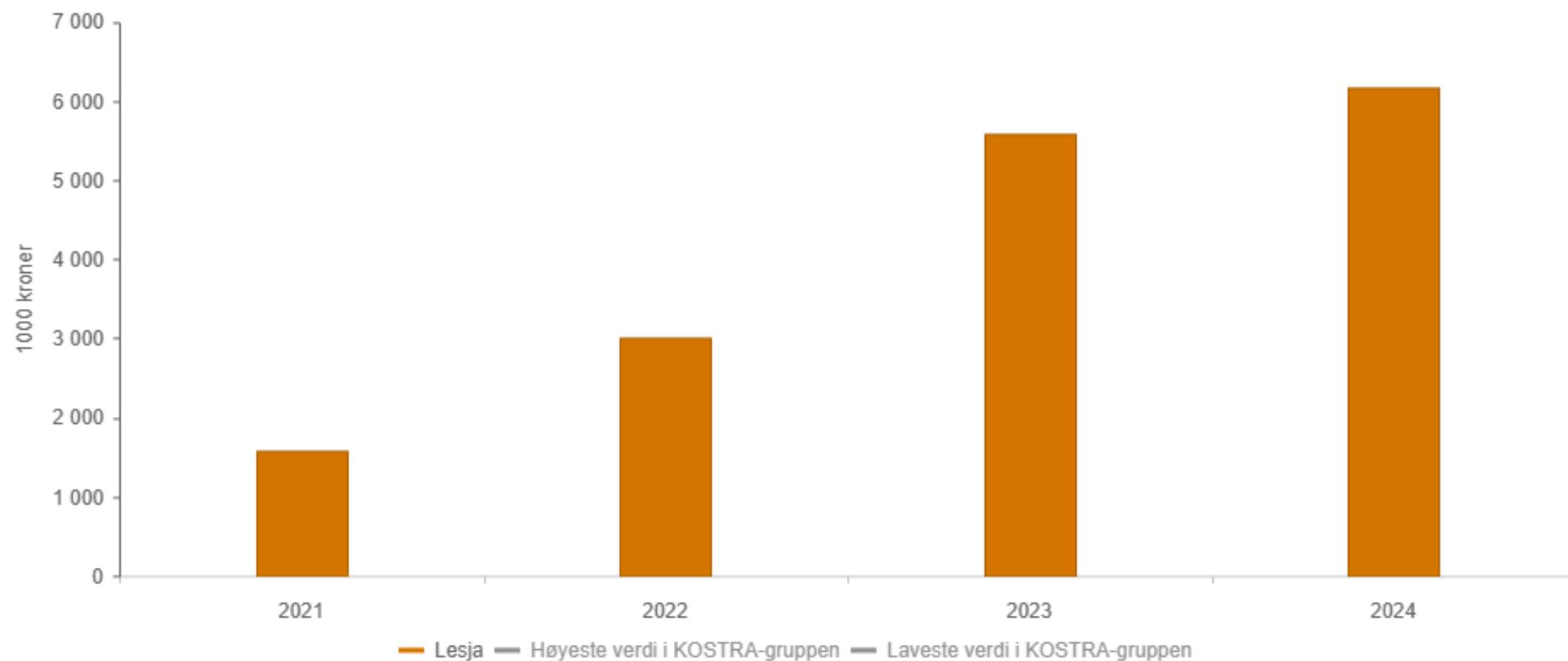
*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

	2021	2022	2023	2024
Lesja	2 986	6 288	10 907	12 710

Renteinntekter Beløp (1000 kr)

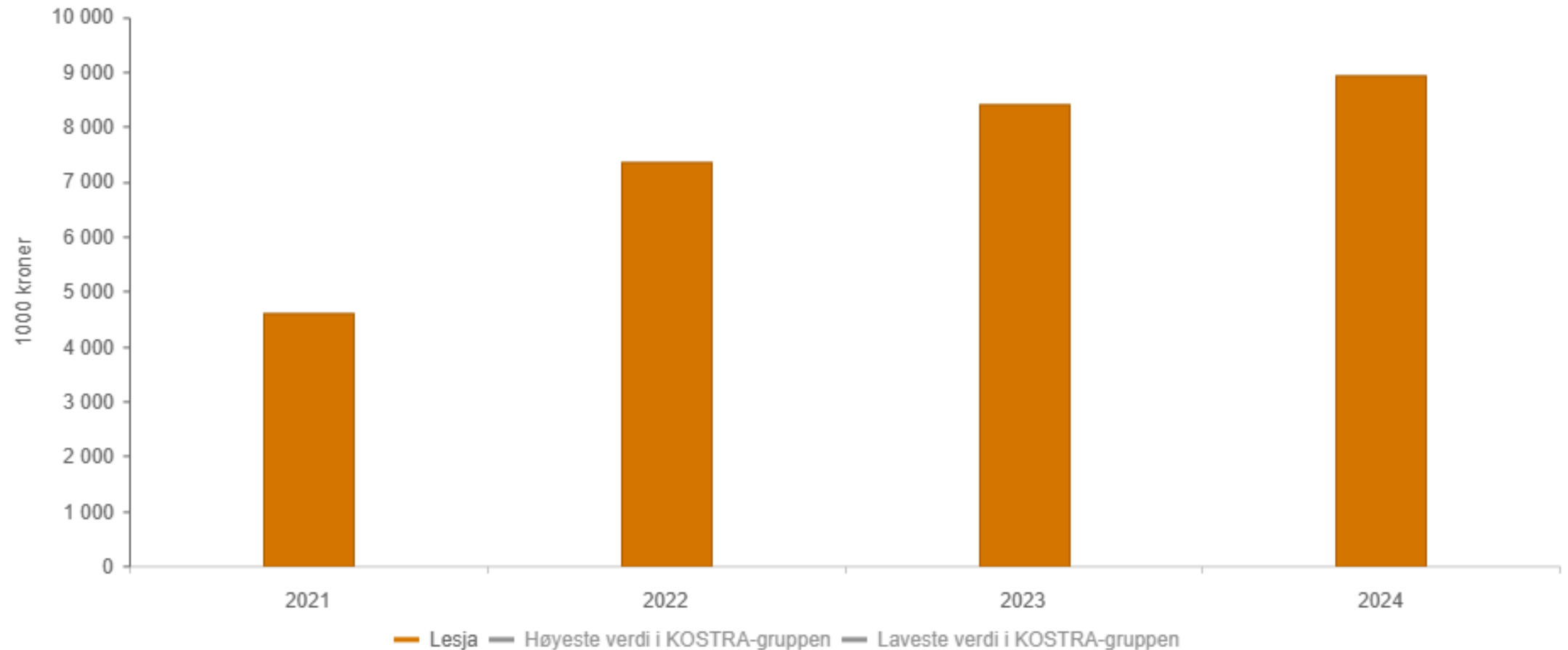
*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

	2021	2022	2023	2024
Lesja	1 581	3 000	5 583	6 159

Netto finansutgifter (E) Beløp (1000 kr)

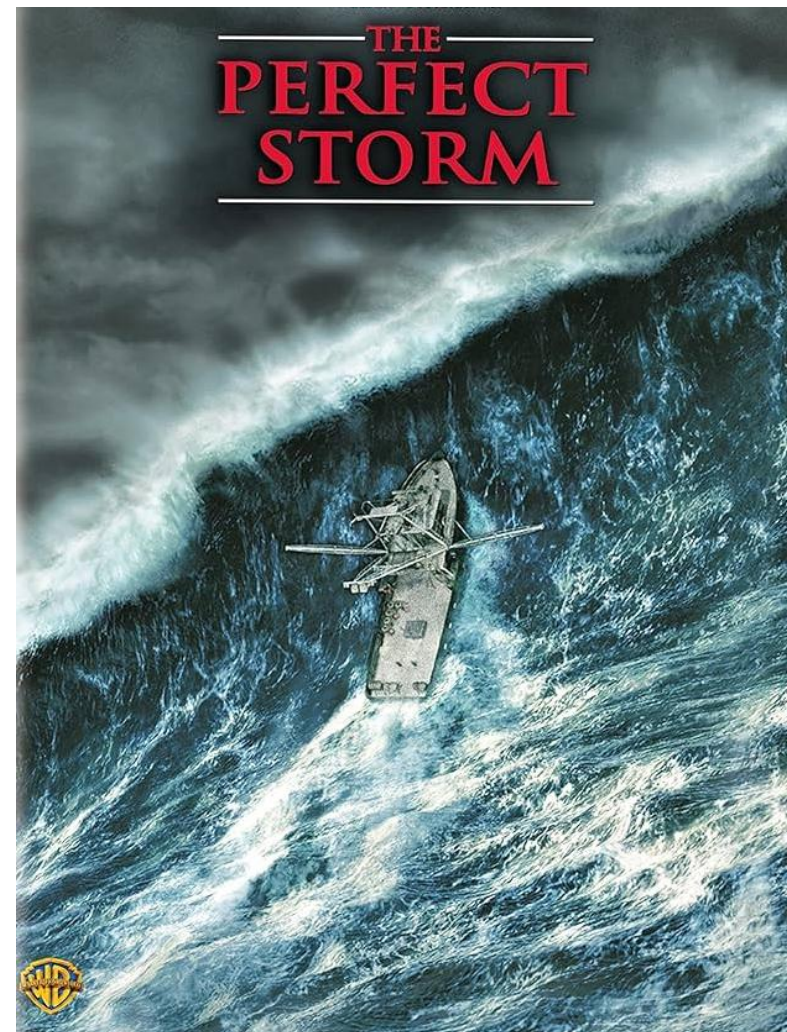
*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

	2021	2022	2023	2024
Lesja	4 598	7 346	8 405	8 925

I 2024/25 ser det ut til at «alt» treffer samtidig:

- Lønns- og prisvekst
- Fallende skatteinngang
- Fallende folketall i 50% av kommunene
- Renteøkningene biter (hardt)
- Eldrebølgen «treffer»
 - Ekstrem økning i kostnader til overtid og vikarer/vikarbyråer

Brukte 12 millioner på helsevikarar i fjor

22. feb. 2025 — I 2024 brukte Brønnøy kommune 12 millioner kroner på vikarar i helse- og omsorgstjenestene. Helse- og velferdssjef Janne Lynghaug under en ...

Budsjettet sprekker med millioner etter vikarinnleie

18. nov. 2024 — Kommunedirektør Brit Skjevling har mange år bak seg som kommunedirektør i Vega, men aldri før har hun opplevd et så stort budsjettsprekk som ...

Sport Kultur Humor Distrikt Mer ~

ind Nyhetssenter Mobilvideo Snakk med oss TV Radio Tips oss!

Får 1,3 mill. i 60 prosent stilling: – Ei fin avveksling frå å bu i Oslo

Legar vil bruke mindre tid i travle Oslo mot 1,3 millionar for ei 60 prosent stilling i vesle Hattfjelldal. Frå 2015 til 2023 har fleire innført «nordsjøturnusen».

Ingrid Gulbrandsen Årdal Journalist

Lars-Petter Kalkenberg Journalist

Vi rapporterer frå Hattfjelldal

Publisert i dag kl. 05:16
Oppdatert for 4 timer siden

HELSE OG OMSORG BODØ VIKARBYRÅ

Bodø spyr ut penger til vikarbyrå – øker med 30 millioner kroner hvert år

I 2021 brukte Bodø helsepersonell fra vikarbyrå for 30 millioner kroner. I år frykter kommunen at kostnaden ender på 120 millioner kroner. – Pengene renner ut, sier kommunedirektør Kjell Hugvik.

Sykepleiervikar Amalie (26) kostet Fauske kommune 170.000 på én måned

Norske kommuner styrer mot milliardunderskudd. Likevel kaster de penger etter sykepleierne. – Jeg har kjent litt på dårlig samvittighet, sier Amalie Nielsen, som jobber i privat bemanningsbyrå.

VIKAR: Da Amalie Nielsen bestemte seg for å si opp jobben fikk hun støtte fra flere av kollegaene. – Alle var nysgjerrige på arbeidet og støttende i valget mitt om å jobbe i privat bemanningsbyrå.

FOTO: AMALIE NIELSEN

Marie Staberg Journalist

Publisert i går kl. 06:42
Oppdatert i går kl. 09:24

<https://www.nrk.no/nordland/sykepleier-amalie-26-jobbet-som-travel-nurse-i-en-maned-1.17047529>

Søk i Sykepleien

NYHETER | PUBLISERT 17.06.2023

Kommunen bruker 160 000 på innleie per måned: – Vi burde vært tidligere på banen

Lokker sykepleiere med 200.000 mer i lønn

Distriktskommunen Røyrvik sliter med å skaffe helsepersonell, og har enorme utgifter til vikarbyrå. Nå jekker de opp lønna i hundretusenklassen.

En del av det er å gi sykepleiere et lønnsløft på 200.000 kroner. For helsefagarbeidere øker de lønna med 100.000.

Reitan forklarer at kommunen betaler 1,6 millioner per sykepleier når de leier inn. For en helsefagarbeider er det snakk om nesten 1,3 millioner.

✉ Lena Erikke Hatland
Journalist

✉ Håvard Grønli

STORE UNDERSKUDD: I Røyrvik har de store und
FOTO: DAN ROBERT LARSEN / NRK

Kommunen sliter med økonomien: Nå mener de likevel de har landets best betalte helsearbeidere

Før de har rukket å lyse ut en eneste stilling, har flere titalls personer tatt kontakt.

GLAD: Helsefagarbeider Cathrine Toremo Johansen gleder seg til å få bedre betalt for jobben hun gjør i Røyrvik kommune.

[Espen Sandmo](#)
Journalist

[Randi Wilsgård](#)
Journalist

[Eivind Aabakken](#)
Journalist

Vi rapporterer fra Røyrvik

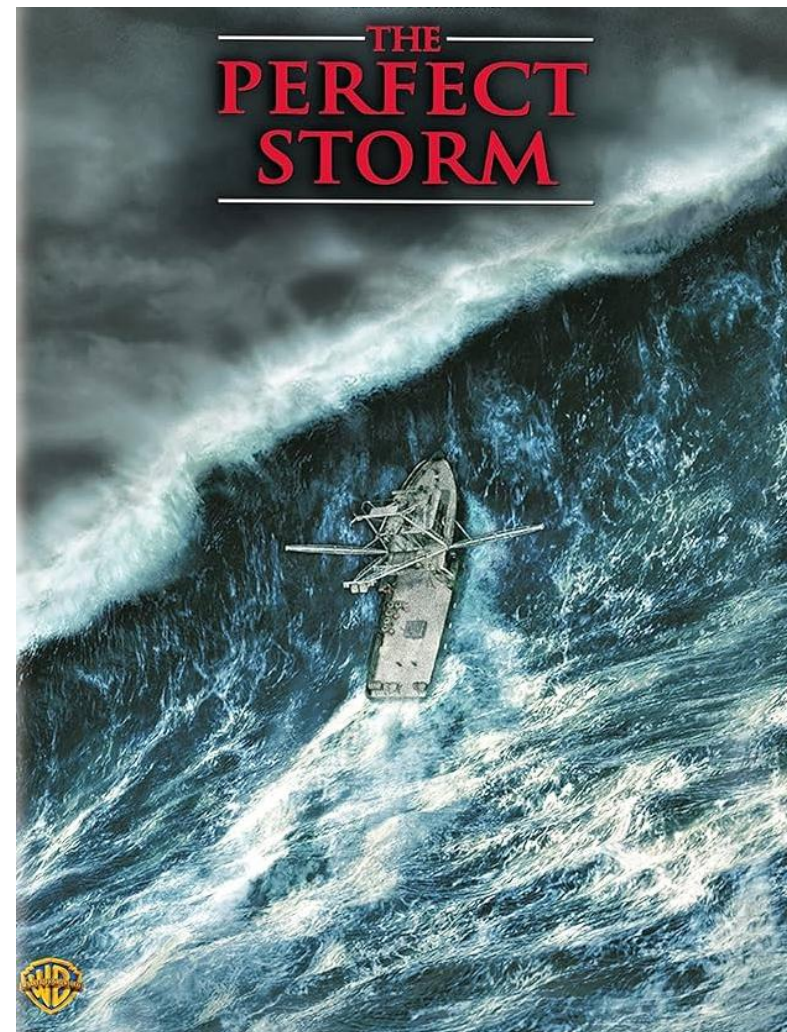
Publisert i dag kl. 07:51

<https://www.nrk.no/trondelag/royrvik-i-trondelag-sliter-med-a-skafe-helsepersonell-oket-lonna-i-hundretusenklassen-1.17066809>

[Mange vil bli helsearbeidere i Røyrvik – over 30 er interessert – NRK Trøndelag – Lokale nyheter, TV og radio](#)

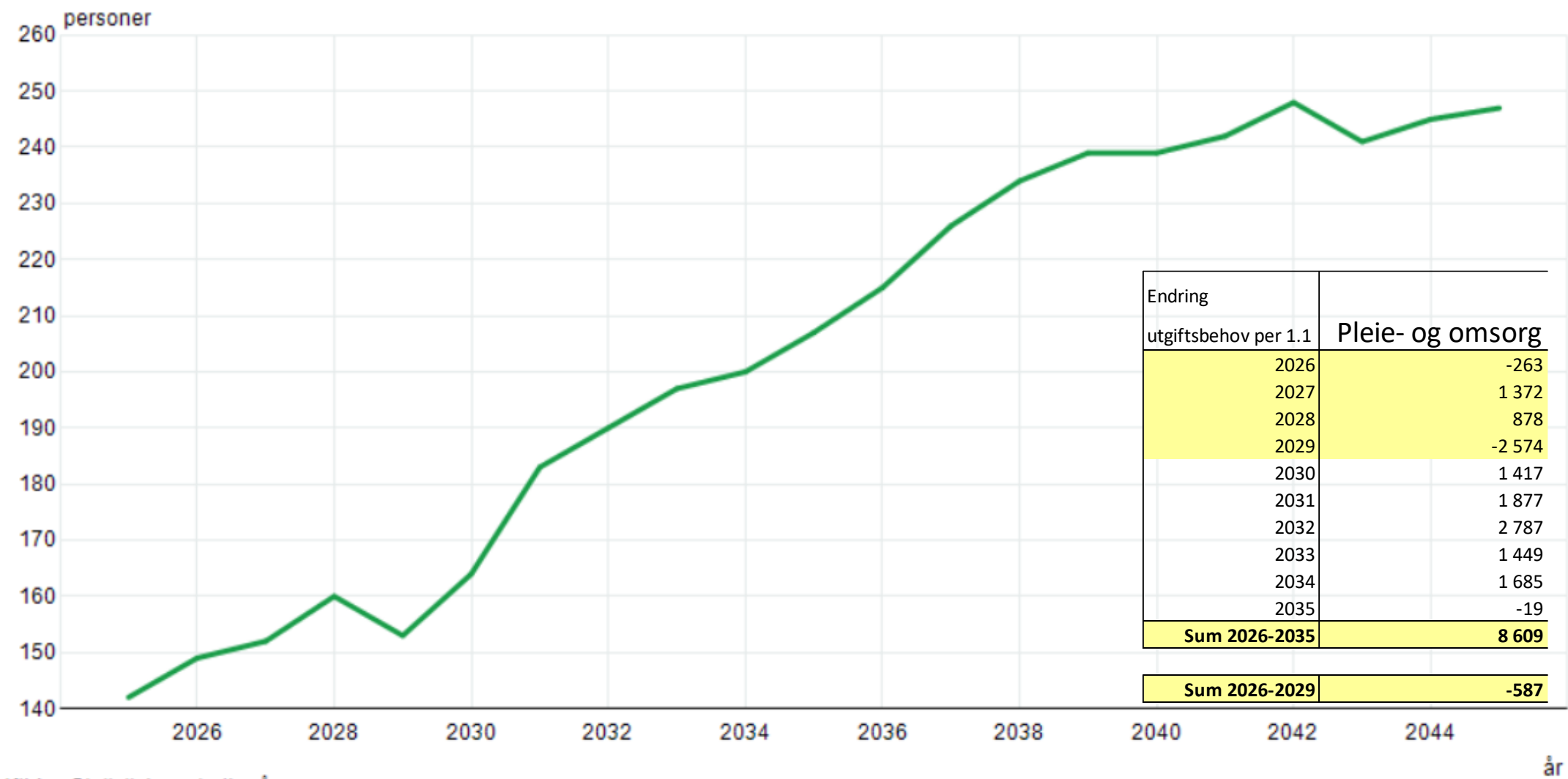
I 2024/25 ser det ut til at «alt» treffer samtidig:

- Lønns- og prisvekst
- Fallende folketall i 50% av kommunene
- Fallende skatteinngang
- Renteøkningene biter (hardt)
- Eldrebølgen «treffer»
 - Ekstrem økning i kostnader til overtid og vikarer/vikarbyråer
- Staten forutsetter (i inntektssystemet) at ressursene vris fra barn- og unge til eldre

Økonomiske konsekvenser av demografiendringer

14288: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM), Lesja, 80 år eller eldre.

Endring	
utgiftsbehov per 1.1	Pleie- og omsorg
2026	-263
2027	1 372
2028	878
2029	-2 574
2030	1 417
2031	1 877
2032	2 787
2033	1 449
2034	1 685
2035	-19
Sum 2026-2035	8 609
Sum 2026-2029	-587

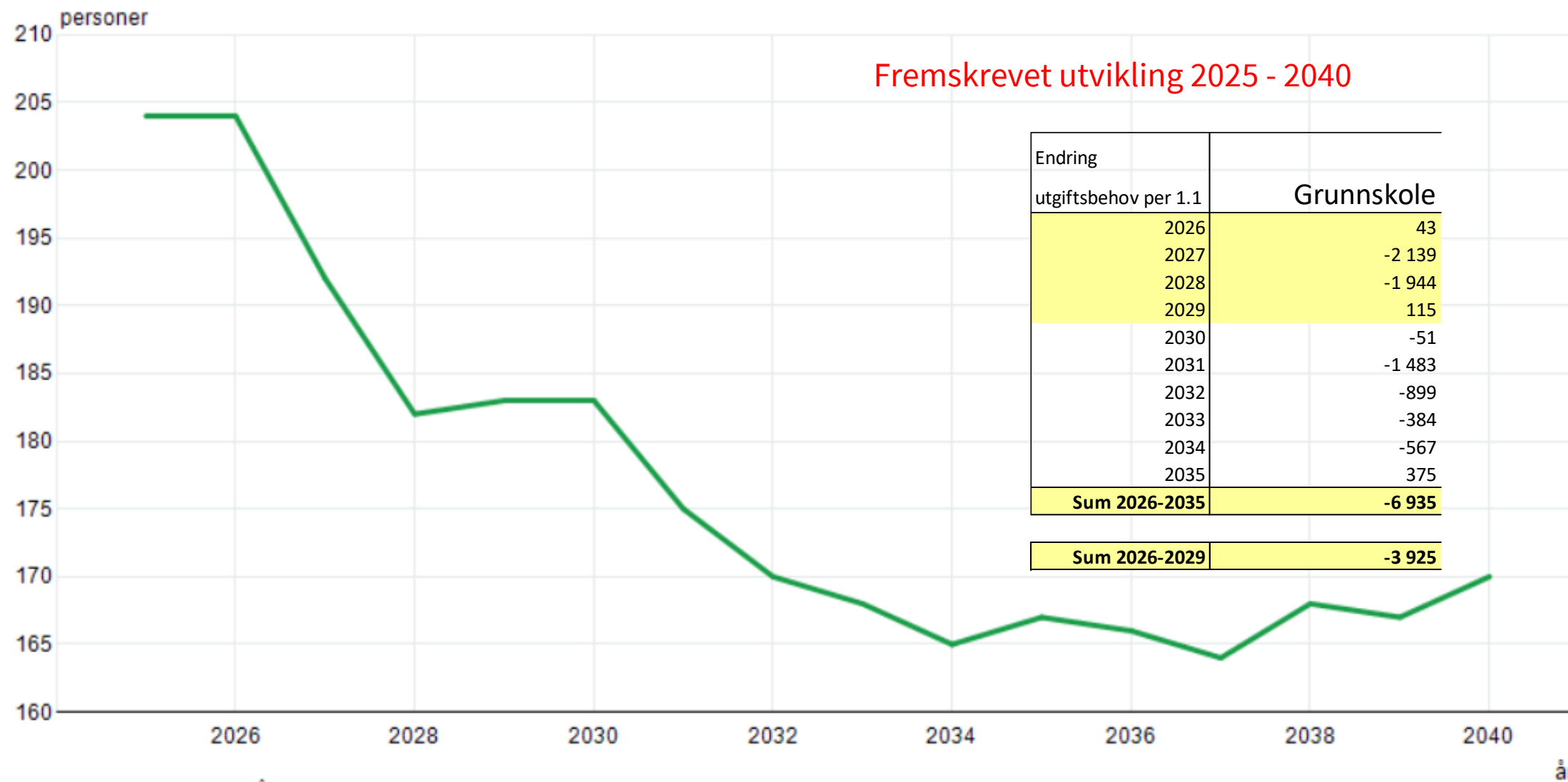
Kilde: Statistisk sentralbyrå

NB: Inntektssystemet gir NETTO utjevning

- Inntektssystemet fra staten gir netto utjevning:
 - + Økt behov i pleie og omsorg
 - (**MINUS**) redusert behov blant barn og unge
 - = Rammeoverføringen fra staten
- Staten forutsetter at kommunen flytter **krone for krone** mellom tjenesteområdene ettersom behovet forandrer seg

14288: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM), Lesja, 6-15 år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Endringer i utgiftsbehov 2026, 2029 og frem mot 2035 basert på fremskrevet demografi

3432 LESJA

Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer
(2024 kroner og endring fra 1.1.2025)

Endring utgiftsbehov per 1.1	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM LESJA
2026	-263	43	-545	35	-44	-132	-906
2027	1 372	-2 139	-817	-104	-141	-146	-1 976
2028	878	1 244	272	7	-19	207	-1 003
2029	-2 574	115	0	170	37	-154	-2 786
2030	1 417	-51	1 361	6	-121	-69	2 543
2031	MERK; (nesten) All vekst i økonomiplanperioden kommer fordi behovet innenfor helse og omsorg øker – ikke fordi dere har lyst til å bygge kulturhus, idrettsahaller, samfunnsutvikling etc....						610
2032							1 652
2033							898
2034	1 685	-567	272	-76	LDIP 2035	-83	1 185
2035	-19	375	272	-93	75	-23	588
Sum 2026-2035	8 609	-6 935	1 361	-746	-357	-1 127	805
Sum 2026-2029	-587	-3 925	-1 089	-222	-168	-680	-6 671

Økonomiplan 2029

Husk; om Lesja gjør dette så har Lesja fortsatt ikke spart én krone – bare opprettholdt samme prioritering av kommunebudsjettet som i dag!

Tre av fire kommuner melder om merforbruk. 86 prosent av kommunene med merforbruk har det innen pleie og omsorg. I tillegg ser KS i undersøkelsen en sterk vekst i grunnskole og barnehage på grunn av tilrettelagt undervisning.

86 prosent av kommunene som har merforbruk, rapporterer om merforbruk innen pleie og omsorg. - Tjenester som er avgjørende i folks liv, står på spill, mener KS-lederen. Foto: Magnus K. Bjerke

Mangler milliarder til kommuner og fylkeskommuner: – Velferdstjenester over hele landet er i spill

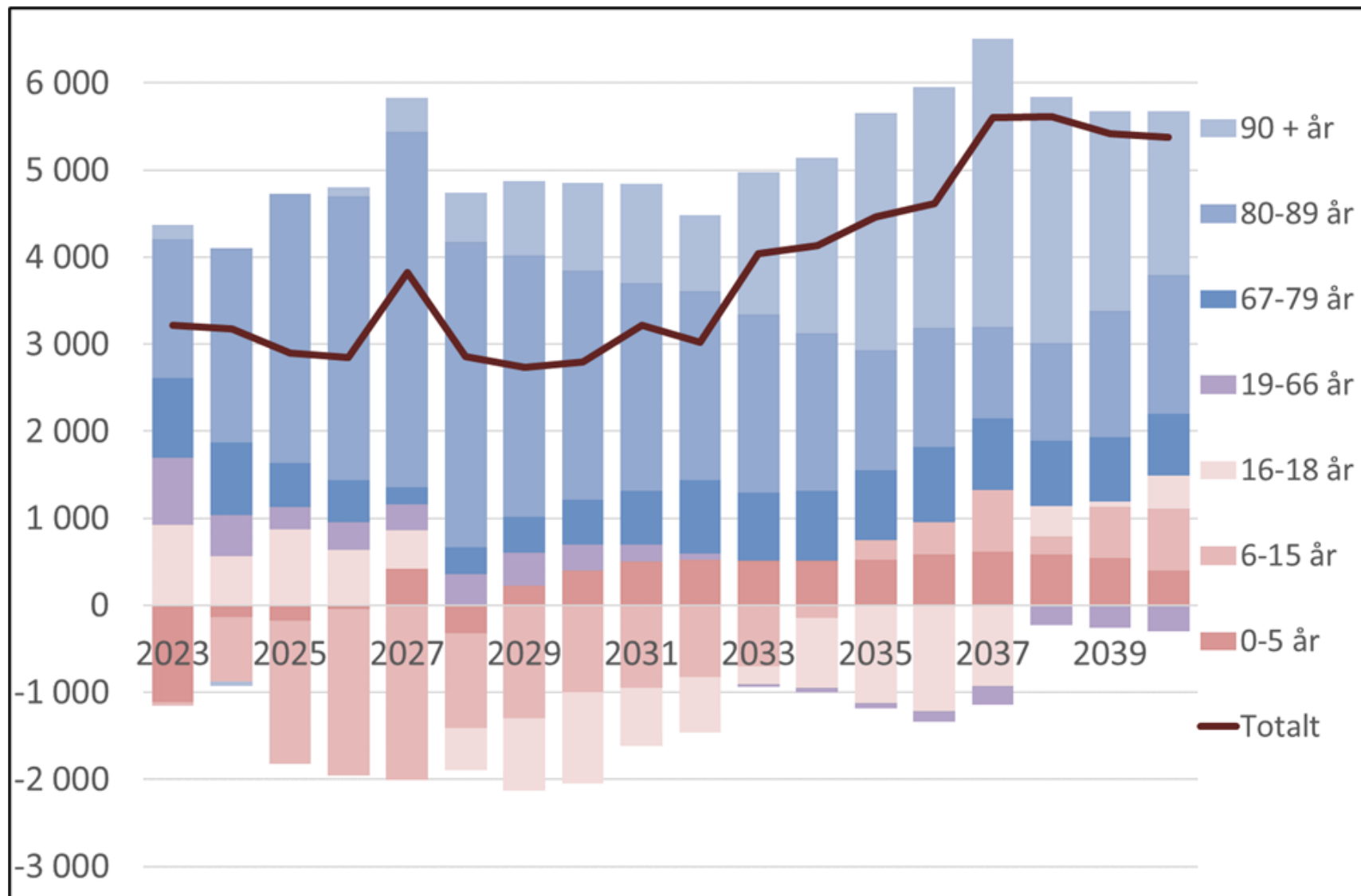
En helt fersk undersøkelse gjennomført av KS sine kommuneøkonomer, viser at kommuner og fylkeskommuner ligger an til en massiv budsjettsprikk på rundt 10 milliarder kroner i 2024.

Tone Sidsel Sanden

PUBLISERT 03.10.2024 - 20:55

Effekten av netto endringer i utgiftsutjevningen

Fra kommuneproposisjonen for 2026:

«Regjeringen legger opp til en vekst i frie inntekter for kommunesektoren i intervallet 4,2 – 4,9 milliarder. Den foreslåtte veksten vil gi et handlingsrom utover merutgifter til demografi på 1,3–2,0 mrd.»
(demografikostnad 2026 = 2,9)

Demografi

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har anslått at kommunesektoren kan få merutgifter i 2026 på om lag 3,5 mrd. kroner knyttet til den demografiske utviklingen. Av dette må om lag 2,9 mrd. 2026-kroner dekkes av de frie inntektene, fordelt med om lag 2,1 mrd. kroner på kommunene og om lag 0,8 mrd. kroner på fylkeskommunene. Mange kommuner har behov for å gjøre omstillinger i tjenestetilbudet som følge av en økning i antall eldre og nedgang i barnetallene. TBUs beregning av merutgifter av demografiske endringer er et netto anslag på summen av mer- og mindrekostnader i ulike aldersgrupper.

Demografikostnader i kommunesektoren. TBU-rapporten høsten 2022

Prop. 142 S

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Kommuneproposisjonen 2026

å gjøre det krevende å drive kommunen effektivt. Kommunene og fylkeskommunene er rammestyrte og derfor ansvarlig for å tilpasse aktiviteten til inntektsnivået. Å tilpasse tjenestetilbudet til endret demografi vil kreve omstillinger. Det må påregnes økt behov for å flytte ressurser mellom ulike tjenesteområder, for eksempel fra oppvekstområdet til pleie og omsorg, i tråd med endringene i befolkningssammensetningen og innbyggernes behov for tjenester.

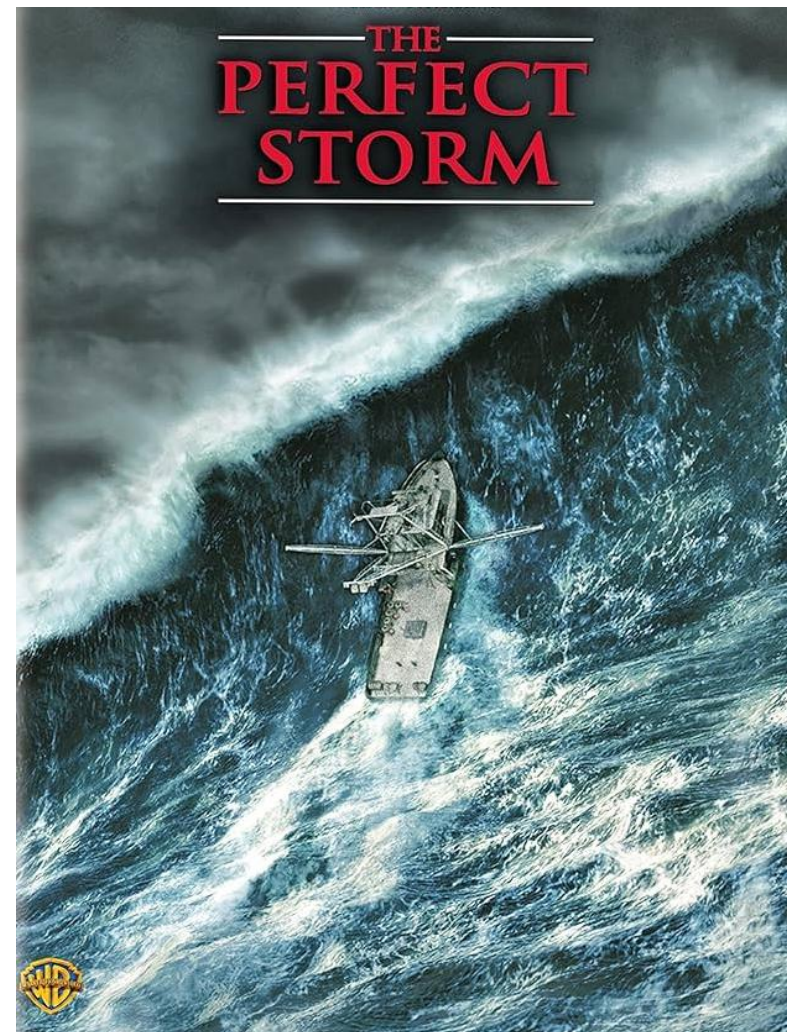
1.3 Et bærekraftig kommunes

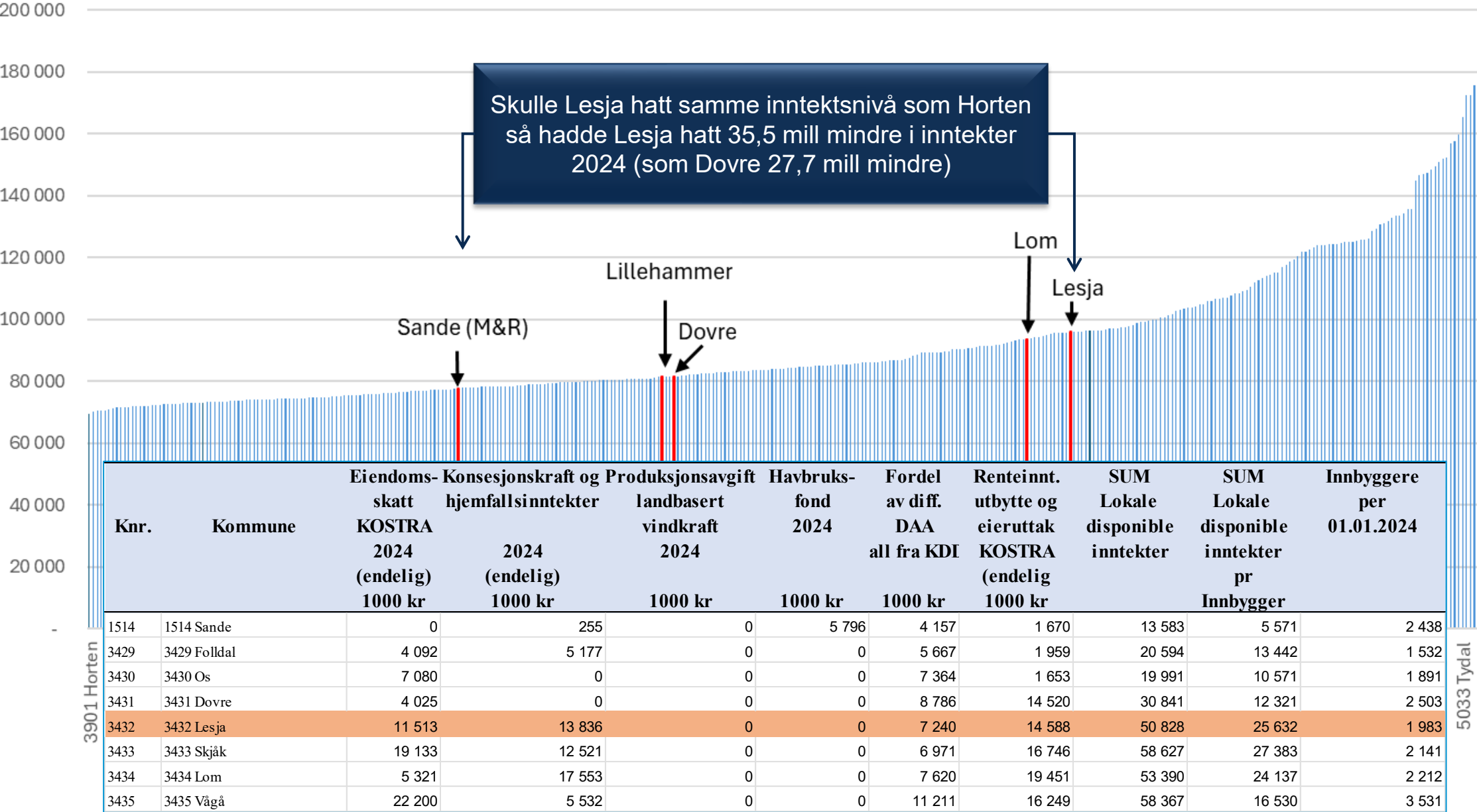
I Norge har vi et kommunesystem basert på generalistkommuneordningen. Det betyr at alle kogni sektoren et handlingsrom på 1,3–2,0 mrd. kroner, se nærmere omtale i kapittel 2. Dette vil bidra til at kommunene og fylkeskommunene kan fortsette å levere gode velferdstjenester til sine innbyggere i by og land. Regjeringen understreker samtidig at det er kommunene og fylkeskommunene sitt eget ansvar å gjøre nødvendige og krevende tilpasninger til demografiske endringer og effektivisere for at driften skal bli bærekraftig over tid. Regjeringen foreslår at handlingsrommet på 1,3–2,0 mrd. kroner fordeles

I 2024/25 ser det ut til at «alt» treffer samtidig:

- Lønns- og prisvekst
- Fallende folketall i 50% av kommunene
- Fallende skatteinngang
- Renteøkningene biter (hardt)
- Eldrebølgen «treffer»
 - Ekstrem økning i kostnader til overtid og vikarer/vikarbyråer
- Staten forutsetter (i inntektssystemet) at ressursene vris fra barn- og unge til eldre
- Ekstremt ulike økonomiske forutsetninger for å takle utfordringene

Utgiftskorrigerte frie disponible inntekter ink, eiendomsskatt, kraft, vind, havbruk, finans og
fordel av differensiert arbeidsgiveravgift 2024

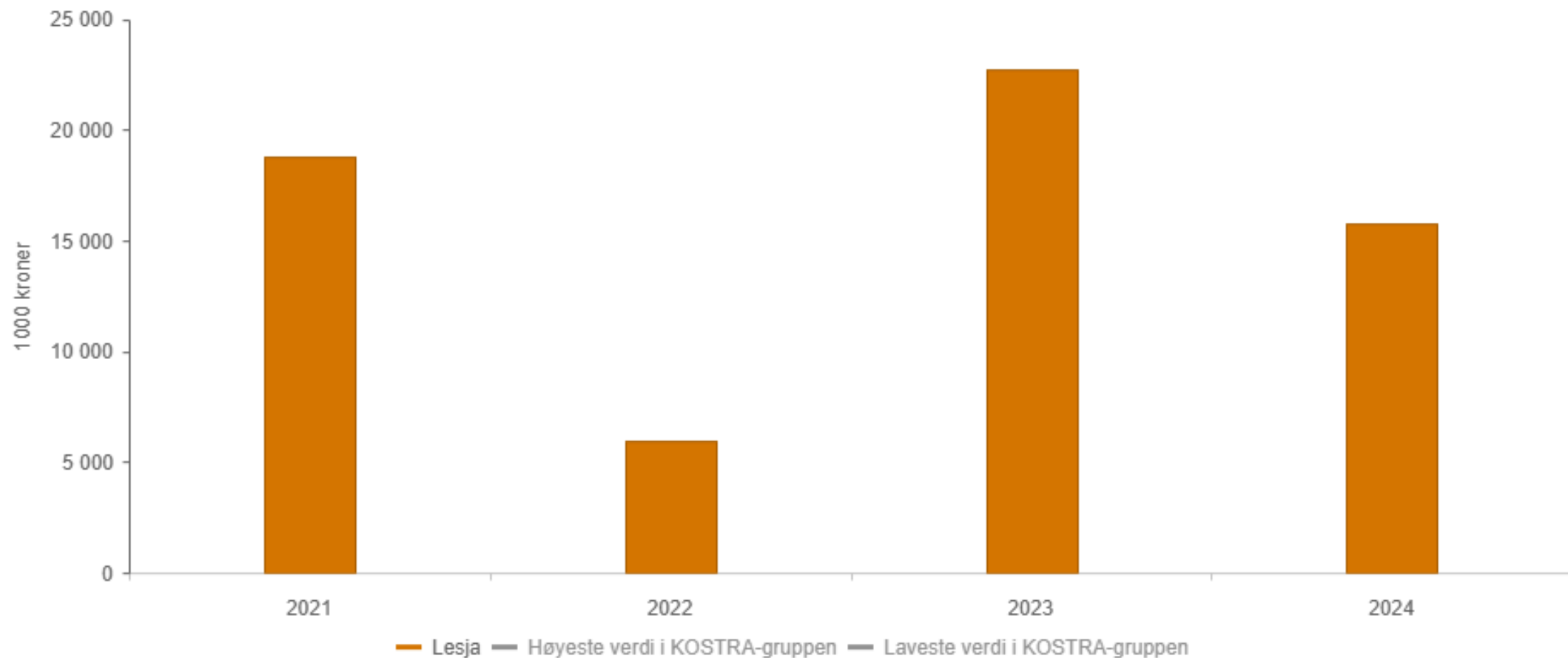
Nå-situasjonen i Lesja kommune

Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB-Indeks)

Netto driftsresultat, Disposisjonsfond, Gjeldsgrad

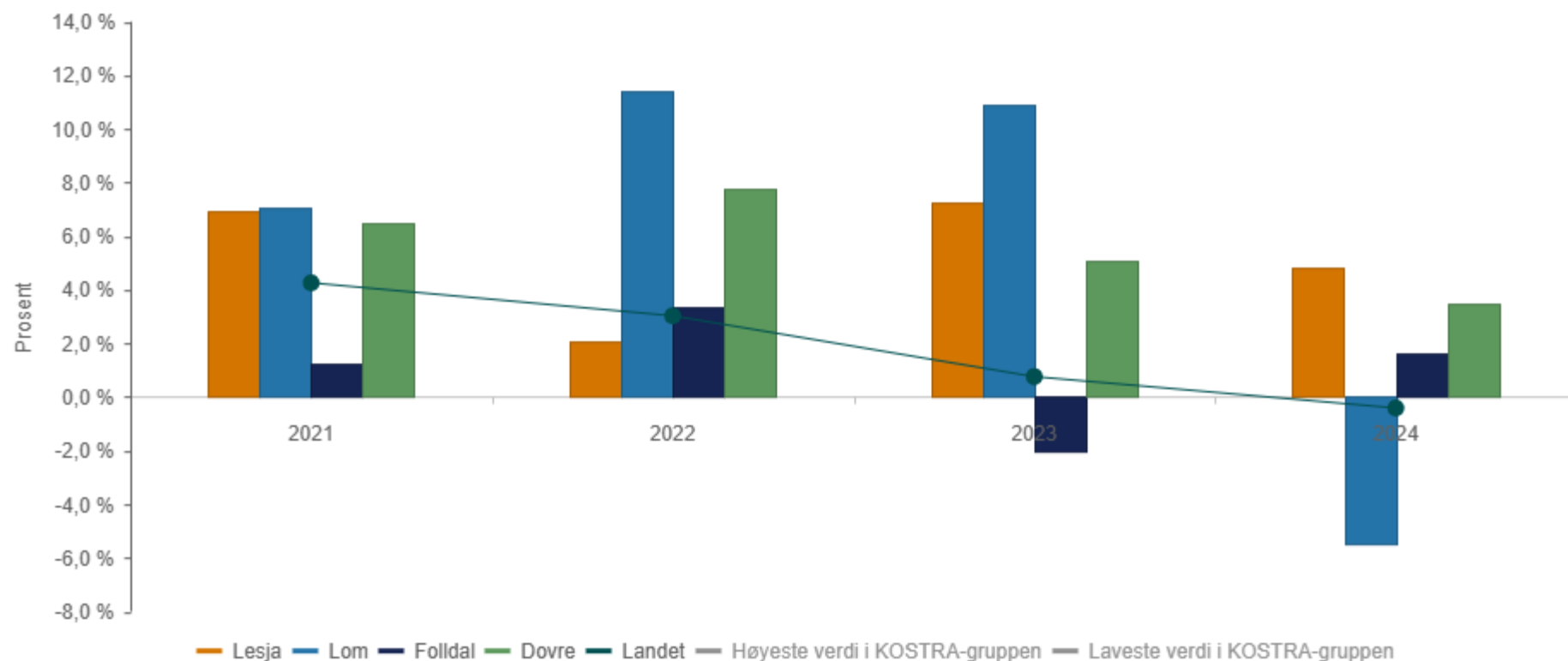

Netto driftsresultat Beløp (1000 kr)

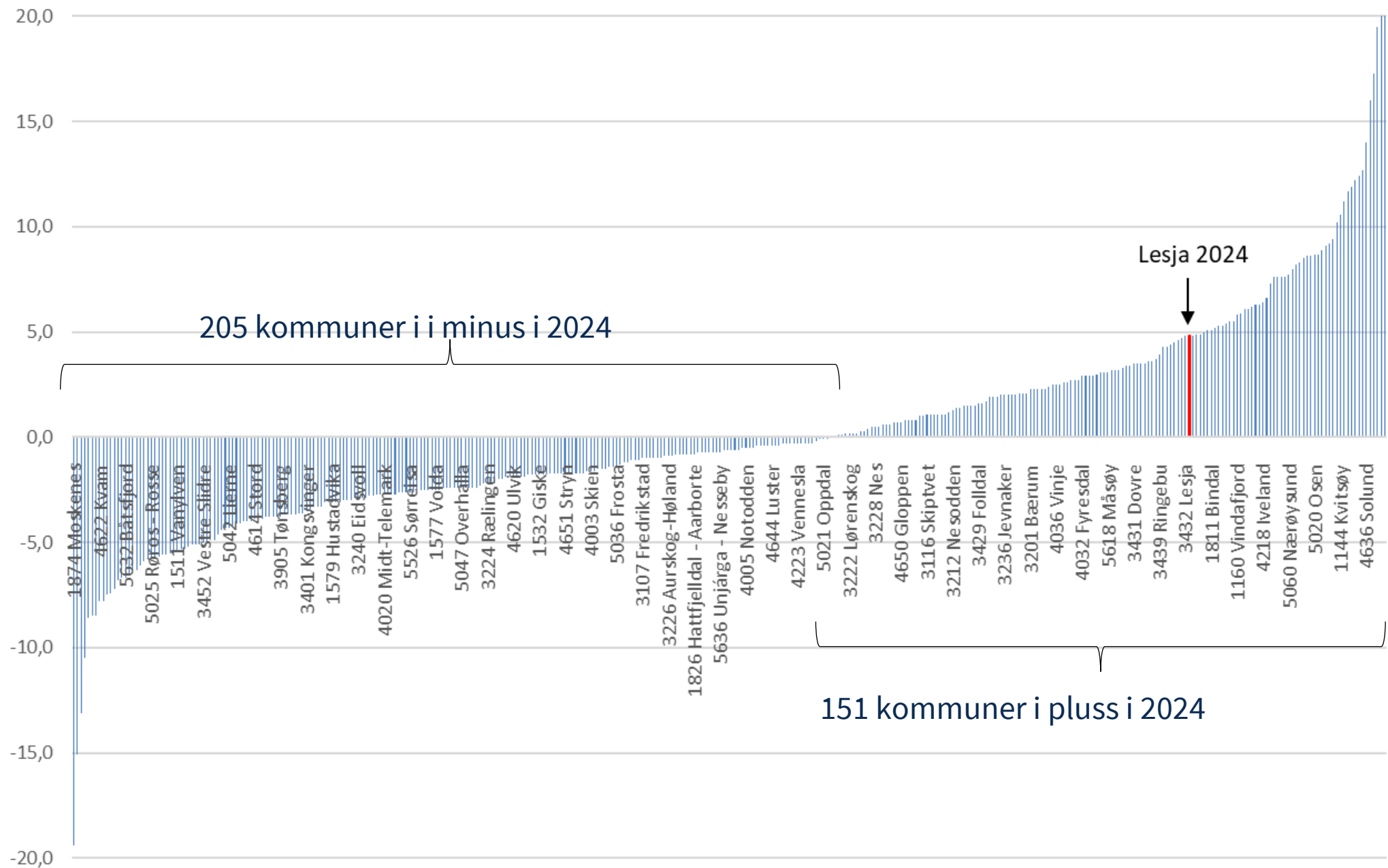
	2021	2022	2023	2024
Lesja	18 757	5 927	22 730	15 763

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)

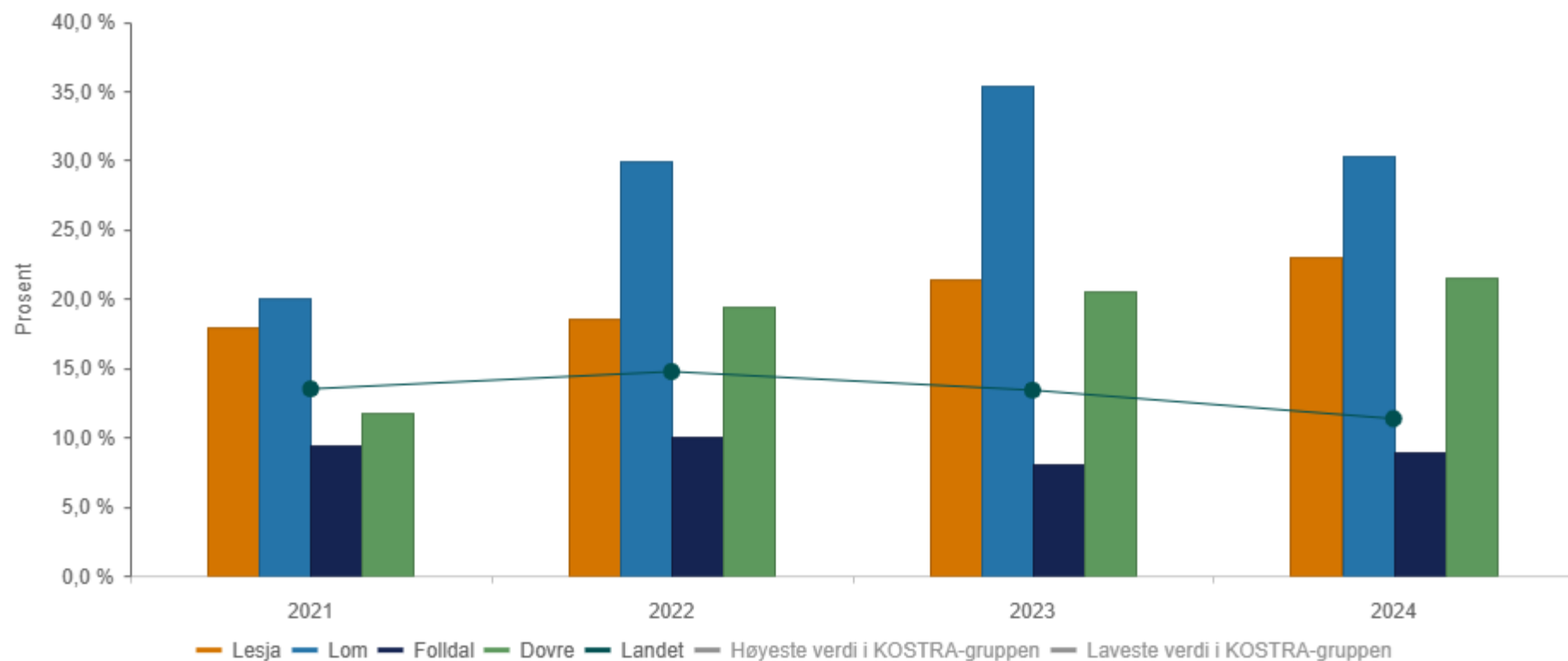
	2021	2022	2023	2024
Lesja	7,0 %	2,1 %	7,2 %	4,8 %
Lom	7,1 %	11,4 %	10,9 %	-5,5 %
Folldal	1,3 %	3,3 %	-2,0 %	1,6 %
Dovre	6,5 %	7,8 %	5,1 %	3,5 %
Landet	4,3 %	3,0 %	0,8 %	-0,4 %

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter 2024

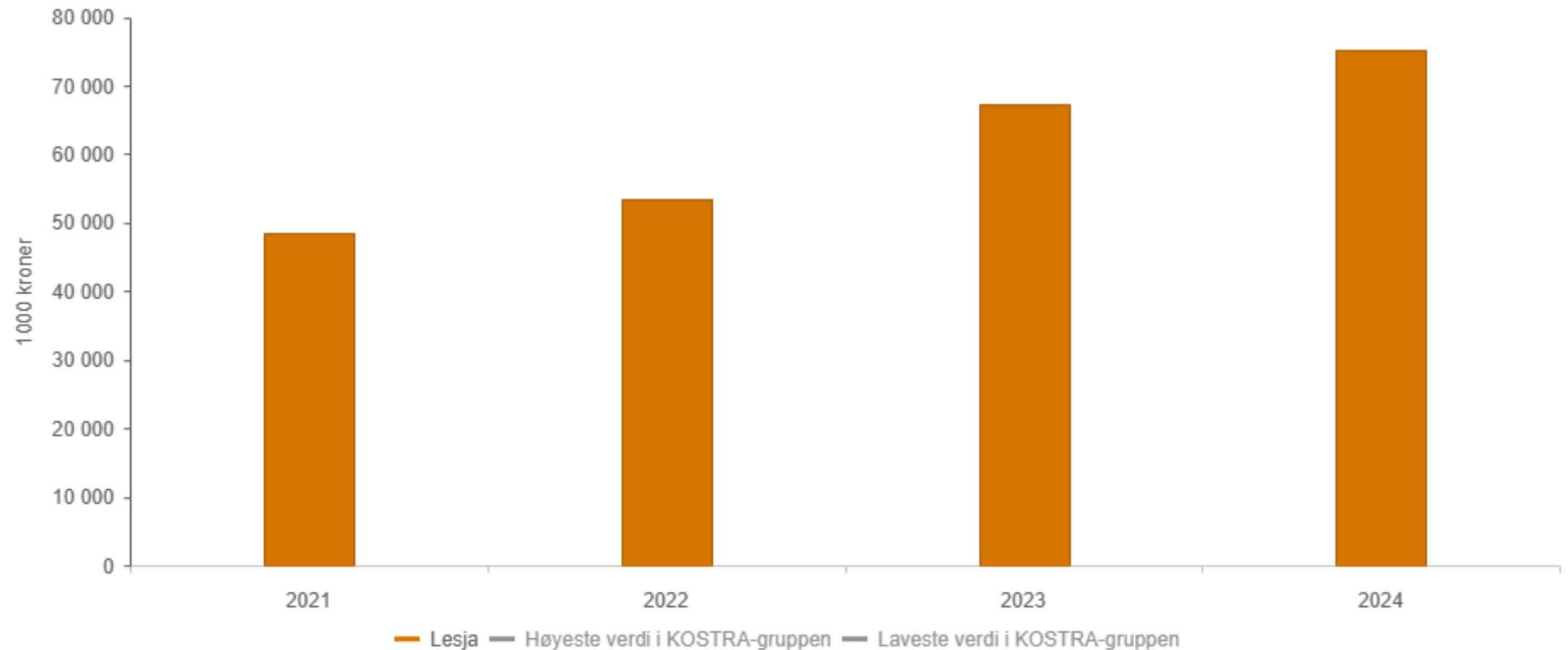
	2025	2026	2027	2028
Netto driftsresultat	2,6 %	4,3 %	3,9 %	2,0 %
Disposisjonsfond (endring i kr)	18 %	19 %	19 %	18 %
Rente og avdragsbelastning	2,8 %	2,7 %	3,7 %	5,5 %
Netto lånegjeld	97,7 %	112,8 %	136,5 %	142,5 %

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)

	2021	2022	2023	2024
Lesja	18,0 %	18,6 %	21,5 %	23,0 %
Lom	20,0 %	29,9 %	35,4 %	30,3 %
Folldal	9,4 %	10,1 %	8,0 %	9,0 %
Dovre	11,8 %	19,4 %	20,5 %	21,5 %
Landet	13,5 %	14,7 %	13,4 %	11,3 %

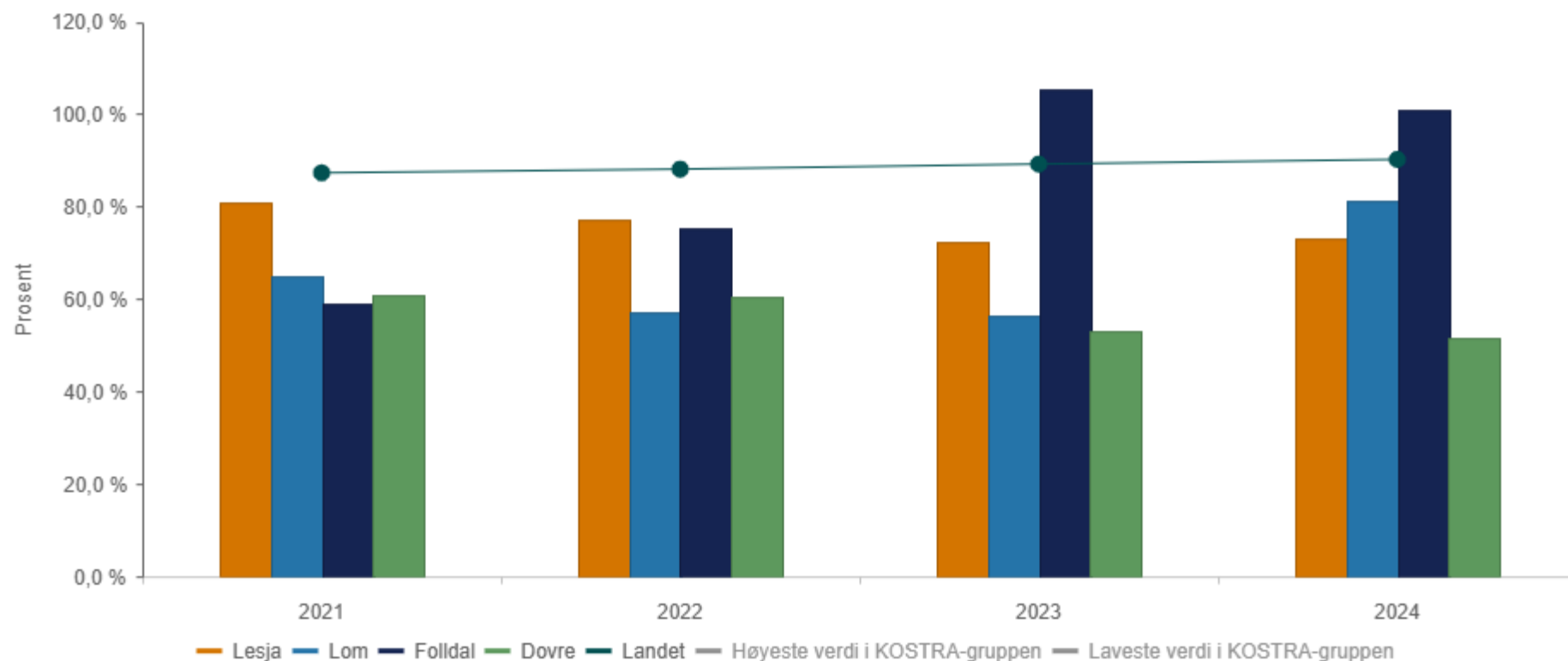
Disposisjonsfond (K) Beløp (1000 kr)

	2021	2022	2023	2024
Lesja	48 351	53 333	67 318	75 167

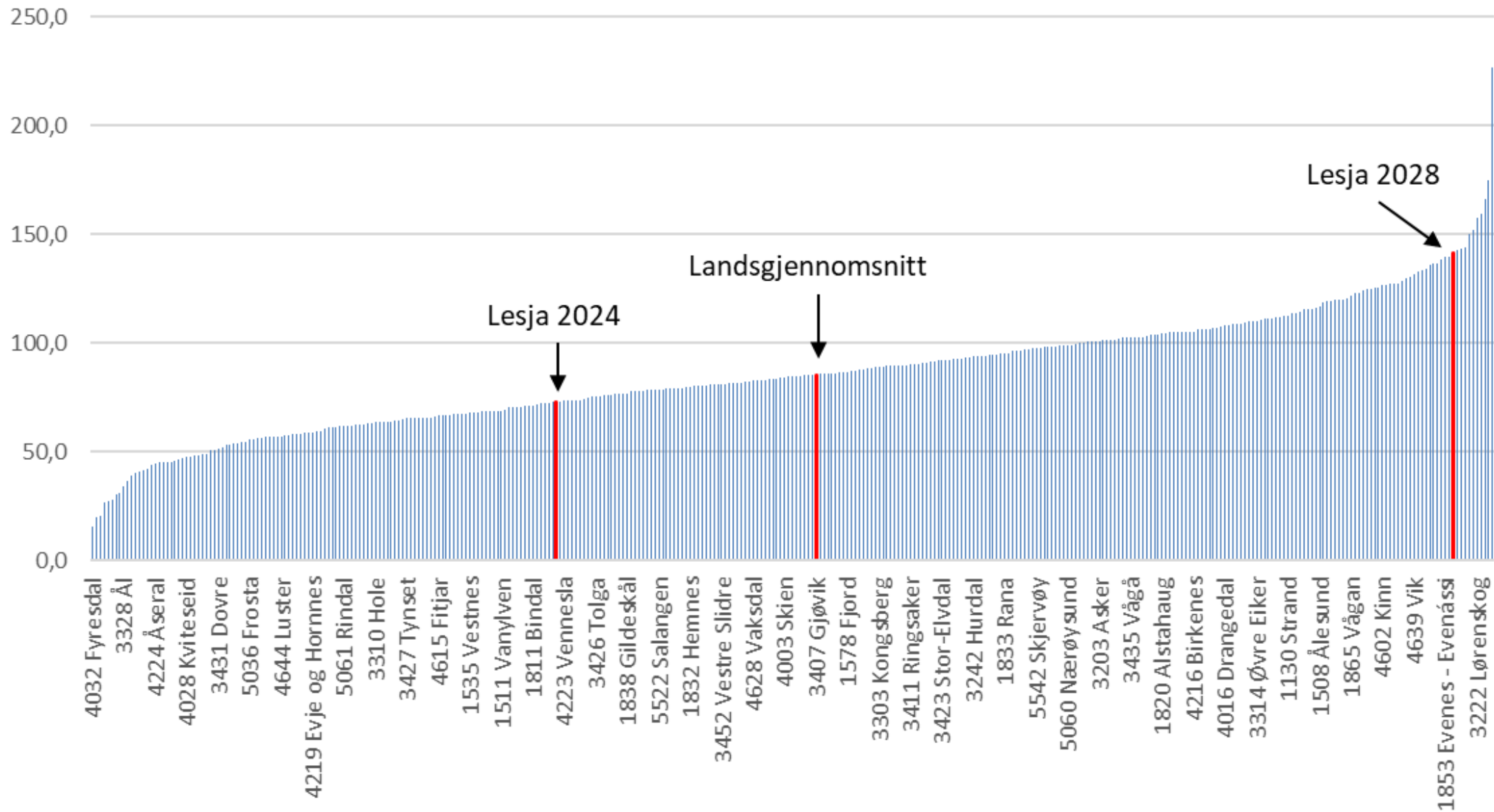
	2025	2026	2027	2028
Netto driftsresultat	2,6 %	4,3 %	3,9 %	2,0 %
Disposisjonsfond (endring i kr)	18 %	19 %	19 %	18 %
Rente og avdragsbelastning	2,8 %	2,7 %	3,7 %	5,5 %
Netto lånegjeld	97,7 %	112,8 %	136,5 %	142,5 %

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

	2021	2022	2023	2024
Lesja	80,8 %	77,1 %	72,2 %	73,1 %
Lom	64,9 %	57,2 %	56,4 %	81,4 %
Folldal	59,1 %	75,3 %	105,4 %	100,9 %
Dovre	61,0 %	60,3 %	53,1 %	51,7 %
Landet	87,3 %	88,1 %	89,2 %	90,2 %

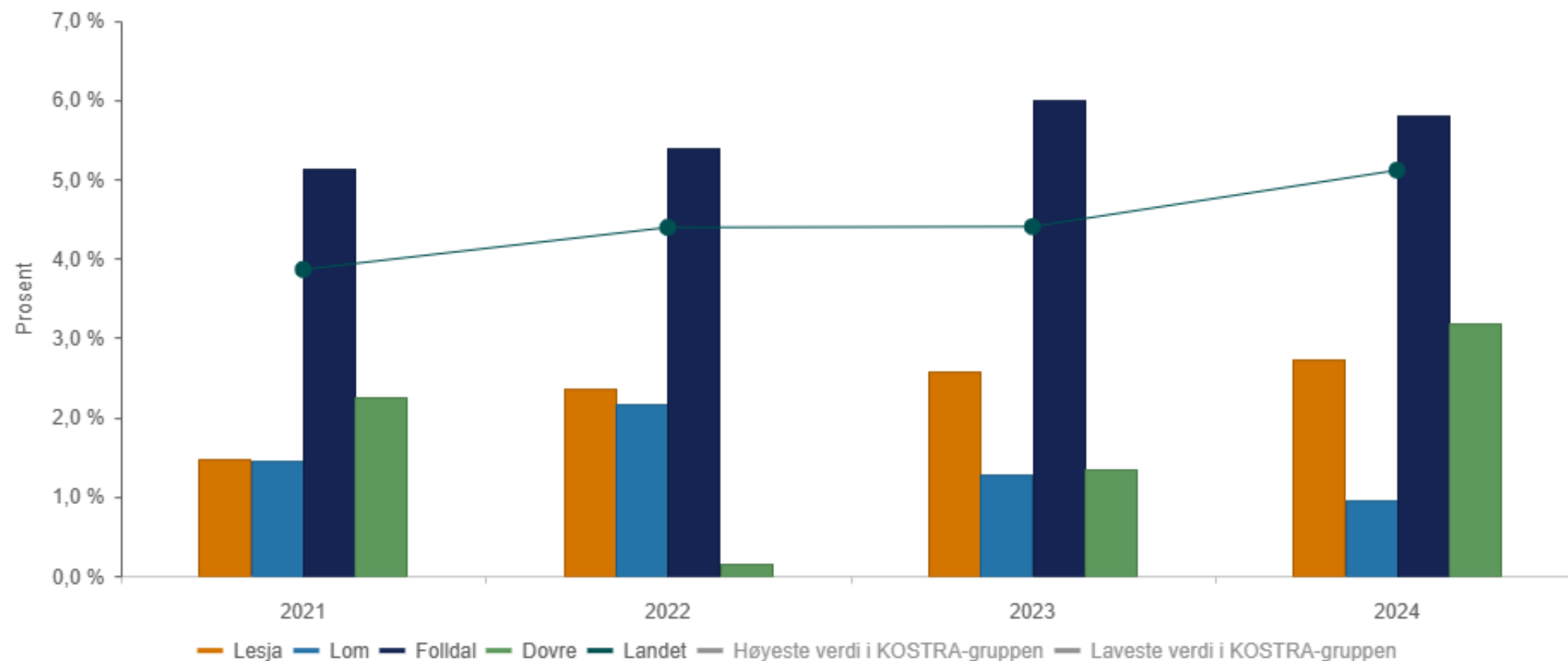
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter 2024

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

	2025	2026	2027	2028
Netto driftsresultat	2,6 %	4,3 %	3,9 %	2,0 %
Disposisjonsfond (endring i kr)	18 %	19 %	19 %	18 %
Rente og avdragsbelastning	2,8 %	2,7 %	3,7 %	5,5 %
Netto lånegjeld	97,7 %	112,8 %	136,5 %	142,5 %

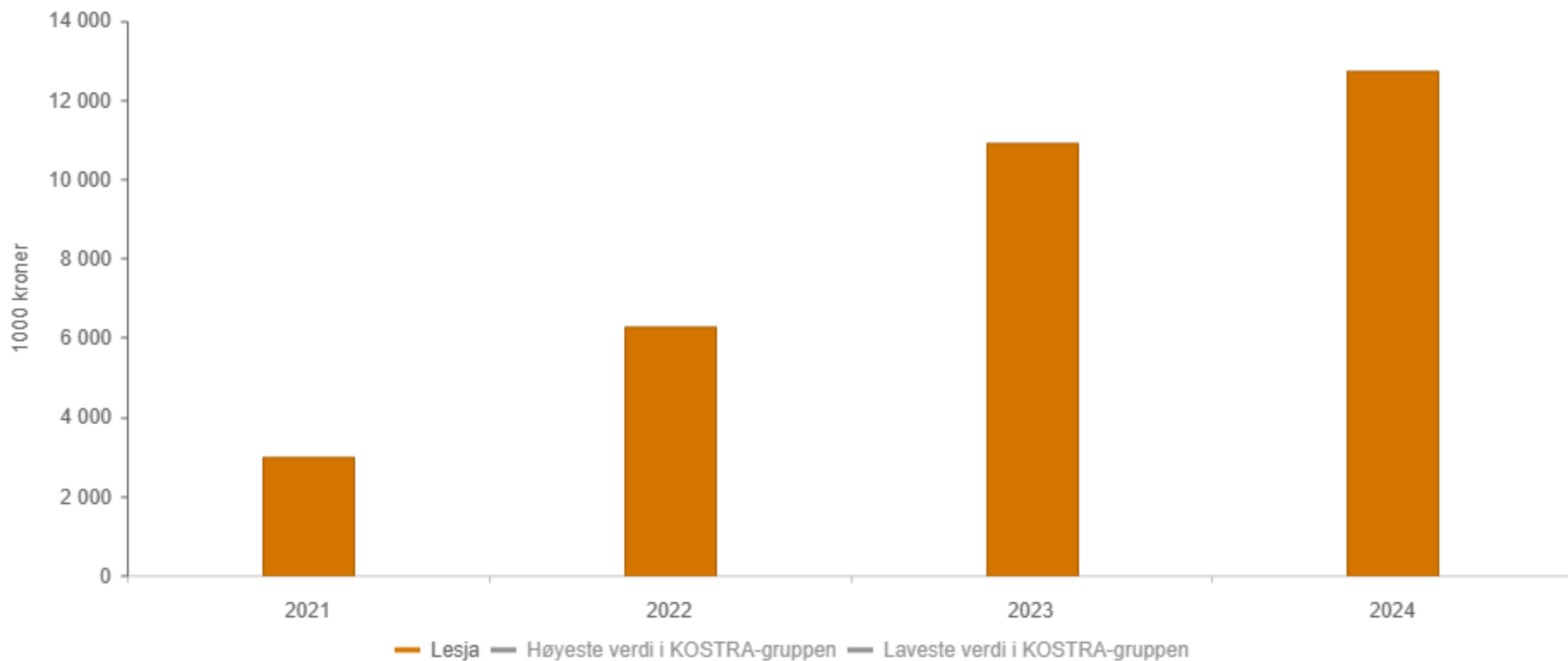
Netto finans og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter (B)

	2021	2022	2023	2024
Lesja	1,5 %	2,4 %	2,6 %	2,7 %
Lom	1,5 %	2,2 %	1,3 %	1,0 %
Folldal	5,1 %	5,4 %	6,0 %	5,8 %
Dovre	2,3 %	0,2 %	1,4 %	3,2 %
Landet	3,9 %	4,4 %	4,4 %	5,1 %

Renteutgifter Beløp (1000 kr)

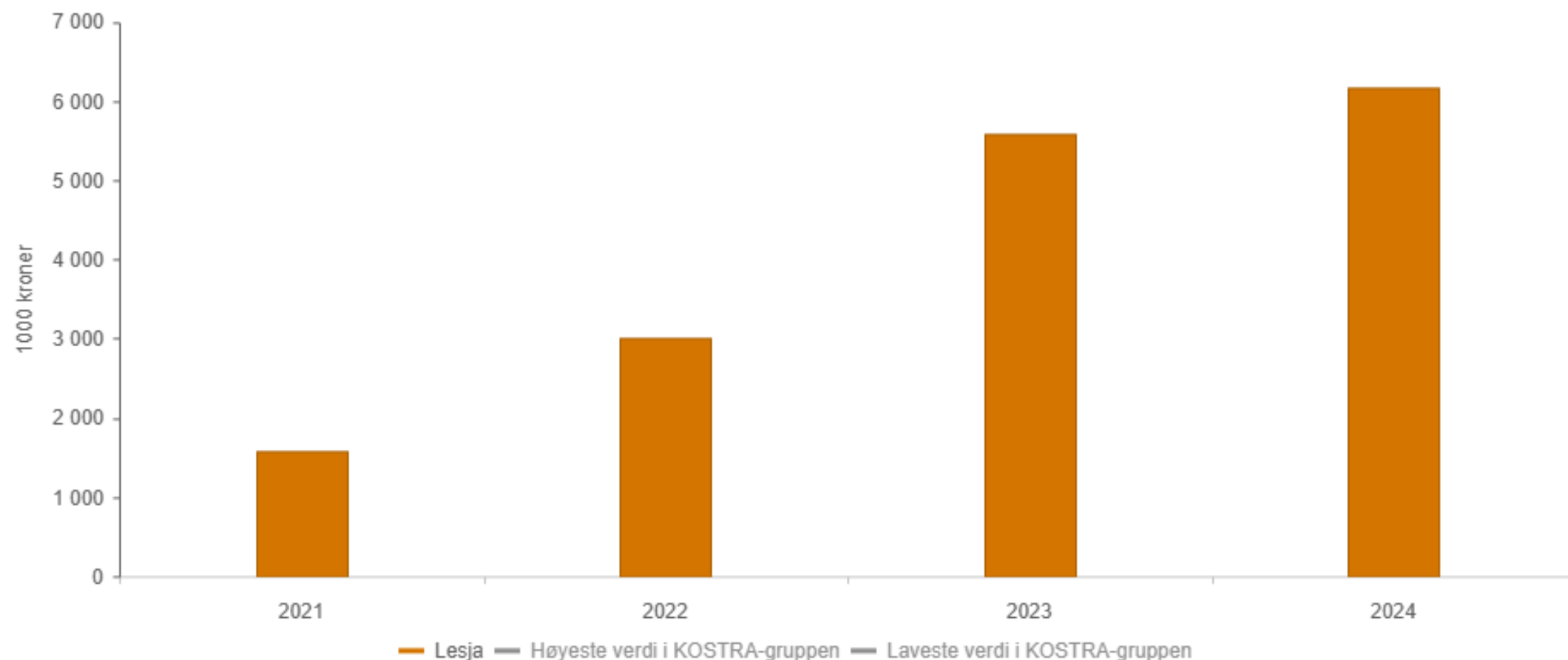
*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

	2021	2022	2023	2024
Lesja	2 986	6 288	10 907	12 710

Renteinntekter Beløp (1000 kr)

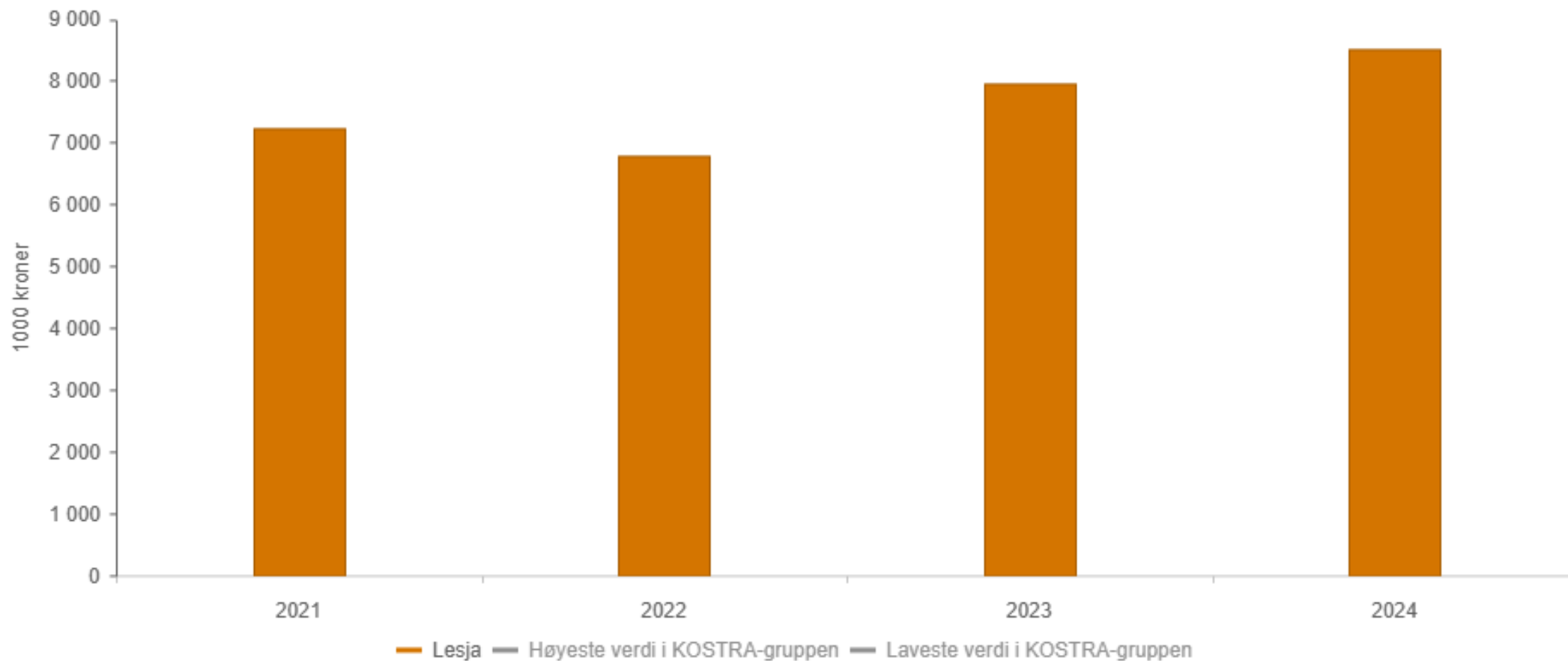
*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

	2021	2022	2023	2024
Lesja	1 581	3 000	5 583	6 159

Utbytter Beløp (1000 kr)

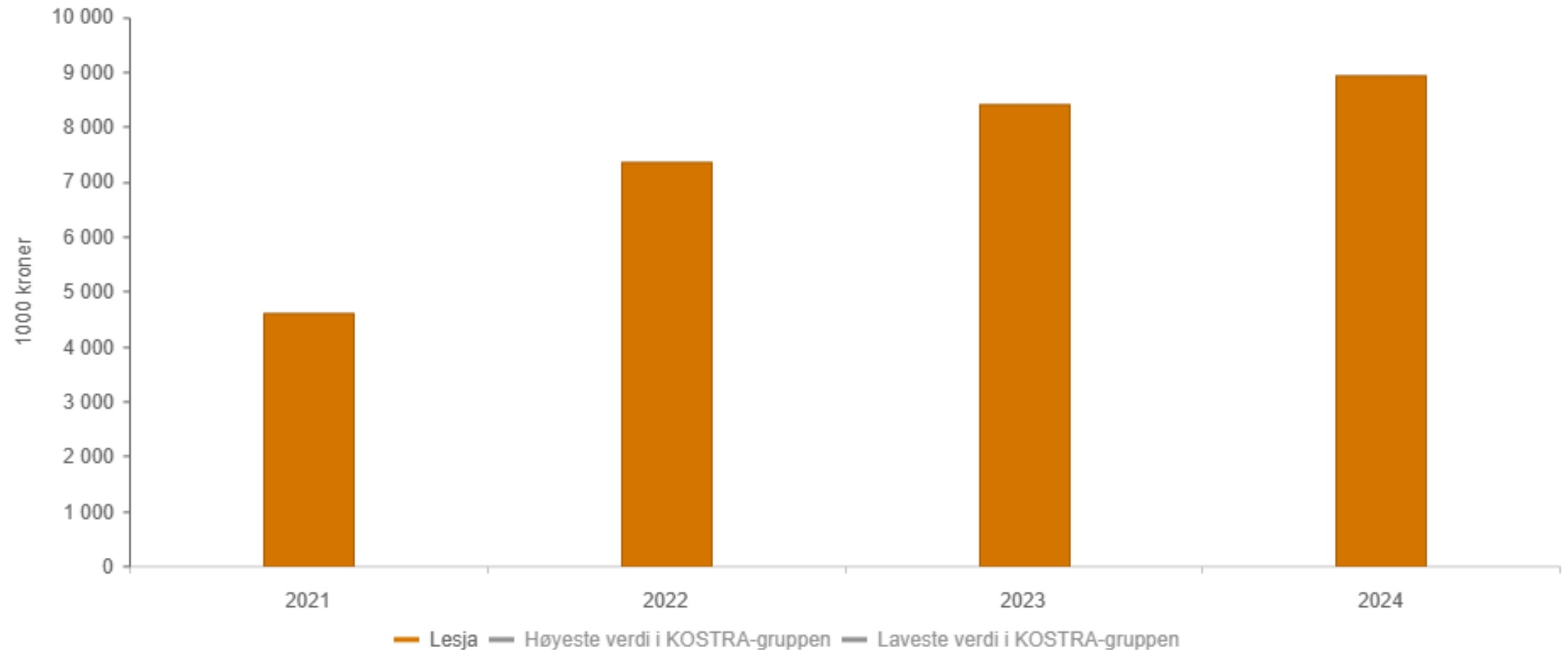
*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

	2021	2022	2023	2024
Lesja	7 245	6 795	7 962	8 506

Netto finansutgifter (E) Beløp (1000 kr)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

	2021	2022	2023	2024
Lesja	4 598	7 346	8 405	8 925

	2025	2026	2027	2028
Netto driftsresultat	2,6 %	4,3 %	3,9 %	2,0 %
Disposisjonsfond (endring i kr)	18 %	19 %	19 %	18 %
Rente og avdragsbelastning	2,8 %	2,7 %	3,7 %	5,5 %
Netto lånegjeld	97,7 %	112,8 %	136,5 %	142,5 %

**Det er de samme pengene som dere i dag bruker
på drift (lønn og løpende kostnader) som dere
skal bruke på å betale renter og avdrag**

=

**driftskostnadene må betydelig ned de neste
årene i Lesja kommune**

Og; man må ikke bruke opp hele «investeringskapasiteten» med en gang. Hva med fremtidens behov i eldrebølgen, VA-sektoren, fremtidige generasjoners behov, uforutsette hendelser, etc?

Hva bruket Lesja pengene på i 2024?

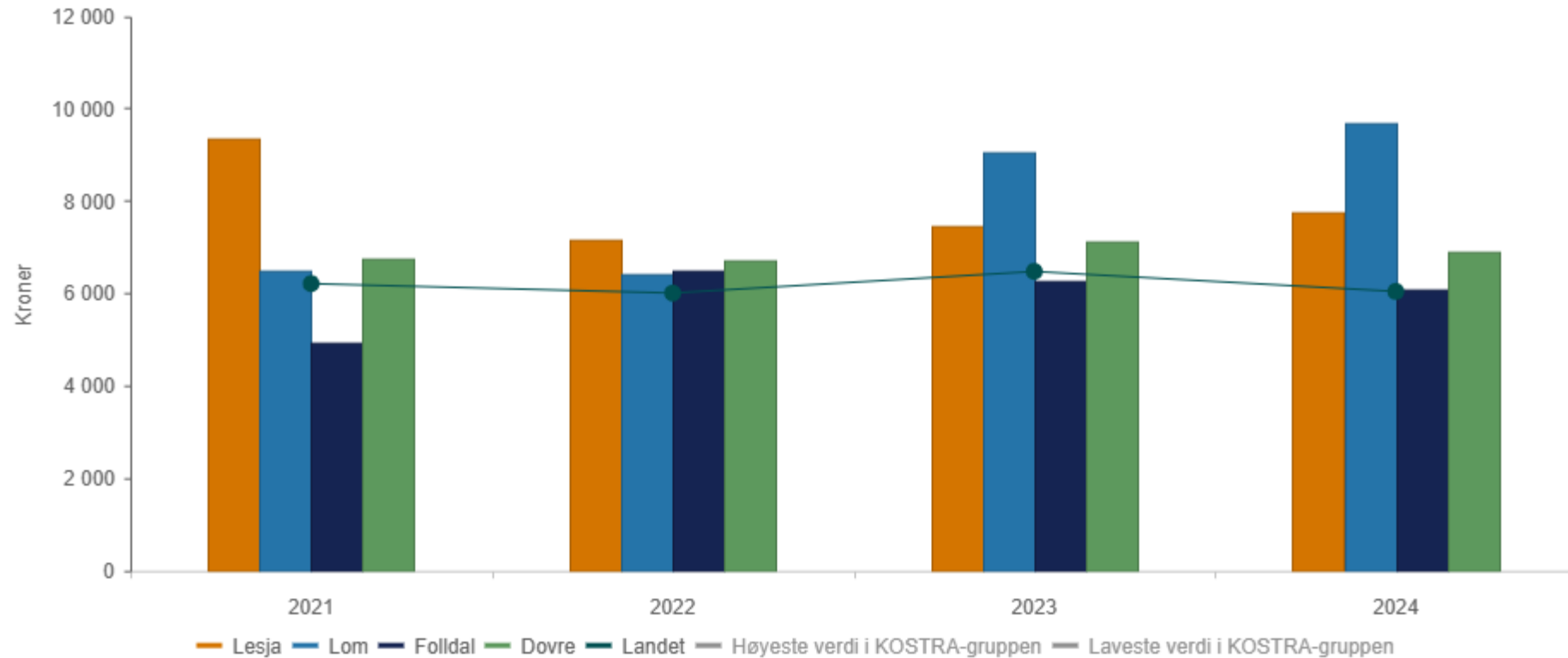
KOSTRA 2024

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm, styring og fellesutgifter (B)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

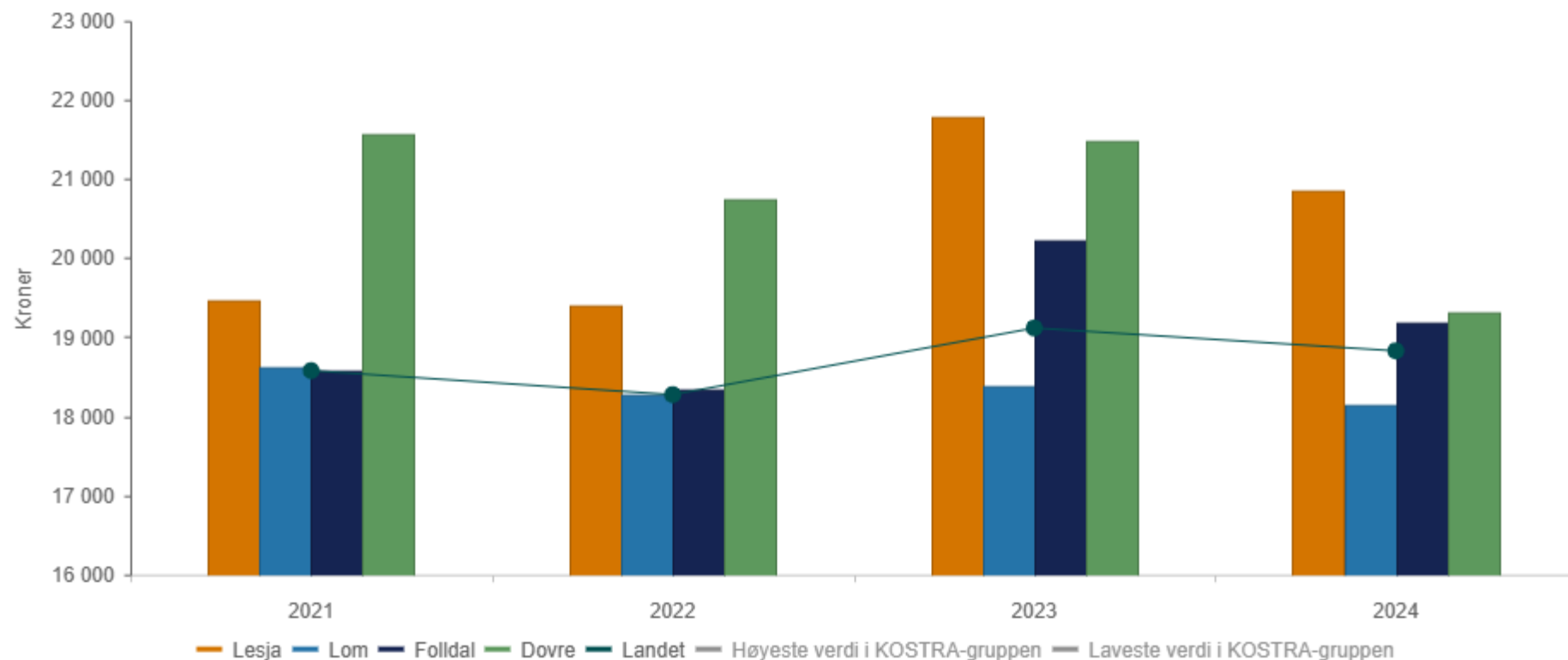

	2021	2022	2023	2024
Lesja	9 337	7 144	7 447	7 766
Lom	6 510	6 424	9 059	9 689
Folldal	4 939	6 493	6 279	6 066
Dovre	6 761	6 705	7 111	6 886
Landet	6 207	6 005	6 471	6 040

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Grunnskole (B)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

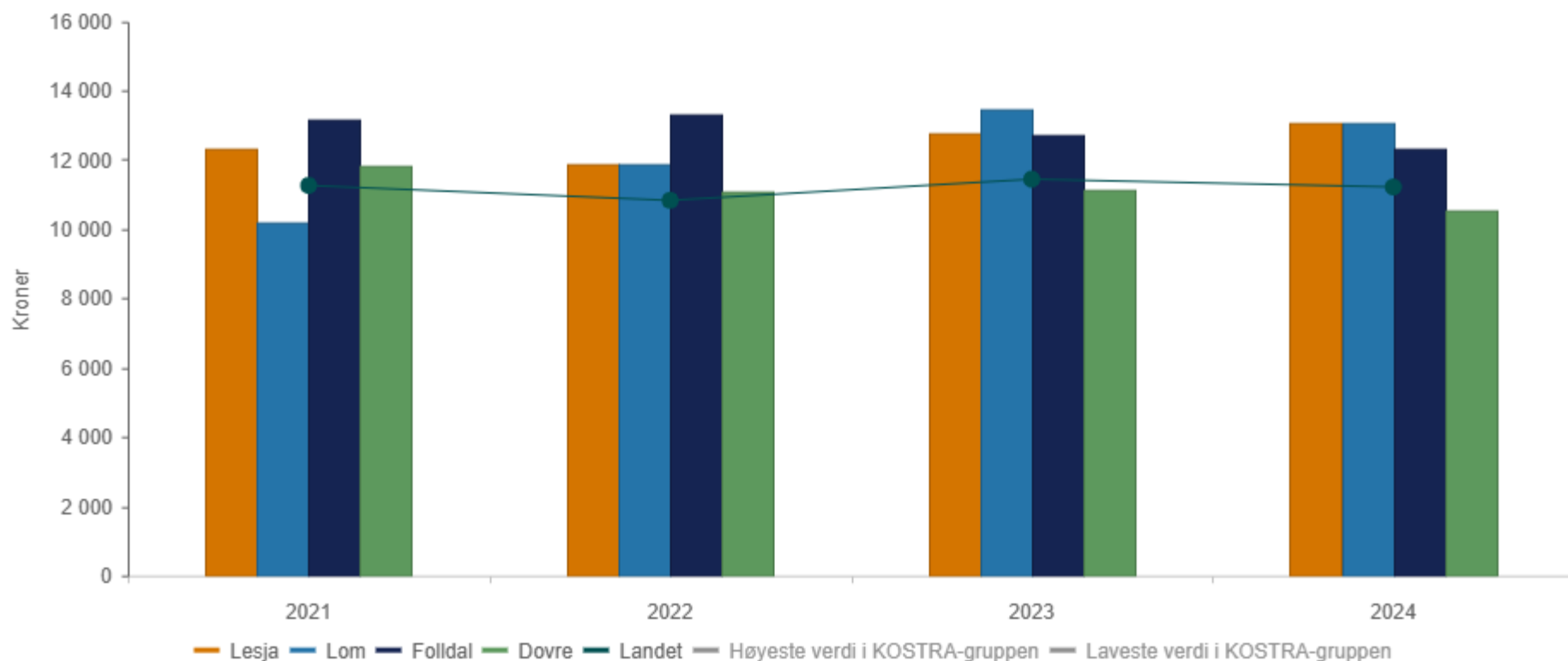

	2021	2022	2023	2024
Lesja	19 455	19 401	21 783	20 852
Lom	18 615	18 270	18 370	18 134
Folldal	18 580	18 333	20 218	19 190
Dovre	21 561	20 747	21 464	19 305
Landet	18 574	18 271	19 112	18 824

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnehage (B)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

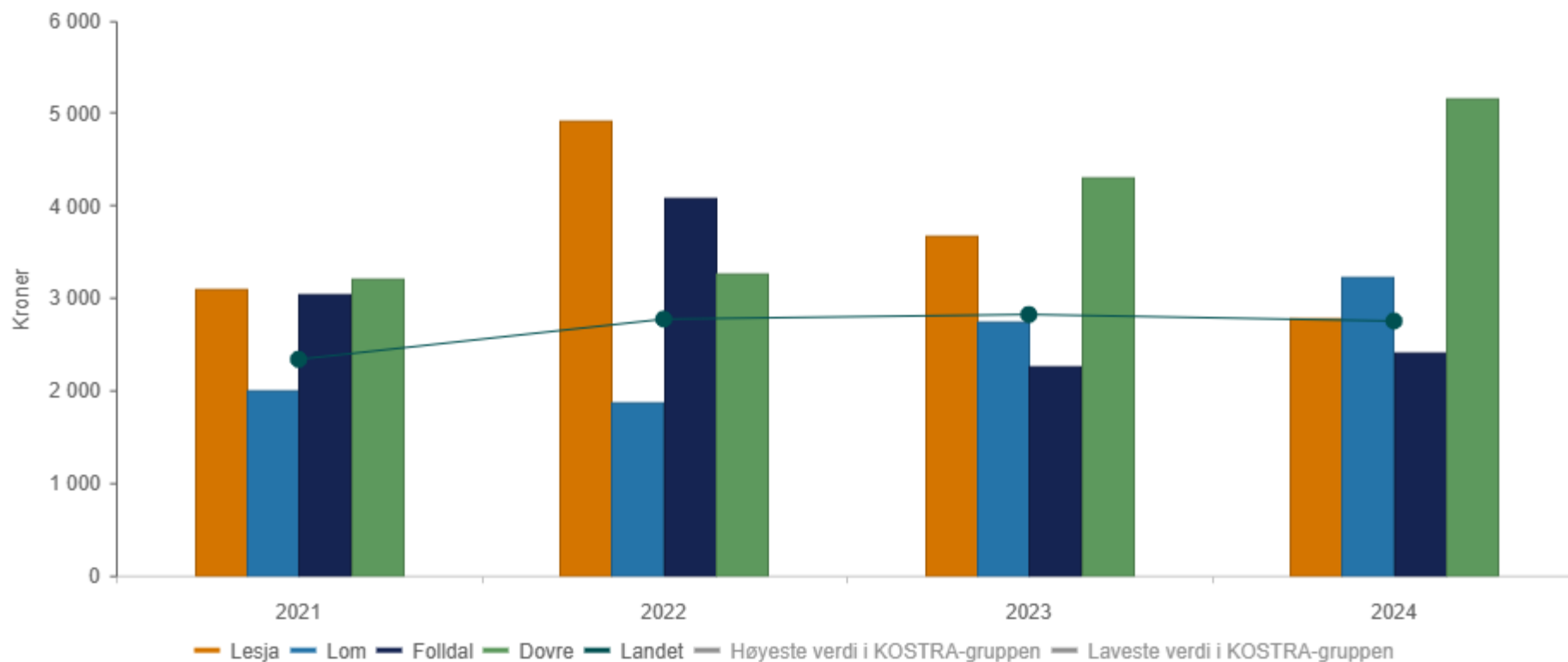

	2021	2022	2023	2024
Lesja	12 327	11 870	12 780	13 058
Lom	10 164	11 867	13 458	13 074
Folldal	13 177	13 321	12 704	12 325
Dovre	11 833	11 064	11 150	10 539
Landet	11 253	10 823	11 433	11 209

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnevern (B)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

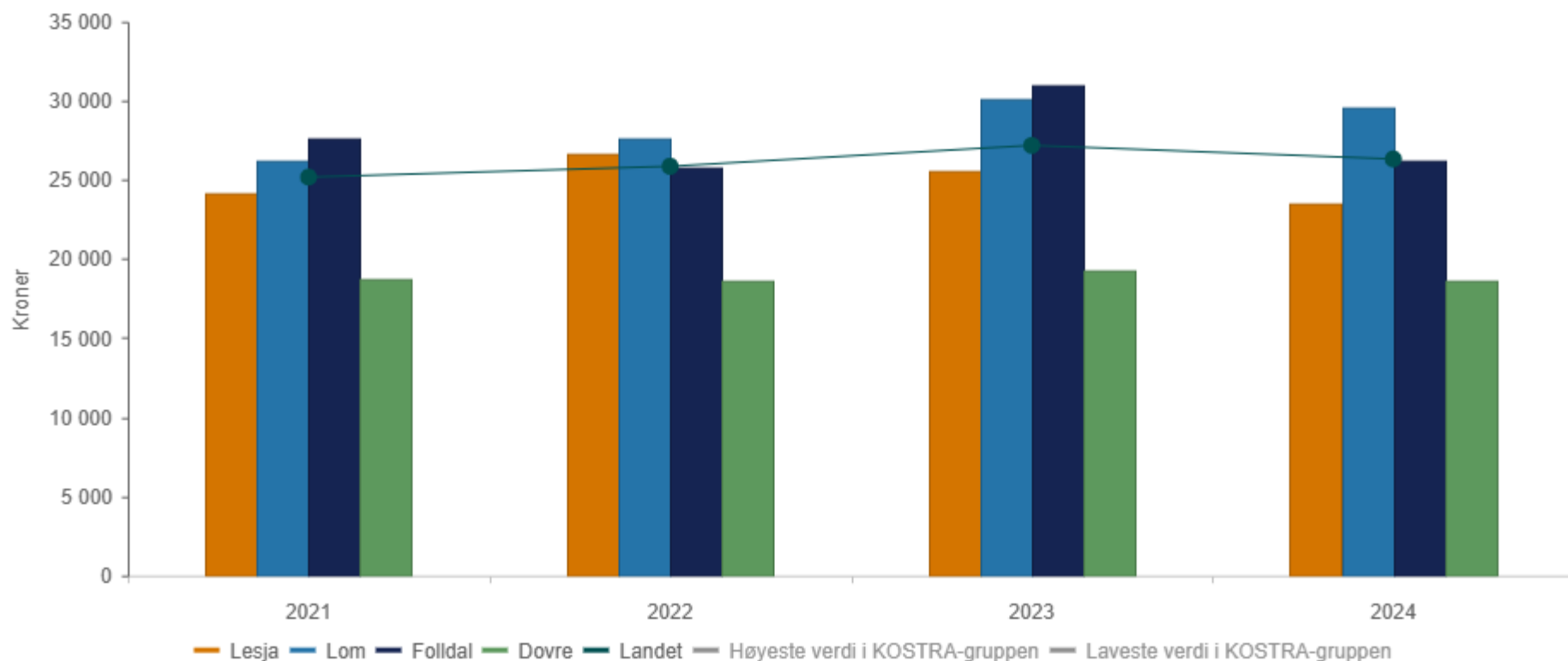

	2021	2022	2023	2024
Lesja	3 096	4 909	3 676	2 773
Lom	1 996	1 879	2 742	3 231
Folldal	3 046	4 080	2 262	2 420
Dovre	3 209	3 272	4 302	5 148
Landet	2 335	2 770	2 820	2 749

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg (B)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

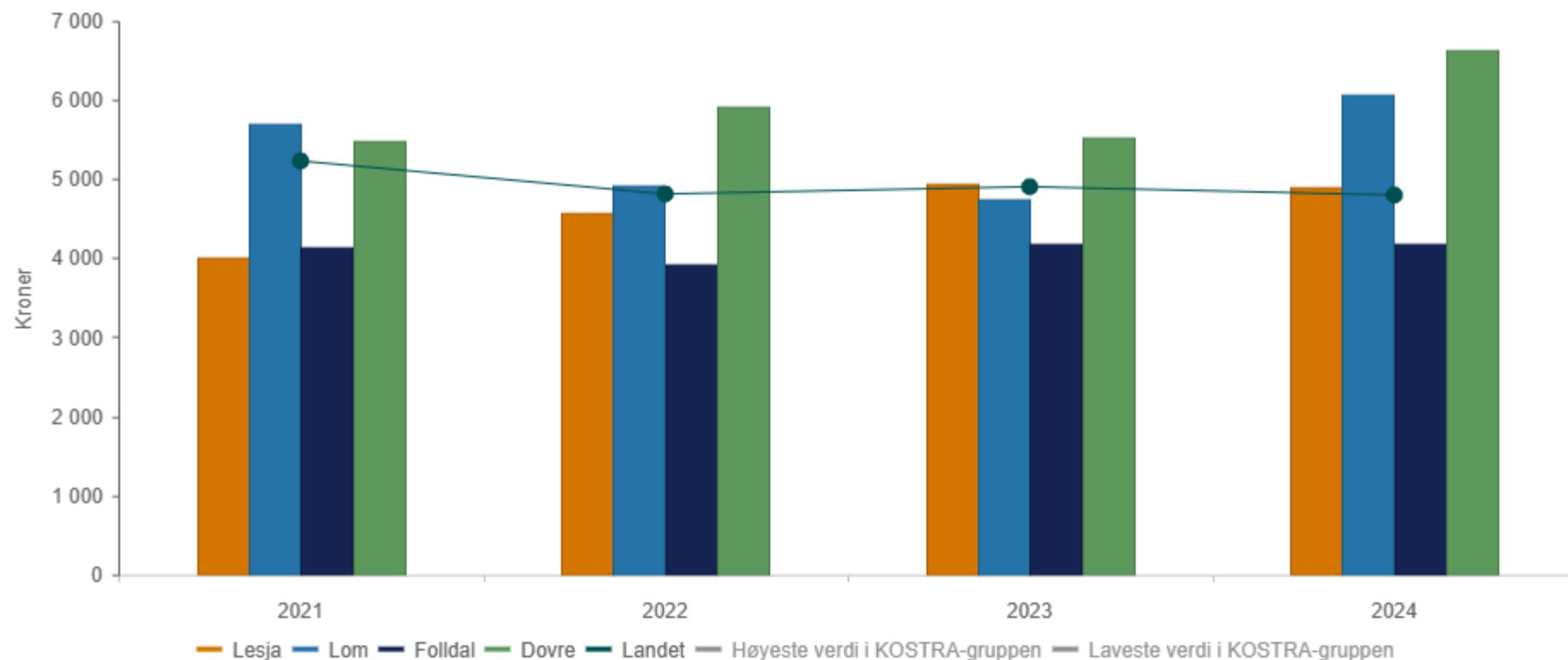

	2021	2022	2023	2024
Lesja	24 080	26 596	25 493	23 516
Lom	26 154	27 590	30 068	29 526
Folldal	27 635	25 757	30 972	26 221
Dovre	18 665	18 643	19 237	18 563
Landet	25 141	25 822	27 146	26 285

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

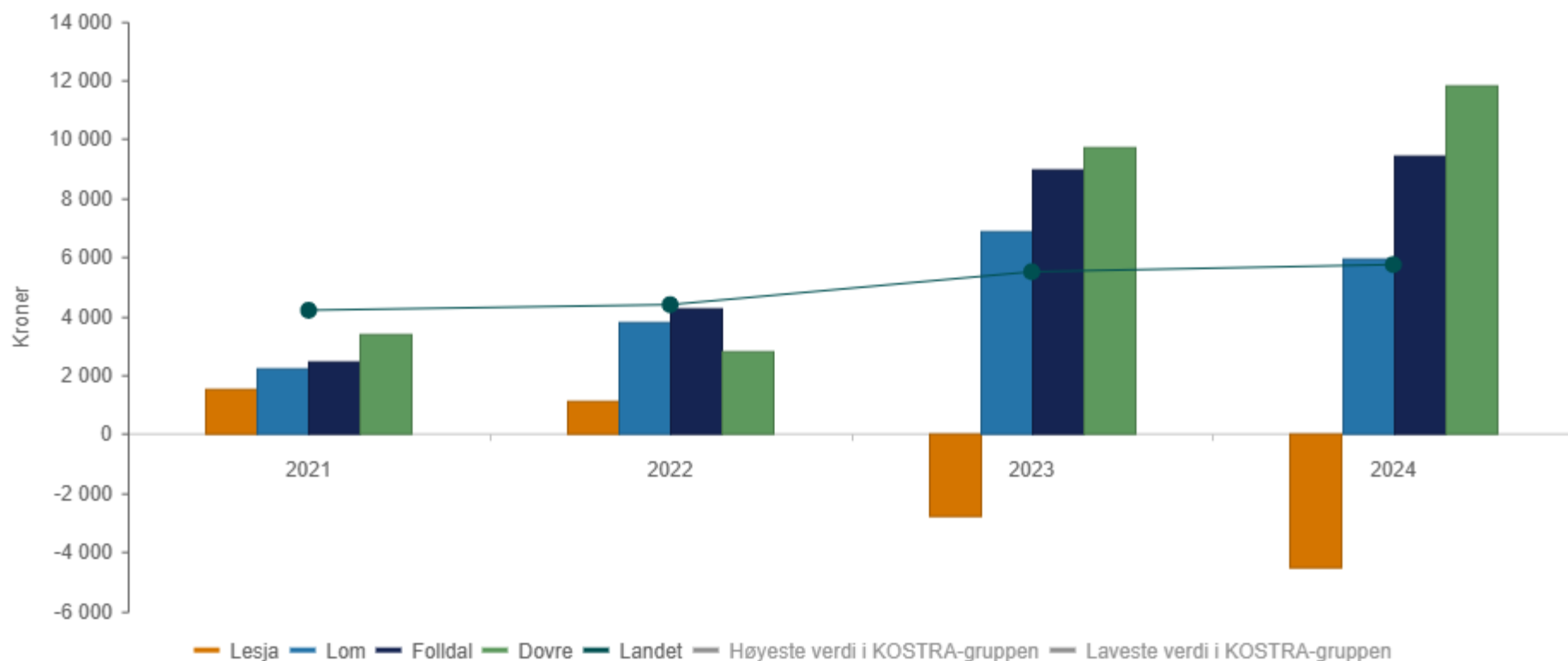

	2021	2022	2023	2024
Lesja	3 995	4 569	4 943	4 885
Lom	5 701	4 909	4 742	6 068
Folldal	4 137	3 908	4 176	4 170
Dovre	5 476	5 904	5 508	6 619
Landet	5 220	4 804	4 896	4 791

Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger (B)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

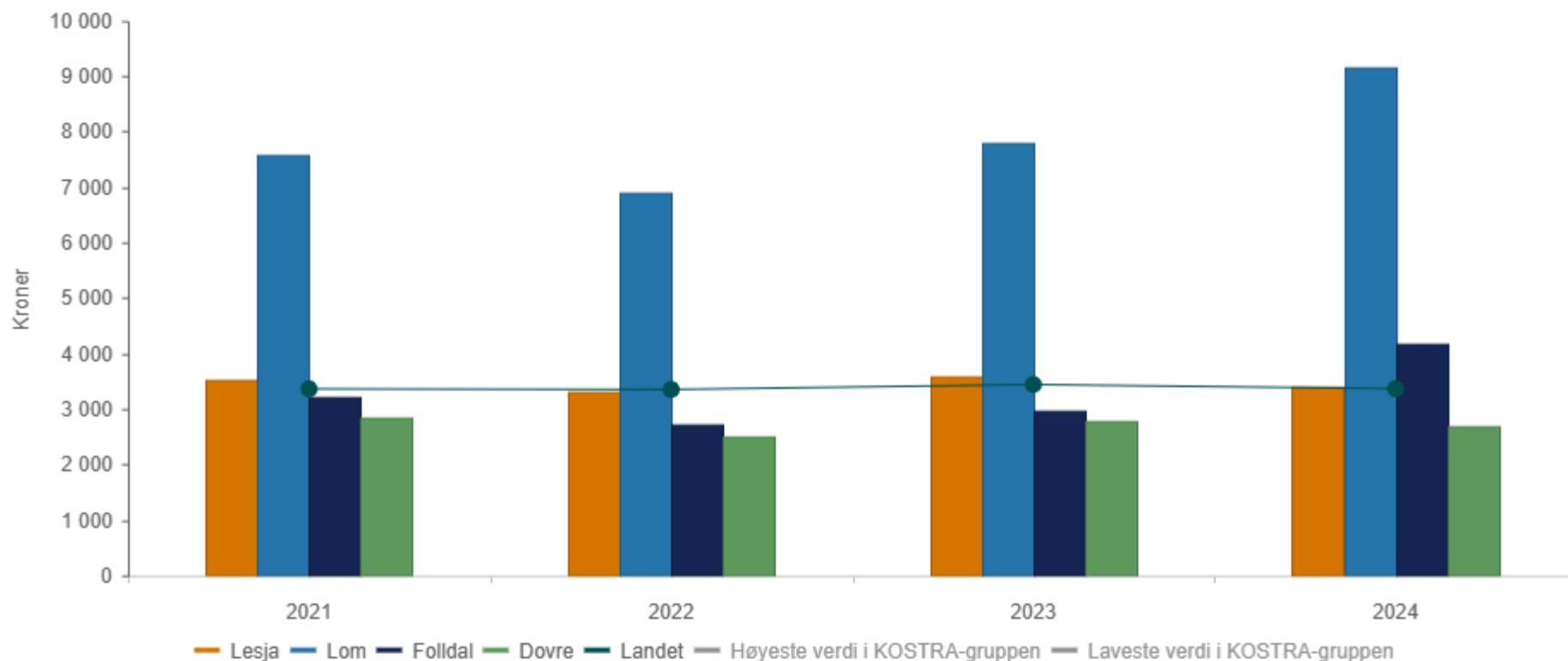

	2021	2022	2023	2024
Lesja	1 557	1 124	-2 777	-4 511
Lom	2 198	3 798	6 893	5 933
Folldal	2 431	4 276	8 968	9 457
Dovre	3 417	2 819	9 744	11 829
Landet	4 188	4 377	5 493	5 736

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kultur og idrett (B)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

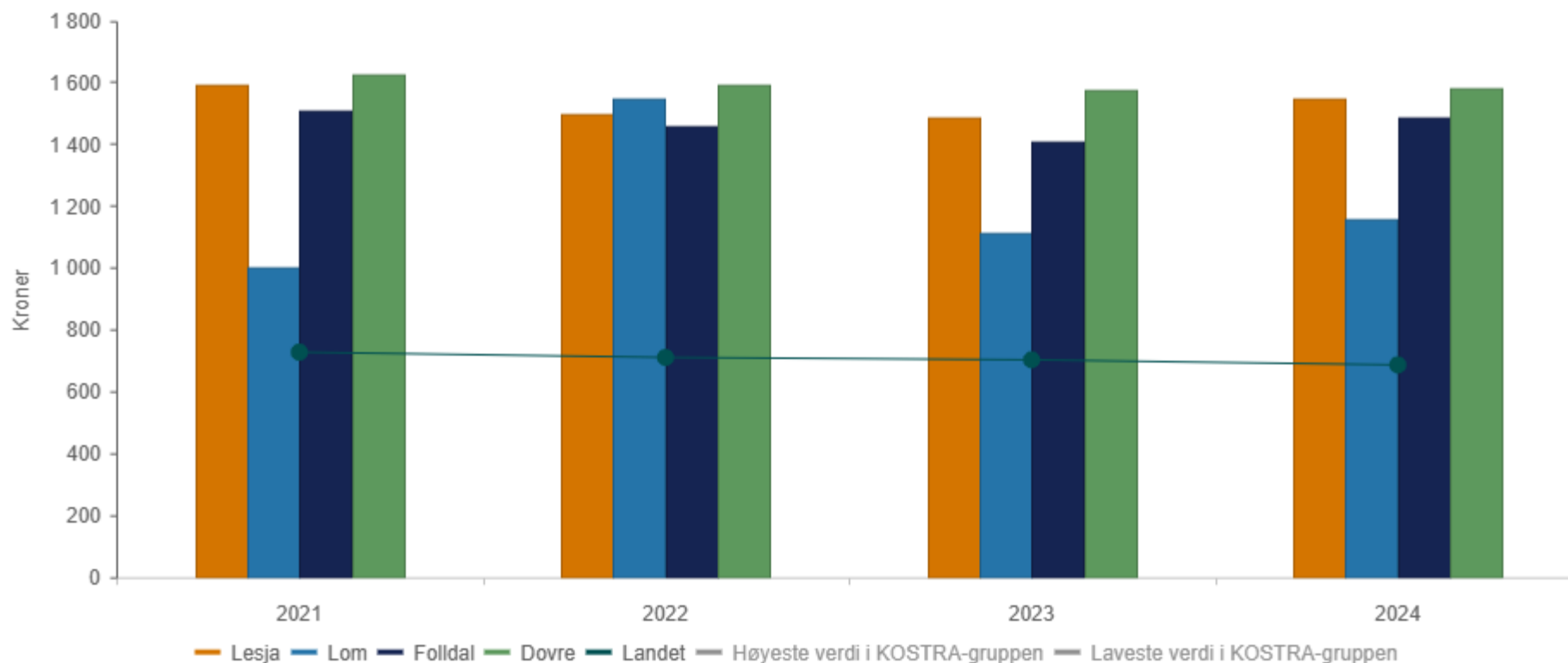

	2021	2022	2023	2024
Lesja	3 529	3 296	3 575	3 402
Lom	7 585	6 884	7 803	9 138
Folldal	3 219	2 732	2 954	4 180
Dovre	2 846	2 498	2 773	2 683
Landet	3 359	3 348	3 437	3 363

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kirke (B)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

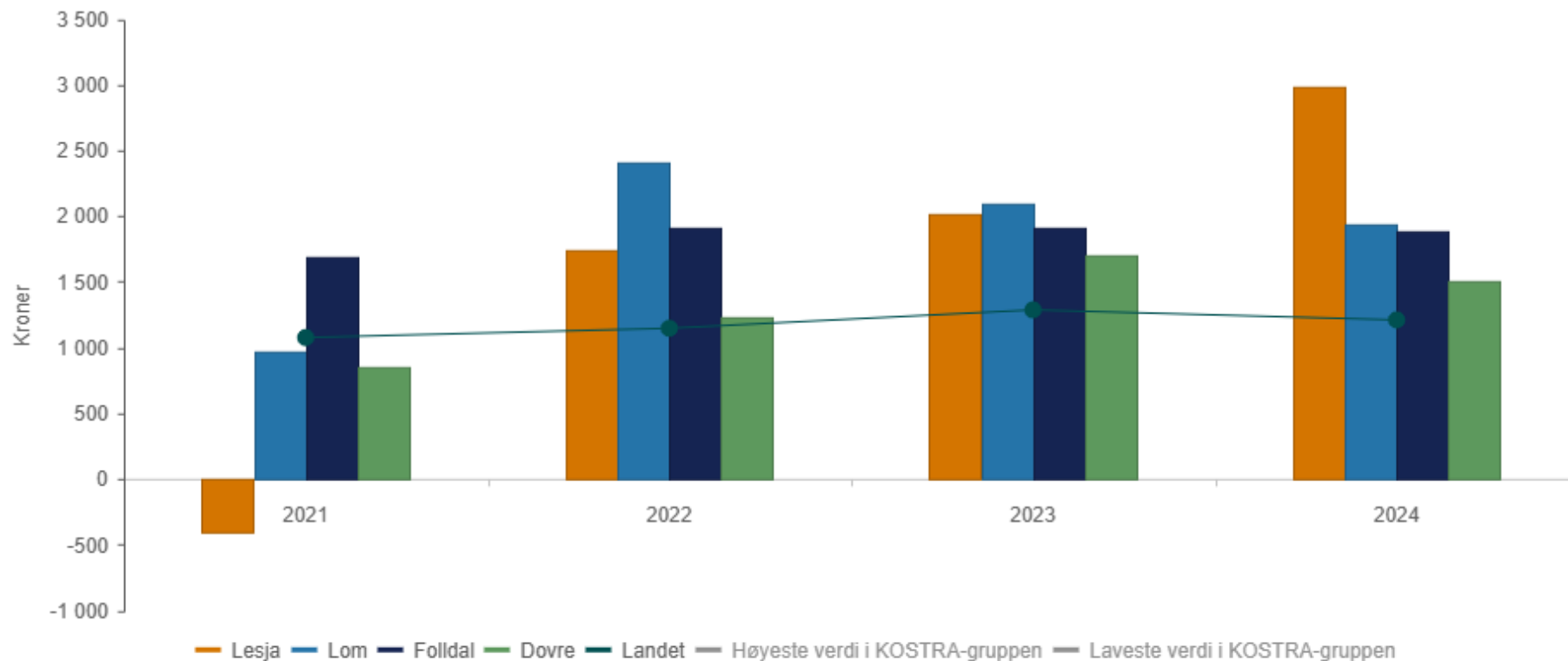

	2021	2022	2023	2024
Lesja	1 590	1 495	1 486	1 548
Lom	1 003	1 546	1 113	1 155
Folldal	1 509	1 459	1 408	1 488
Dovre	1 625	1 592	1 577	1 582
Landet	727	710	702	686

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Plan, kulturminner, natur og nærmiljø (B)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

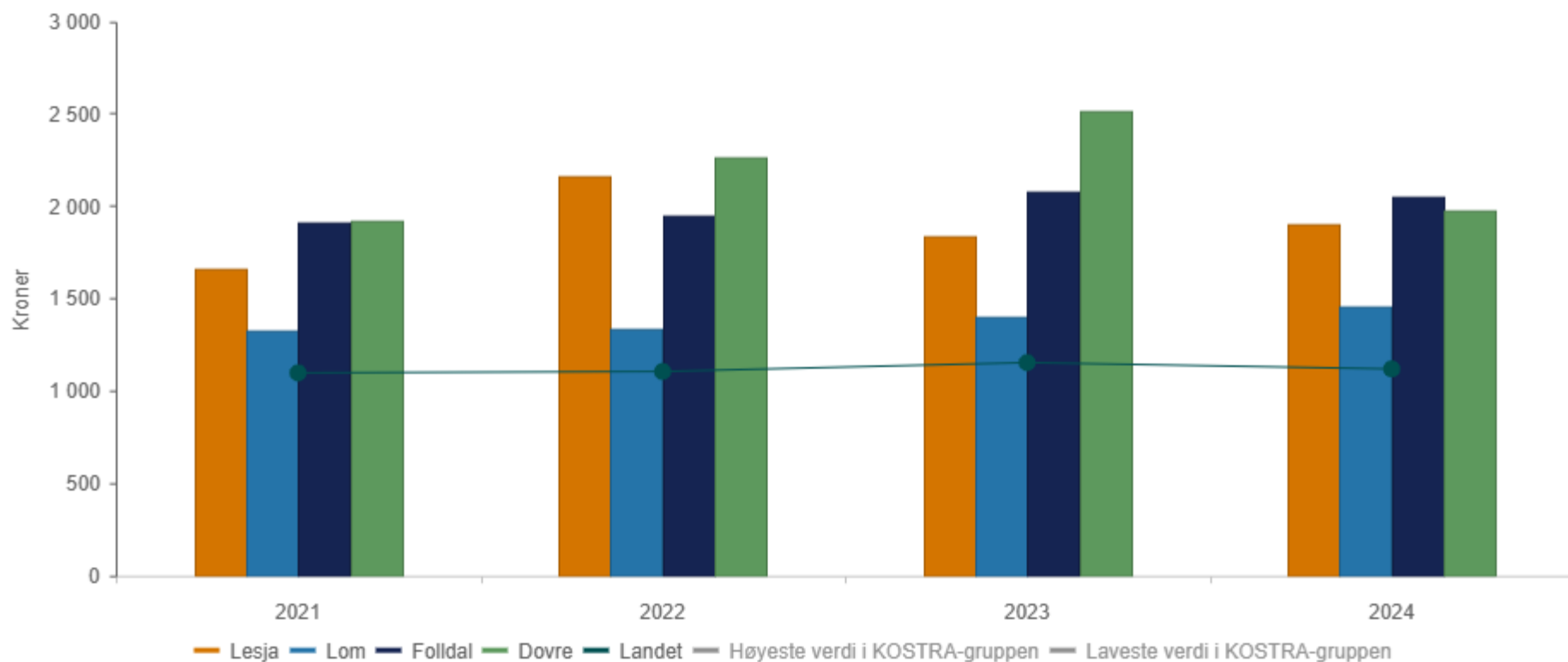

	2021	2022	2023	2024
Lesja	-410	1 744	2 016	2 979
Lom	973	2 402	2 089	1 933
Folldal	1 688	1 913	1 910	1 890
Dovre	846	1 225	1 704	1 510
Landet	1 075	1 145	1 285	1 209

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Brann og ulykkesvern (B)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

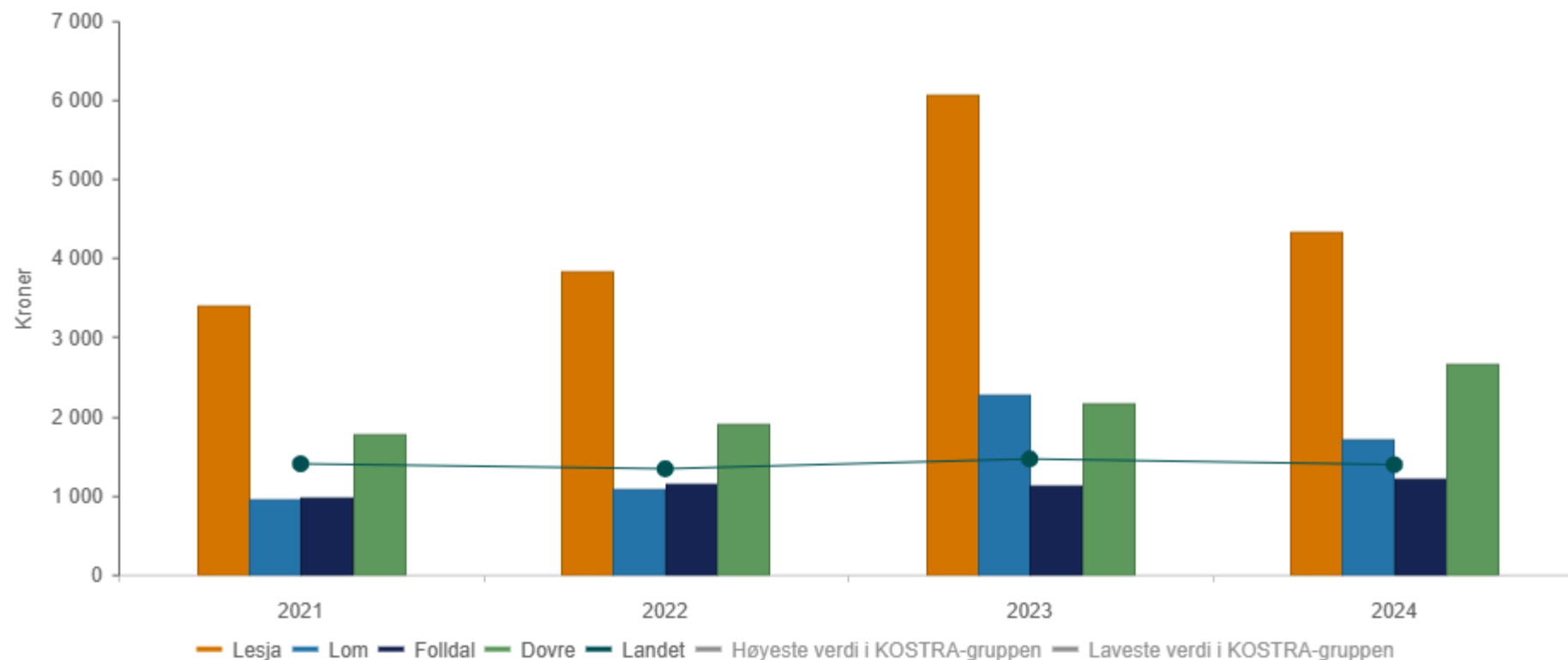

	2021	2022	2023	2024
Lesja	1 657	2 162	1 833	1 905
Lom	1 328	1 331	1 402	1 459
Folldal	1 909	1 945	2 075	2 048
Dovre	1 921	2 267	2 511	1 977
Landet	1 097	1 104	1 152	1 118

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Samferdsel (B)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

	2021	2022	2023	2024
Lesja	3 394	3 821	6 063	4 318
Lom	957	1 084	2 262	1 720
Folldal	966	1 138	1 131	1 210
Dovre	1 776	1 908	2 168	2 665
Landet	1 398	1 335	1 460	1 388

Utvikling produktivitet 2021 – 2024 - Lesja

Tjenesteområde							Landet
			Diff pr innb	Endring		%-vis økning/reduksjon 2021-2024	%-vis økning/reduksjon 2021-2024
Netto driftsutg pr innb (utg. korrigert)	2021	2024	21-24	21-24			
Administrasjon, styring og fellesutgifter	9 337	7 766	-1 571	-3 102 725		-17 %	-5 %
Pleie og omsorg	24 080	23 516	-564	-1 113 900		-2 %	3 %
Helse	3 995	4 885	890	1 757 750		22 %	-10 %
Barnevern	3 096	2 773	-323	-637 925		-10 %	16 %
Grunnskole	19 455	20 852	1 397	2 759 075		7 %	0 %
Barnehage	12 327	13 058	731	1 443 725		6 %	-2 %
Kultur og idrett	3 529	3 402	-127	-250 825		-4 %	0 %
Kirke	1 590	1 548	-42	-82 950		-3 %	-8 %
Plan, miljø	1 744	2 979	1 235	2 439 125		71 %	10 %
Brann	1 657	1 905	248	489 800		15 %	0 %
Samferdsel	3 394	4 318	924	1 824 900		27 %	-2 %
Endring 2021-2024	84 204	87 002		5 526 050		3 %	2 %

Hvor er
«handlingsrommet»?

«Beste praksis» - Lesja

Tjenesteområde					
		Beste praksis 2024	Lesja 2024	Diff	Diff beste praksis
Netto driftsutg pr innb (utg. korrigert)	Bestepraksiskommune				
<i>Administrasjon, styring og fellesutgifter</i>	Folldal	6 066	7 766	-1 700	-3 357 500
<i>Pleie og omsorg</i>	Dovre	18 563	23 516	-4 953	-9 782 175
<i>Helse</i>	Folldal	4 170	4 885	-715	-1 412 125
<i>Barnevern</i>	Folldal	2 420	2 773	-353	-697 175
<i>Grunnskole</i>	Lom	18 134	20 852	-2 718	-5 368 050
<i>Barnehage</i>	Dovre	10 539	13 058	-2 519	-4 975 025
<i>Kultur</i>	Dovre	2 683	3 402	-719	-1 420 025
<i>Kirke</i>	Lom	1 155	1 548	-393	-776 175
<i>Plan, miljø</i>	Dovre	1 510	2 979	-1 469	-2 901 275
<i>Brann</i>	Lom	1 459	1 905	-446	-880 850
<i>Samferdsel</i>	Folldal	1 210	4 318	-3 108	-6 138 300
				SUM	-37 708 675

Hva har vi å jobbe med?

Hva driver kostnadene i en kommune?

Behov er ikke alltid behov...

Den vanligste misforståelsen er å tro at all etterspørsel er jobb som må utføres

Reelle behov

- Bruker stiller krav til tjenester ut fra sine behov (og rettigheter)
- Tjenesten skaper merverdi
- Innsats står i forhold til (annet) resultat

Falske behov

- Historisk leveransenivå
- Tilbudet skaper etterspørsel
- Kapasiteten skaper etterspørsel
- Etterspørsel som oppstår på grunn av at tjenestene ikke ble riktige ved første forsøk eller tar lang tid.

Er det behovet eller kapasiteten som definerer arbeidet?

Kvalitetsstandarder

Må	Bør	Kan
<i>Myndighetskrav</i>	<i>Interne krav</i>	<i>Samfunnskrav/ Brukerkrav</i>
Lov	Faglig/Etisk standard	Tilleggstjenester

Kostnadsdrivere i kommunal tjenesteproduksjon

Effektivitet/produktivitet

- Produktivitet – *gjøre tingene riktig*:
 - Det er alltid mulig å løpe fortere - færre ansatte pr bruker, flere saker pr ansatt, etc
- Effektivitet – *gjøre de riktige tingene riktig*:
 - jobbe smartere, egenomsorg/samskaping, ny teknologi, etc

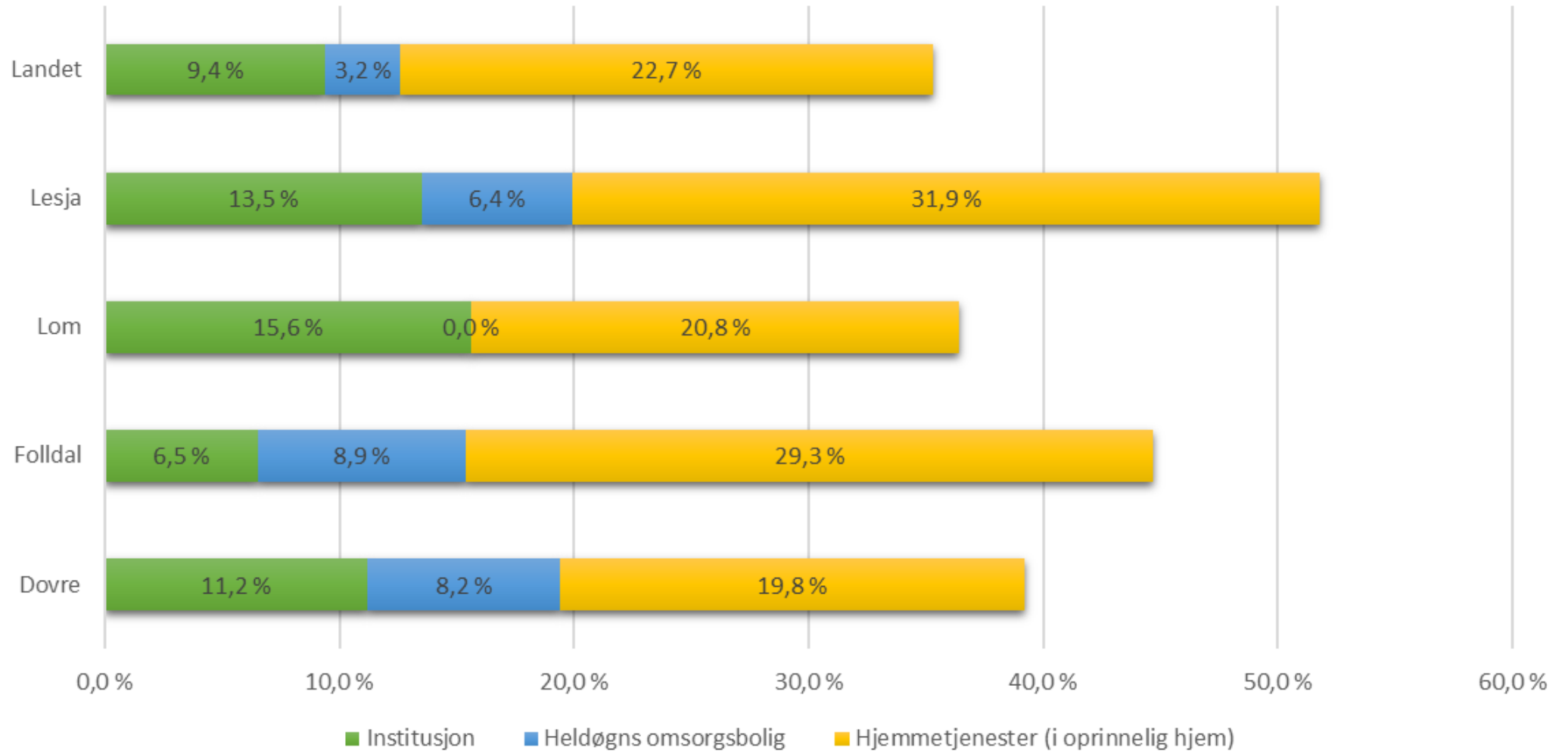
Struktur (er svinedyrt!)

- Skolestruktur, barnehagestruktur, institusjonsstruktur, plassering av omsorgsboliger, vaktmestersentraler, pumpestasjoner, turnuser, etc

Nivå/terskel for å få tildelt tjenester

- Hvor enkel er tilgangen på hjemmetjenester, antall lærere i skolen, kulturskole, PPT, skoleskyss, snøbrøyting, brukerbetalinger, etc

Andel innbyggere 80 + med tjenester

Drivkrefter som utfordrer bærekraften i Lesja kommune?

Lærernormen største stridsspørsmål i budsjettforhandlingene

Kompetansekrav

I ny opplæringslov er det presisert at den som skal gi individuelt tilrettelagt opplæring, må oppfylle kompetansekravene for å bli ansatt i lærerstilling og kompetansekravene for å undervise i de enkelte fagene.

Regjeringen innfører bemanningsnorm for barnehager

Sliter med å få tak i kommune- psykolog

Fra 2020 ble det lovpålagt for alle kommuner å ha egen psykolog. Frøya kommune har gjentatte ganger lyst ut stillingen, men enda er det ingen kommunepsykolog på plass.

Nytt nivå av politisk sløseri

Regningen for å løse opp sammenslåtte fylker og kommuner har steget til 800 millioner kroner. Det stopper nok ikke med det.

Drivkrefter som utfordrer bærekraften i Lesja kommune?

Berre 20 av over 80 skular lagt ned - Lone (15) er glad ho fekk behalda skulen sin

Over 80 skular var i faresona for nedlegging i 2024. Men berre ein firedel vart faktisk nedlagt. – Viser manglande lokalpolitisk handlingsvilje, meiner konsulent.

Skolesammenslåing provoserer – Agder Høyre-lag legges ned i protest

Eikanger skule redda i Alver kommune

I dag avgjorde kommunestyre i Alver kva framtida til barnehage- og skulebruksplanen skulle vere.

Eit framlegg frå Høgre, KrF, Frp, og Venstre redda Eikanger skule.

Dette med 21 stemmer for og 20 stemmer mot.

Dermed blir også skulane Myking, Austebygd, Kløvheim lagt ned.

I framlegget føreslo partia å flytte Kløvheim skule til Eikanger skule, og at det ikkje blir sett av midlar til større bygningsmessige endringar eller nybygg.

Drammens Tidende

Tips oss!

Hva skjer?

Direktesport

Meninger

Dødsannonser

Annonsering

POLITIKK

SKOLEKUTT

NYHETER

DRAMMEN

Enige om å ikke legge ned skoler, men uenige om løsningen

Bodø-politikerne redder to barneskoler fra nedleggelse

Etter flere måneders intens kamp rundt skolestrukturen i Bodø har politikerne besluttet å videreføre Østbyen og Alstad barneskoler, til tross for kommunens alvorlige økonomiske problemer.

Paal Svendsen

TEKST

Publisert 12.11.2024 - 13:46

Sist oppdatert 12.11.2024 - 13:50

**Alle vil forandre - men
ingen vil forandres**

(det ligger jo i selve ordet; «for andre» 😊)

SKOLESTRUKTUR LUNHEIM SKOLE TROMSØ KOMMUNE SKOLEKUTT LUNHEIM

Engasjerte foreldre skal kjempe for skolen: – En sterk opplevelse

Nordlys

Om oss eAvis Nord24 Sport Nordnorsk Debatt Annonsering

SKOLESTRUKTUR TROMSØ KOMMUNE SLETTAELVA SKOLE

Frykter skolevedtaket blir gjort på feilaktig grunnlag: – Synes synd på politikerne som skal vedta dette

Nordlys

Om oss eAvis Nord24 Sport Nordnorsk Debatt Annonsering

SKOLESTRUKTUR KVALØYA TROMSØ

Nabene frykter for bygda framtid: – Vi er veldig bekymret

Gp Gullsporen Nyheter Sport Kultur Ordet fritt Næringsliv Eiendom Marked E-avis

Skole- og barnehagestrukturen: Anbefaler å legge ned én

Hva kan bli summen av disse drivkreftene for Lesja (og kommune-Norge)?

Økonomisk handlingsrom – strekk i laget

Demografi – flere eldre – færre barn og unge

Mangel på arbeidskraft og kompetanse

Innbyggernes og statens forventninger

Manglende politisk omstillingsevne og vilje

Kommunescenarier 2040

Sammenbruddet

Veien til dit ingen ville

Smertens vei

Tilpasning år for år

Tenke langt

- handle nå

Tidslinje:

Sammenbruddet – hva skjer?

- Fra **2025** øker presset på de kommunal omsorgstjeneste kraftig. Det blir langt flere eldre som har behov for helse og omsorgstjenester, men kommunesektorene har ikke klart å rigge seg i forhold til dette.
- Frem mot **2030** blir det tydelig at svært mange kommuner er ikke forberedte på eldrebølgen og ikke har en troverdig plan for hvordan dette skal håndteres – «omsorgsskandalene» i media står i kø. Helse og omsorgstjenesten i kommunesektoren får etter hvert svært dårlig rykte og få med helsefaglig utdanning søker seg dit. De vil heller jobbe på sykehus da dette har høyere status og mindre stressende arbeidsmiljø. Det politiske presset på at «noe må gjøres» øker betraktelig.
- I **2030** meldes kommune nr 100 inn i ROBEK. Kjennetegnet er kommuner med fallende folketall, kraftig økning i antall eldre, få unge og høy kommunegjeld.
- Konflikten mellom by og landkommuner eskalerer da distriktskommunene krever en større del av kommunekaka, mens de store bykommunen føler at distriktskommunene bare er en klump om foten. KS klarer ikke å stå i denne spagaten og i **2031** sprekker KS og deler seg opp i Norges Bykommuneforbund og Norges Herredsforbund.
- I **2031** overføres grunnskolen til fylkeskommunen som et ledd i å sikre innbyggernes rettigheter på kvalitativt god opplæring og et helhetlig utdanningsløp da kommunen har vært mer opptatt av nærscole enn kvalitet i utdanningen
- Kommunene klare ikke å ta helhetlig og bærekraftige beslutninger for å sikre klima, miljø, biologisk mangfold og effektiv arealutnyttelse og i **2032** flyttes plan- og reguleringsmyndigheten over til fylkeskommunene
- I **2033** leverer det statlig oppnevnte *Omsorgsutvalget* sin rapport. Konklusjonene at det er enormt store forskjeller i pleie og omsorgstjenesten, og at et stort antall kommuner er langt unna å levere de tjenesten som innbyggerne har krav på. Utvalget anbefaler at de statlige helseforetakene overtar pleie og omsorgstjenestene fra kommunesektoren.
- I behandlingen av rapporten fra Omsorgsutvalget i Stortinget høsten **2034** uttaler statsminister Tonje Brenna: «Hverken Stortinget eller kommunesektoren selv ønsker egentlig å statliggjøre pleie og omsorgstjenesten, men slik situasjonen nå har blitt er det ingen annen utvei».
- Norge har nå fått små kommuner med små oppgaver.

Tidslinje:

Smertens vei– hva skjer?

- Fra **2025** øker presset på de kommunal omsorgstjeneste kraftig. De store sentrale bykommune er (relativt) godt rigget for veksten, mens de mindre kommunene sliter med å bygge ut tilstrekkelig kapasitet og skaffe kvalifisert personell.
- I **2028** blir Langfjella kommune den første kommunen som drive pleie og omsorgstjenesten med 100 % bemanning av sykepleier gjennom vikarbyrå da de ikke greier å få ansatt noen fast.
- I **2031** gjør Pensjonistpartiet et brakvalg med over 12 % av stemmene og kommer i regjering sammen med Høyre og Frp.
- Kommunesektoren sliter med klarer å flytte ressursene fra oppvekstsektoren (legge ned skoler og barnehager) til pleie- og omsorgssektoren og i **2032** blir finansieringen av pleie- og omsorgstjenester statliggjort gjennom en ordning der midlene tas ut av rammetilskuddet og øremerkes. Det gjøres unntak for de 20 største kommunen som fortsatt får finansieringen som rammetilskudd. Generalistkommuneprinsippet oppheves samtidig og oppgaver differensieres ut fra kommunestørrelse.
- På begynnelsen av **2030-tallet** legges de fleste små grendeskoler ned da de ikke lenger greier å rekruttere kvalifisert personell. Skole og barnehage samles i kommunesentrene, men sliter fortsatt med å få tak i kvalifisert personell og generelt stor fraflytting mot de store byene.
- I **2033** oppheves retten på å motta pleie og omsorgstjenester i eget hjem, og kommunen gis frihet til å organisere tjenestene i omsorgslandsbyer. Får du medisinsk hjelpebehov, kan kommunen kreve at du flytter dit. De fleste kommunene samler heldøgns omsorgstjenester i større helsehus i regionsentrene.
- I **2035** blir det et forlik på Stortinget mellom Høyre og Arbeiderpartiet der blir bestemt at ingen kommuner skal være på under 5 000 innbyggere.

Tidslinje:

Tenke langt – hva skjer?

- Fra **2025** øker presset på de kommunal omsorgstjeneste kraftig. Kommunesektorene kjenner at de ikke er rigget for å møte disse store demografiske utfordringen alene, og mange kommuner begynner å søke sammen i forpliktende oppgavefelleskap. Men mange små kommuner sliter fortsatt med kraftig fallende folketall, høy gjeld, mangel på arbeidskraft og kompetanse.
- I **2027** etableres det en ordning med omfattende rentekompensasjon og investeringstilskudd til kommunale formålsbygg i distriktet. Forutsetningen for å få tilskudd er at kommunen(e) kan dokumentere at det er realisme i at de kan drive forsvarlig med kvalifisert personell i minimum 30 år fremover i bygget.
- I **2028** etableres det et forbud mot vikarbyråer i helse og omsorg. Dette virker kraftig kostnadsdempende på kostnadsutviklingen i sektoren total sett, men får dramatiske konsekvenser ved at distriktskommuner ikke får tak i tilstrekkelig kompetanse.
- I **2029** blir det et forlik på Stortinget mellom Høyre og Arbeiderpartiet der man blir enig om å avvikle fylkeskommunen og etablere 100 regionkommuner.
- Ut over **2030-tallet** sentraliseres tjenester med heldøgns omsorg mot regionsentrene i de nye regionkommunene.
- Ut over **2030-tallet** blir «IKEA-kommunen» idealet i alle sektorer – «stort, raskt, trygt, billig – og en stor dose; gjør det selv»
- I **2037** er igjen normen to beboere pr rom i heldøgns omsorg

Hva skjer?

-Kanskje først og fremst et spørsmål om politiske valg og handlekraft?

Sammenbruddet

Veien til dit ingen ville

Smertens vei

Tilpasning år for år

Tenke langt

- handle nå

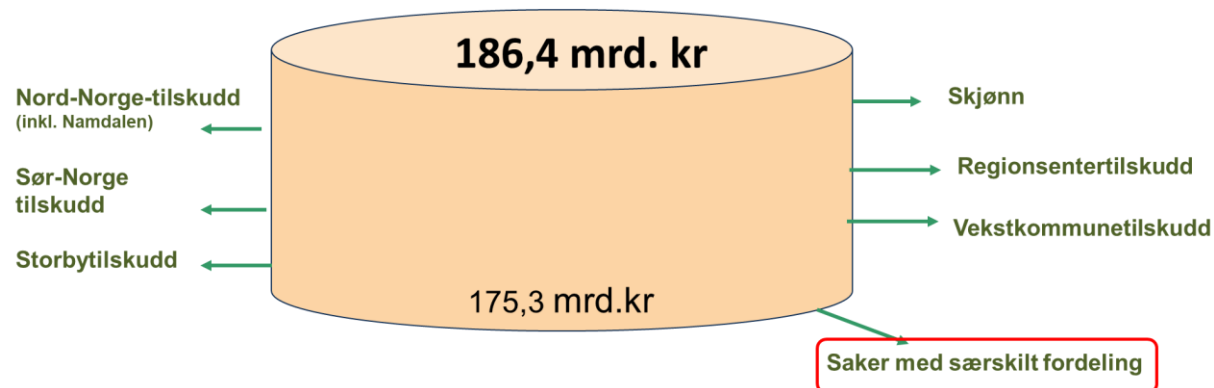

Mulige fremtider

Inndelingstilskuddet

Rammetilskudd til kommunene 2025

Regjeringens forslag til statsbudsjett 2025

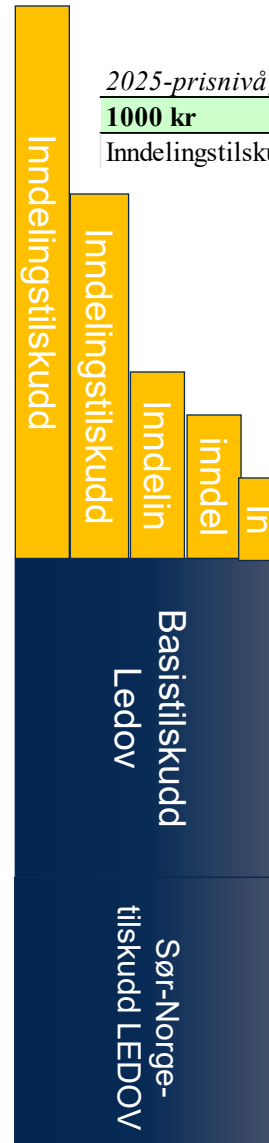
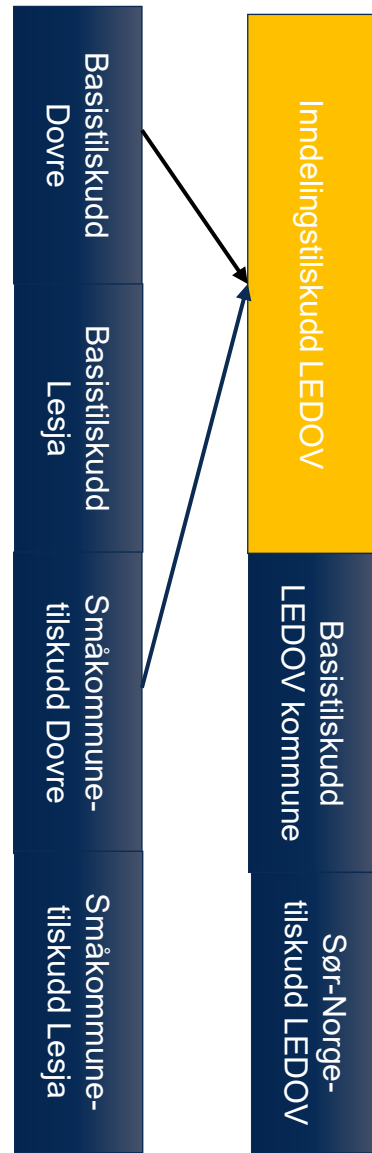

*Alle norske kommuner får ett
basistilskudd for å være kommune*
(20 mill som delvis graderes etter distriktsindeks)

I 2028: Fra 2028-2042: Fra 2042-2047: Fra 2047:

Hvis Dombås og Lesja skulle velge å slå seg sammen etter valget i 2027 så skjer følgende økonomisk:

2025-prisnivå for årene 2026-2029

	PROGNOSE				
1000 kr	2025	2026	2027	2028	2029
Inndelingstilskudd	24 671	24 671	24 671	24 671	24 671

- En sammenslått Lesja og Dovre kommune vil de neste 15 årene få ca 25 (30?) mill mer enn Tynset pr år i rammeoverføring fra staten.
- Deretter trappes det ned med 20 % i 5 år
- 20 år etter sammenslåing får kommunen samme beløp som Tynset
- Totalt ca 360-400 mill mer

Takk for oppmerksomheten

havard.moe@ks.no

48148813

